

FORENINGER OG INTEGRATION

Pernille Vibe Rasmussen

2008:7

Foreninger og integration

Undersøgelse af foreningers vilkår for integrationsarbejde
i Københavns Kommune

Pernille Vibe Rasmussen

**Foreninger og integration: undersøgelse af foreningers vilkår for
integrationsarbejde i Københavns Kommune**

Udarbejdet for Kultur- og Fritidsforvaltningen i Københavns Kommune af:

Pernille Vibe Rasmussen
Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Udgivet 2008
ISBN 978-87-89375-99-1

Serie: Movements, 2008:7
Serieudgiver: Institut for Idræt og Biomekanik

Forsidefoto: Scanpix/Masterfile
Forsidelayout: Anne Charlotte Mouret
Opsætning: Lone Bolwig

Tryk: Print & Sign, Odense

Der skal lyde en stor tak til de elleve deltagende foreninger og i den forbindelse de mange interviewdeltagere, der lod sig interviewe til denne undersøgelse og fortalte om deres erfaringer med integrationsarbejde i foreningsregi.

Der skal også rettes en tak til følgegruppen for gode og brugbare kommentarer undervejs i undersøgelsen.

Pernille Vibe Rasmussen, Syddansk Universitet, 2008.

Indholdsfortegnelse

Indledning	5
Læsevejledning	7
Resumé	9
Formål og metode	15
Afgrænsning	15
Undersøgelsens fokus	15
Undersøgelsesdesign	16
Interviews, observationer og udvælgelse af interviewpersonerne	17
Del 1	18
Litteratur- og erfaringsstudie	18
Foreningskultur og demokrati	19
Erfaringer og teser fra litteraturen om integrationsbarrierer i foreninger	22
En dominerende antagelse: ”De andre” har et problem	22
Andre erfaringer: Danske foreninger har et problem	25
Erfaringer med kulturelt brobyggeri	29
Opsamling	34
Del 2	36
Profil af de elleve foreninger	36
Boldklubben Skjold	36
KATSJ	39
SIK Fight	41
Københavns Internationale Klub (KIK)	42
B 1908 Amager	45
Fremad Amager Boldklub	47
Hafnia Floorball Klub	49
Ajax København Håndboldklub	52
BK Skjold/Stevns-gade Basket	55
To The Beat	58
Arbejdernes Tennisklub (ATK)	61

Del 3	64
Analyse	64
Ikke målrettet integration	64
Foreningens karakter – ”International” atmosfære og åbenhed	66
Håndtrykket og den uformelle snak	68
Fleksibel og en uformel tilgangsvinkel	68
Aktivitetsform	69
Kendskab til dansk foreningskultur og forældreopbakning	71
Økonomi	73
Foreningsguider og rollemodeller	74
Piger	75
Anbefalinger	77
Det kommunale niveau	77
Foreningsniveauet	78
Hverdagen i foreningen	79
Litteratur	82
Bilag	87
Interviewguide	87
Tilskud til foreninger, der indgår i undersøgelsen	90

Indledning

Foreningskulturen tillægges en stor betydning for det danske samfund. Hovedsageligt fordi foreningerne spiller en vigtig rolle for, hvordan folk organiserer en række aktiviteter, især inden for idræt, kultur og fritid. Videre er foreningskulturen et vigtigt fundament for demokrati og betragtes nogle gange næsten som demokratiets forudsætning. Det er i foreninger og organisationer, at borgernes ønsker og interesser dannes, artikuleres og omformes til politiske krav. Foreningerne bidrager til det demokratiske liv på mange forskellige måder. Hovedargumenterne er, at foreningerne skoler til demokratiske procedurer. At man i foreningen lærer demokratiets normer og værdier, dialog, gensidighed og engagement. At man gennem foreningerne danner netværk. At foreningerne fungerer som kanaler til indflydelse og til myndighederne.

Ud fra de nævnte aspekter er det altså af stor betydning, hvis - som den tilgængelige danske litteratur på området peger på - de etniske minoriteter med store variationer engagerer sig mindre i foreningslivet end etniske danskere (Ibsen 2004, Koch-Nielsen 2005). Dette misforhold understøttes af studier fra andre vestlige lande, som også viser, at minoritetsgruppen er mindre aktiv i foreningsregi (De Knop m.fl. 1995 og 1996, Gajendra/Darby 1994). Litteraturen peger gennemgående på, at især piger og kvinder med etnisk minoritetsbaggrund ikke er lige så aktive i foreningsregi som drenge og mænd med etnisk minoritetsbaggrund (Strandbu 2006, Riksidrottsforbundet 2002, Ibsen 2004). I undersøgelsen "Ungdom, fritid og deltagelse i det flerkulturelle Oslo" vises, at der generelt er færre unge med minoritetsbaggrund, som er medlem i en forening. Undersøgelsen viser videre, at de unge med minoritetsbaggrund, som er medlem i foreningsregi, er det i færre foreninger end de unge med norsk baggrund.

Dette er en kendsgerning, selvom der i mange foreninger er gjort en stor indsats for at fremme minoritetsgruppens deltagelse. Der er i den tilgængelige litteratur fremsat mange forklaringer på, hvorfor minoritetsgruppen er mindre aktiv i foreningslivet end majoritetsgruppen: Dårligt kendskab til og forståelse for, hvad en forening er; lille interesse for de aktiviteter mange foreninger beskæftiger sig med; at det er for dyrt for mange at være medlem af en forening; at mange forældre til børn med etnisk minoritetsbaggrund er imod de samværsformer, der findes i mange foreninger; og at minoritetsgruppen først og fremmest ønsker at være sammen med andre unge fra egen kultur (se mere i det indledende litteratur- og erfaringsstudie del 1).

I Københavns Kommune har Projektrådgivningen – Mangfoldighed, Kultur & Fritid siden marts 2002 arbejdet med at integrere etniske minoriteter i foreningslivet ved at understøtte foreningerne i arbejdet dermed. Erfaringerne fra dette arbejde viser, at der er store forskelle mellem foreningerne på, hvordan de lykkes med at rekruttere og fastholde etniske minoriteter som medlemmer. Derfor har Københavns Kommune ønsket at få gennemført en undersøgelse, der belyser de organisatoriske aspekter af integrationen af

etniske minoriteter, dvs. strukturelle og kulturelle faktorer ved en forening, som kan være hæmmende eller fremmende for integrationen.

Forskningsassistent Pernille Vibe Rasmussen har stået for undersøgelsen under vejledning af lektor Henning Eichberg og forskningsleder Bjarne Ibsen fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund på Syddansk Universitet. Undersøgelsen har været fulgt af en følgegruppe, som bestod af Bjarne Fey, Per Vandrup og Kaj Nielsen fra Folkeoplysningsudvalget i Københavns Kommune, Pernille Vange fra Fritid & Idræt i Københavns Kommune, Dorte Nørregaard Gotthardsen og Noman Malik fra Dansk Ungdoms Fællesråd, Lars Kruse fra Danmarks Idræts-Forbund, Jacob Schouenborg fra Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger samt Rikke Thielcke og Rikke Rasmussen fra Projektrådgivningen Københavns Kommune. Det er dog alene Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, der har ansvaret for rapportens analyser, konklusioner og anbefalinger.

Læsevejledning

Til læseren følger her en kort læsevejledning, idet rapporten består af flere dele, som kan læses særskilt. Rapporten indledes med et resumé af undersøgelsens resultater og anbefalinger. Herefter følger et afsnit om formål og metode, hvor formålet med undersøgelsen og undersøgelsesdesignet præsenteres. Herefter følger undersøgelsens tre dele:

1. Litteratur- og erfaringsstudiet.
2. Profil af elleve foreninger.
3. Analyse og anbefalinger.

Del 1

Rapportens 1. del er et litteratur- og erfaringsstudie, der sammenfatter den foreliggende viden, og de erfaringer der er gjort i forhold til arbejdet med integration i foreningsregi. Der er fokuseret på de strukturelle og kulturelle faktorer, som kan være hæmmende eller fremmende i forhold til integration. Litteraturen er hentet fra diverse bøger, artikler, arbejdsrapporter osv. Derudover er der foretaget en række personlige interviews med personer, der har stor erfaring på området. Studiet er foretaget for at indkredse, hvad undersøgelsen især skal fokusere på. Del 1 kan springes over, hvis læseren er mere interesseret i undersøgelsens konkrete resultater, som er at finde i del 2 og 3.

Del 2

Rapportens 2. del indeholder en profil af de elleve deltagende foreninger. Formålet med denne del er at vise, hvordan de udvalgte foreninger griber integrationen an i deres daglige arbejde i foreningerne. Profilerne er skrevet på baggrund af interviews, som er udført i de deltagende foreninger. Derudover er der indhentet informationer fra websider, medlemsblade osv.

I hver profil beskrives foreningens historie, værdier, faciliteter og aktiviteter. Derudover beskrives foreningens arbejde i forhold til integration samt foreningens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet (herunder rekruttering, det daglige arbejde, forældrekontakt, køn og foreningens praksis). Denne del er lettilgængelig og er særdeles relevant for den læser, som ønsker at få en indsigt i, hvordan de deltagende foreninger arbejder med integration i hverdagen.

Del 3

Rapportens 3. del indeholder analysen og anbefalinger. Den indeholder en tværgående analyse af de karakteristika, som er henholdsvis hæmmende og fremmende for integration af etniske minoriteter i foreninger. Materialet er fra litteratur- og erfaringsstudiet samt fra interviews og observationer fra de elleve undersøgte foreninger. Derudover indeholder denne del en række anbefalinger, idet undersøgelsen har bidraget med nogle overordnede erfaringer, som kan være anvendelige i forhold til arbejdet med at integrere medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund i foreningsregi.

Del 3 er for den læser, som er blevet inspireret af den øvrige læsning, og som gerne vil dybere ned i emnet. Endelig gives der til sidst en række anbefalinger til, hvordan integrationsarbejdet i fokeoplysende foreninger kan styrkes.

Resumé

Undersøgelsen af foreningernes vilkår for integrationsarbejde i Københavns Kommune er gennemført på baggrund af, at Københavns Kommune ønskede at få gennemført en undersøgelse, som skulle belyse de organisatoriske aspekter af integrationen af etniske minoriteter, dvs. strukturelle og kulturelle faktorer ved en forening, der kan være hæmmende eller fremmende for integrationen. Undersøgelsen omfatter elleve folkeoplysende foreninger, som alle er aktive i forhold til at rekruttere og fastholde børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund.

De elleve foreninger der deltager i undersøgelsen er Boldklubben Skjold, Fremad Amager Boldklub, B 1908 Amager, SIK Fight, Hafnia Floorball Klub, KATSJ, Københavns Internationale Klub, BK Skjold/Stevnsgade Basket, Arbejdernes Tennisklub, Ajax København Håndboldklub og Danseklubben ”To The Beat”.

Formålet med undersøgelsen er at bidrage til:

- at sætte fokus på hvad foreningerne kan og ikke kan i en integrationsmæssig sammenhæng.
- at forbedre interesserede foreningers arbejde med at integrere etniske minoriteter i foreningslivet gennem erfaringsudveksling.
- at fremme København Kommunes integrationstiltag på foreningsområdet i form af anbefalinger til det kommende arbejde.

Undersøgelsen består af tre dele:

- 1) Litteratur- og erfaringsstudiet
- 2) Profil af de deltagende foreninger
- 3) Analyse samt anbefalinger

1) Den første del af rapporten indeholder litteratur- og erfaringsstudiet, som er skrevet for at sammenfatte den foreliggende viden på området og for at indhente erfaringer til, hvad undersøgelsen især skal orienteres mod. Der er anvendt relevant litteratur på området, og derudover er der suppleret med interviews af personer, der har stor erfaring inden for dette område.

2) Den anden del af rapporten indeholder en profil af de deltagende foreninger. I alle foreninger er der foretaget interviews med formanden samt trænere og andre frivillige, hvor det er undersøgt, hvordan integrationsarbejdet er grebet an i den pågældende forening. Videre er der foretaget en dybere analyse i BK Skjold/Stevnsgade Basket, Arbejdernes Tennisklub, Ajax København Håndboldklub og ”To The Beat”. Udover de nævnte interviews med formand og træner/trænere er der her foretaget jævnlige besøg, hvor der er udført observationer og interviews såvel formelt, dvs. aftalt, som uformelt med trænere,

frivillige, medlemmer (primært medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund) og medlemmernes forældre.

I profilerne er foreningernes historie, deres værdier, faciliteter og aktiviteter beskrevet. Videre er foreningernes arbejde i forhold til integration fremstillet og deres erfaringer hermed.

Profilerne anskueliggør, at foreningerne er meget forskellige både i forhold til deres historie, størrelse og aktivitetsudbud. Men i forhold til foreningernes værdier er der stor lighed foreningerne imellem. Det samme gør sig gældende i forhold til deres arbejde med integration og de erfaringer, de har høstet i den forbindelse.

3) Den tredje og afsluttende del i rapporten er en tværgående analyse af, hvilke karakteristika der er hæmmende og fremmende for integration af etniske minoriteter i foreningslivet. Derudover indeholder denne del en række anbefalinger, som kan være nyttige både i arbejdet med minoritetsgruppen og majoritetsgruppen.

Resultaterne viser, at foreningerne gerne vil rumme etniske minoriteter, og i langt hovedparten af foreningerne er man også imødekommende overfor deres ønsker. Analysen illustrerer samtidig, at langt størstedelen af foreningerne ikke er meget for at sætte navnet integration på deres arbejde. Integration er ikke noget der italesættes, det er en proces, der foregår helt af sig selv i foreningerne. Foreningernes repræsentanter er derved ikke meget for at sige, at de udfører integrationsarbejde dette til trods for, at flere foreninger har fået eller stadig får økonomiske midler fra bla. Projektrådgivningen Københavns Kommune til integrationsarbejde. Resultaterne viser således, at foreningerne søger midler og udfører integrationsarbejde, men de kalder det noget andet i praksis.

Resultaterne viser videre, at de deltagende foreninger på en lang række punkter er sammenlignelige i forhold til deres karakter. Foreningerne er åbne, og etnicitet er ikke noget, der tematiseres. De fleste af foreningerne er også åbne overfor at ændre på de eksisterende praksisformer, og de fleste har ændret på en række forhold, så de har imødekommet de etniske minoriteters ønsker.

Udover at være åbne foreninger er en stor del af de undersøgte foreninger karakteriseret ved, at der er en ”international atmosfære”. Foreningerne er derved kendetegnet ved deres åben- og rummelighed.

I langt størstedelen af foreningerne giver medlemmerne hinanden hånd, når de mødes. I flere af foreningerne gives der også hånd til træneren eller den frivillige. Dette håndtryk spiller en væsentlig rolle, idet det medvirker til, at medlemmerne føler, de indgår i et fællesskab, hvor de er velkomne.

I undersøgelsen kommer det videre frem, at minoritetsgruppen tiltrækkes af åbne og til en hvis grad af uformelle, ikke organiserede aktivitetstyper, hvor de mere spontant kan dyrke idræt. I forhold til aktiviteter understreger resultaterne, at det har stor betydning, hvilke foreningsaktiviteter medlemmernes forældre i forvejen kender til. Når der er tale om idrætsaktiviteter, falder valget oftest på idrætsgrene med prestige som f.eks. fodbold eller kampsport. Undersøgelsen har imidlertid vist, at flere af de deltagende foreninger

(eksempelvis Ajax København Håndboldklub) formår at rekruttere og fastholde etniske minoriteter, selvom deres aktiviteter ikke umiddelbart kan føres tilbage til traditioner fra oprindelseslandet.

I forhold til forældreopbakning så støtter undersøgelsen af de elleve foreninger litteraturen på området, idet manglende forældreopbakning fra minoritetsgruppen og manglende kendskab til dansk foreningsliv er et generelt problem for foreningerne. Det skal dog understreges, at flere af foreningerne også savner større forældreopbakning fra majoritetsgruppen. Men flere af foreningerne har gode erfaringer med at etablere en opbakning og en forståelse for det danske foreningsliv via gentagende informationer. Derudover har undersøgelsen vist, at det er centralt at snakke med forældrene, så de føler sig velkomne og accepteret i foreningen.

I forhold til økonomi viser undersøgelsen, at mange af foreningerne har svært ved at få kontingentet ind, især fra medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Det lader til, at det hovedsageligt er grundet manglende kendskab til foreningslivet. Men der er store variationer de enkelte foreninger imellem.

Det er tydeligt, at de frivillige og trænerne har en afgørende rolle, og i mange tilfælde fungerer de som rollemodeller. De frivillige og trænerne skal ikke kun være fagligt dygtige, men de skal også besidde en række sociale og psykologiske kompetencer. Uanset etnisk oprindelse ser medlemmerne op til de frivillige og trænerne.

Alle elleve foreninger har sværere ved at rekruttere og fastholde piger med etnisk minoritetsbaggrund. Foreningerne oplever bl.a., at pigernes forældre kan være utrygge, og det er derfor en langvarig proces, hvor der skal skabes tillid hos både pigerne og deres forældre.

Anbefalinger

Rapporten afsluttes med en række anbefalinger, som er rettet på tre niveauer: Det kommunale niveau, foreningsniveauet samt hverdagen i foreningen.

Det kommunale niveau

Tålmodighed

Undersøgelsen viser, at der ikke findes nemme løsninger på ønsket om at øge de etniske minoriteters deltagelse i foreninger. Dette tager tid, fordi såvel ledere som medlemmer skal have det ”ind under huden” som en naturlig del af foreningen. Derfor er det en langsom proces, og man må fra kommunal side have en betydelig tålmodighed.

Undgå for store og urealistiske forventninger til foreningernes integrationspotentialer

Foreningerne kan spille en væsentlig rolle for integrationen, men der må ikke stilles for store forventninger. Dels fordi det – som nævnt ovenfor – tager tid at tilpasse og ændre

indgroede praksisser i en forening (som det gør i såvel familier som andre typer af organisationer), dels fordi integrationen i meget høj grad er bestemt af en række forhold, som foreningerne ikke har indflydelse på.

Rådgivning og formidling af erfaringer er derfor vigtig

Foreninger udvikler sig primært ud fra de erfaringer, de selv gør sig. Alternativt det de inspireres af fra andre. Derimod vægrer mange foreninger sig imod for meget pres, projektarbejde og indblanding udefra. Det er derfor – efter alt at dømme – denne form for hjælp kommunen bedst kan give foreningerne i deres bestræbelser på at være åben overfor alle, der gerne vil være medlem.

Flere ressourcer til foreninger med mange medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund

På den ene side efterlyser foreninger, der har mange medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund, flere ressourcer for at få hverdagen til at fungere med sigte på denne gruppe. På den anden side bryder foreningerne sig ikke om integrationsprojektmidler og lønnede integrationsmedarbejdere. En løsning på dette dilemma kunne være, at man gav et større tilskud til foreninger, som har mange medlemmer, der kommer fra etniske minoritetsgrupper, så det bliver et generelt øget tilskud til foreningen.

Foreningsniveau

Tålmodighed i foreningen

Det er væsentligt, at foreningerne gør sine erfaringer og stille og roligt bliver bedre til at integrere medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Tålmodighed fra foreningernes side er derfor centralt.

Åben- og rummelighed i foreningen

Undersøgelsen viser, at det er centralt, at foreningerne er åbne og tydeligt viser denne åbenhed og rummelighed overfor minoritetsgruppen. Det er vigtigt, at foreningerne er forandringsvillige i forhold til at ændre på de ”normale” praksisformer. Her tænkes bl.a. på madalternativer samt hensynstagen til ramadan og alternative badeforhold.

Det anbefales derfor, at foreningerne i høj grad udviser rummelighed og åbenhed ikke mindst i forhold til at ændre på de traditionelle praksisformer.

Internationalt miljø

Undersøgelsen viser, at minoritetsgruppen tiltrækkes af foreninger, hvor der er et ”internationalt miljø”, og som rummer forskellige nationaliteter.

Fleksibel, åben og uformel struktur

I forhold til foreningens struktur peger undersøgelsen på, at minoritetsgruppen især tiltrækkes af foreninger, hvor der er en fleksibel, åben og uformel struktur. Det anbefales

derfor, at foreningerne bløder op på de ofte meget formelle strukturer med fx faste træningstider. Derudover kan det have betydning, hvis foreningerne i højere grad fokuserer på det sociale ved at igangsætte aktiviteter i klublokaler. Det lader til, at minoritetsgruppen i højere grad end majoritetsgruppen bruger foreningernes lokaler som tilhørssted.

Rekruttering

I forhold til at rekruttere medlemmer viser undersøgelsen af de elleve foreninger, at mange af klubberne rekrutterer deres medlemmer primært i lokalmiljøet. Flere har et samarbejde med omkringliggende skoler, hvorfra der rekrutteres nye medlemmer, men mange af medlemmerne rekrutteres via medlemmernes personlige netværk. Det er derfor centralt, at foreningerne gør brug af dette personlige netværk.

Fastholdelse

For at fastholde medlemmerne har erfaringer vist, at det kan være gavnligt at holde arrangementer udover selve foreningsaktiviteten. Inddragelse af familien kan også medvirke til fastholdelse, idet der så opnås en større form for ejerskabsforhold til foreningen. Foreningerne anbefales derfor til at udbyde sociale aktiviteter, som også inddrager forældrene.

Hverdagen i foreningen

Piger i foreningen

Undersøgelsen af foreningerne og den tilgængelige litteratur på området peger på, at det er sværere at rekruttere og fastholde piger med etnisk minoritetsbaggrund. Det er særligt vigtigt, at pigerne får en god modtagelse og føler sig accepteret samt velkomne i foreningen. De frivillige eller trænere bør være imødekommende og være åbne overfor at ændre lidt på de ”normale” praksisformer i klubben.

Det er særligt vigtigt, når det drejer sig om piger, at foreningen opnår forældrenes tillid. Derfor anbefales det, at foreningerne bruger mange ressourcer på at informere pigernes forældre (se nedenstående).

Forældreinddragelse

I forhold til forældreopbakningen viser undersøgelsen, at det er centralt at få en dialog i gang hurtigst muligt, idet det i høj grad øger forældrenes engagement. Det er vigtigt, at forældrene bydes velkommen første gang, og at medlemmerne og deres forældre introduceres til foreningen. Træneren eller en anden person med kendskab til foreningen bør tage sig af denne kontakt, og yderligere er det en god ide, hvis det oplyses, hvad det indebærer at være medlem. Videre kan det i forbindelse med det første besøg i foreningen være gavnligt at uddele skriftligt informationsmateriale til forældre, hvori det beskrives, hvad det vil sige at være medlem i den pågældende forening, samt hvad foreningen forventer af sine medlemmer og deres forældre.

Frivillige

Det er lettest at rekruttere frivillige til klart definerede opgaver. Det er væsentligt, at foreningen er åben overfor de frivilliges råd og idéer og deres måde at gøre tingene på, så opgaverne ikke er dikteret af formanden eller andre ledere. For at fastholde de frivillige uanset etnisk oprindelse, viser erfaringer, at det er vigtigt, at der til tider afholdes sociale arrangementer for de frivillige.

Rollemodeller

Rollemodeller har en stor betydning for såvel rekrutteringen som fastholdelsen af medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Kontakten til medlemmerne er yderst central, og det anbefales, at foreningerne i høj grad fokuserer på at hverve frivillige og trænere, der besidder kompetencer udover det faglige.

Formål og metode

Formålet med undersøgelsen er at indkredse de væsentligste forudsætninger eller karakteristika, som har betydning for at få succes med at rekruttere og fastholde børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund i foreningsaktiviteterne på lige fod med etniske danskere.

Formålet med undersøgelsen er at bidrage til:

- A) At sætte fokus på, hvad foreningerne kan og ikke kan i en integrationsmæssig sammenhæng.
- B) At forbedre interesserede foreningers arbejde med at integrere etniske minoriteter i foreningslivet gennem erfaringsudveksling.
- C) At fremme København Kommunes integrationstiltag på foreningsområdet i form af anbefalinger til det kommende arbejde.

Afgrænsning

Undersøgelsen omfatter elleve folkeoplysende foreninger i Københavns Kommune, der gør eller har gjort en aktiv indsats for at rekruttere og fastholde etniske minoritetsbørn og -unge under 25 år – herunder både idrætsforeninger og kulturelle foreninger. Idrætsforeningerne udgør omkring 80 pct. af de udvalgte foreninger.

Integration kan defineres som lige og fælles deltagelse i alle livets gøremål (Togebj 2002). Foreningsliv er en væsentlig side af fritidslivet i Danmark, og foreningerne har derfor et stort potentiale for at skabe social integration. Derfor er det et mål, at børn, unge og voksne med etnisk minoritetsbaggrund deltager lige så meget i idræts-, fritids- og kulturforeninger, som etniske danskere gør. I denne sammenhæng skal integration derfor forstås som deltagelse i foreningslivets forskellige sider – som aktiv, som medlem, som træner eller som frivillig.

Undersøgelsen skal ikke belyse, om deltagelse i foreninger fører til integration i andre sammenhænge og i samfundet som helhed. Hverken hvad angår konkret deltagelse i andre samfundsanliggender, sociale bånd til danske fællesskaber og institutioner eller i en mere normativ forstand - i form af tilslutning til normer og værdier i det danske samfund. Undersøgelsen tager med andre ord ikke udgangspunkt i integration forstået som kulturel integration og / eller assimilation, hvor ”de” skal lære at være som ”os”.

Undersøgelsens fokus

Undersøgelsen tager ikke sigte på at teste eller efterprøve bestemte hypoteser og antagelser om, hvilke faktorer der er fremmende eller hæmmende for rekruttering og fastholdelse af etniske minoriteter i foreninger. Undersøgelsen er i sit udgangspunkt åben og søgende for mulige forklaringer og løsninger.

Undersøgellesdesign

Undersøgelsen omfatter elleve folkeoplysende foreninger i Københavns kommune, hvoraf fire er genstand for en dybere og mere indgående undersøgelse. Foreningerne blev udvalgt af følgegruppen efter indstilling fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund. Undersøgelsen er gennemført i fire faser:

Den første fase er en sammenfatning af foreliggende viden og erfaringer vedrørende integration af etniske minoriteter i foreninger til indkredsning af, hvad undersøgelsen især skal fokusere på. Fokus er lagt på strukturelle og kulturelle faktorer, som kan være hæmmende eller fremmende i forhold til integration. Dette er sket ved et litteraturstudie og ved interviews af personer, der har stor erfaring med arbejdet med integration på foreningsområdet. Der er udført personlige interviews med Lars Kruse fra Danmarks Idræts Forbund, Charlotte Bach Thomassen fra Danske Gymnastik og Idrætsforeninger, Rikke Rasmussen fra Projektrådgivningen Københavns Kommune, Dorte Nørregaard Gotthardsen fra Dansk Ungdoms Fællesråd, Charlotte Rønnau fra Idræts- og Kulturhuset ”Prismen” og Nadeem Khalil fra Center for frivilligt socialt arbejde.

Den anden fase omfatter en undersøgelse af de elleve udvalgte foreningers måde at gribe integrationen an på samt deres erfaringer hermed. Analysen er baseret på foreliggende skriftligt materiale samt interviews med foreningsledere, trænere, frivillige og medlemmer i hver forening. Alle foreningerne er besøgt to gange. Ved første besøg blev centrale personer i foreningen interviewet om integrationsarbejdet. Sigtet med dette besøg var at få et indblik i, hvordan integrationsarbejdet er grebet an i den pågældende forening, derunder også hvordan det er lykkedes at rekruttere og fastholde etniske minoritetsgrupper i foreningen. Det andet besøg gik ud på at interviewe ledere, trænere og medlemmer, som foreningen har hjulpet med at finde frem til. Sigtet med dette besøg var at undersøge, hvordan det var lykkedes i foreningen at integrere etniske minoriteter i foreningens aktiviteter. De 11 foreninger er Boldklubben Skjold, Fremad Amager Boldklub, B 1908 Amager, SIK Fight, Hafnia Floorball Klub, KATSJ, Københavns Internationale Klub, BK Skjold/Stevnsgade Basket, Arbejdernes Tennisklub, Ajax København Håndboldklub og Danseklubben ”To The Beat”.

Den tredje fase omfatter en dybere analyse af fire foreninger: BK Skjold/Stevnsgade Basket, Arbejdernes Tennisklub, Ajax København Håndboldklub og ”To the Beat”. Disse er udvalgt af følgegruppen efter indstilling fra forskerne på baggrund af de første besøg i de 11 deltagende foreninger. Denne del af undersøgelsen har – udover de under fase to nævnte interviews - omfattet jævnlige besøg i foreningen med a) observationer af træning og aktiviteter, stævner samt uformelt samvær og aktivitet i foreningernes klubhus, bl.a. julearrangementer, b) og interviews – såvel aftalte som mere spontane - af trænere, ledere, medlemmer og forældre (primært forældre med etnisk minoritetsbaggrund).

Den fjerde fase er en erfaringskonference med deltagelse af københavnske foreninger (herunder de i undersøgelsen deltagende foreninger), der arbejder med eller interesserer sig for integration af etniske minoriteter i foreningslivet. Sigtet med konferencen er at

indhente informationer til analysen samt præsentere og diskutere nogle af undersøgelsens foreløbige resultater og konklusioner.

Interviews, observationer og udvælgelse af interviewpersonerne

I samarbejde med forskerne udvalgte følgegruppen de elleve foreninger, som skulle være undersøgelsens fokus. Herefter blev der taget kontakt til foreningerne primært foreningernes formænd. I enkelte tilfælde blev der henvist til, at kontakten gik via ungdomsformændene. Efter det første interview med formand og ungdomsformand blev det videre forløb planlagt, hvor formanden anbefalede, hvilke trænere og frivillige, der i første omgang skulle interviewes. Ved det andet interview blev de frivillige og trænere samt enkelte medlemmer således interviewet. Medlemmerne blev udvalgt af den frivillige eller træneren. Besøgene blev forsøgt tilrettelagt, så der var mulighed for at observere foreningsaktiviteter i forbindelse med interviewene.

I de fire foreninger, hvor der blev foretaget en dyberegående analyse, blev der herefter aftalt videre interviews med andre relevante informanter. Men her blev der også udført mange uformelle, ikke aftalte interviews, når muligheden opstod under observationerne. Deltagernes medvirken i interviewene var baseret på frivillighed. Interviewenes emner var forskellige alt efter om det var en formand, en frivillig eller et medlem, der blev interviewet. Emnerne for interviewene fremgår af interviewguiden i bilagene. Ved observationerne blev der observeret på en lang række parametre, bl.a. hvordan medlemmerne interagerede med hinanden og den frivillige.

Del 1

Litteratur- og erfaringsstudie

Dette indledende litteratur- og erfaringsstudie indeholder en sammenfatning af den eksisterende viden og erfaring på området i forhold til integration i de frivillige folkeoplysende foreninger. Fokus er lagt på strukturelle og kulturelle faktorer, som kan være hæmmende eller fremmende i forhold til integration.

Litteraturen er hentet fra diverse bøger, artikler, arbejdspapirer osv. Derudover er der fortaget en række personlige interviews med følgende personer: Lars Kruse fra Danmarks Idræts Forbund, Charlotte Bach Thomassen fra Danske Gymnastik og Idrætsforeninger, Rikke Rasmussen fra Projektrådgivningen Københavns Kommune, Dorte Nørregaard Gotthardsen fra Dansk Ungdoms Fællesråd, Charlotte Rønnau fra Idræts- og Kulturhuset ”Prismen” og Nadeem Khalil fra Center for frivilligt socialt arbejde. De har alle samlet stor erfaring på integrationsområdet og med integration i foreninger.

Formålet med litteratur- og erfaringsstudiet er at indkredse den foreliggende viden og de erfaringer, der er gjort i forhold til integration af etniske minoriteter i foreninger. Dette gøres bl.a. for at undersøge, hvilke parametre den uddybende undersøgelse skal koncentrerer om. Der vil især blive fokuseret på, hvilke forklaringer der kan hjælpe til en forståelse af, at de etniske minoriteter er mindre aktive i den danske foreningskultur end etniske danskere er.

Det er ikke hensigten, at dette studie skal diskutere integrationsbegrebet. Som udgangspunkt tager vi definitionen af integration som lige og fælles deltagelse i alle livets gøremål (Togeby 2002). Den danske foreningskultur er et vigtigt element af fritidslivet i Danmark, og foreningerne har derfor et stort potentiale for at skabe integration. Derfor har man fra politisk hold sat fokus på, at etniske minoriteter deltager lige så meget i idræts-, fritids- og kulturforeninger, som majoritetsgruppen gør. Integration skal derfor i denne sammenhæng forstås som deltagelse i foreningslivets forskellige sider som medlem, frivillig, leder osv.

Når der i dette afsnit – ligesom i de største dele af litteraturen – tales om etniske minoriteter, er vi godt klar over, at der ligger et problem. De forskellige etniske grupper og mindretal bliver samlet som en homogen gruppe, hvilket de ikke er. Fremtidige undersøgelser er nødt til at gå mere specifikt til værks. Men der findes ingen enkle løsninger. Undersøgelser, der er medtaget her fra England, følger delvist den i Storbritannien etablerede kategorisering af mindretal i forhold til menneskenes oprindelse og baggrund – som f.eks. Black Caribbean, Black African, Black others, White British og White others. Dette nærmer sig ”racistiske” inddelinger, som af gode grunde ikke bliver brugt i Danmark. I Danmark findes der ingen etablerede kategoriseringer.

Foreningskultur og demokrati

Foreningskulturen tillægges en stor betydning for det danske samfund. Til dels fordi foreningerne spiller en vigtig rolle for, hvordan folk organiserer en række aktiviteter, især inden for idræt, kultur og fritid. Videre er foreningskulturen et vigtigt fundament for demokrati og betragtes nogle gange næsten som demokratiets forudsætning. Det er i foreninger og organisationer, at borgernes ønsker og interesser dannes, artikuleres og omformes til politiske krav. Foreningerne medvirker ved det demokratiske liv på mange forskellige måder.

Hovedargumenterne er:

- At foreningerne skoler til demokratiske procedurer.
- At man i foreningen lærer demokratiets normer og værdier, dialog, gensidighed og engagement.
- At man gennem foreningerne danner netværk.
- At foreningerne fungerer som kanaler til indflydelse og til myndighederne.

Skoling til demokratiske procedurer

Foreningerne tillægges normalt en stor betydning for individets skoling til demokratiske principper, procedurer og spilleregler. Her ligger hovedvægten på foreningens indre og formelle demokratiske struktur, som den kommer til udtryk i generalforsamlinger, valgprocedurer og andre mekanismer af formaliseret medbestemmelse. Hovedfokus er på rettigheder og pligter – og deres balance. Med andre ord bidrager foreningen til *borger-skab*.

Læring af normer og værdier – dialog, gensidighed, engagement

Foreningen er et felt, hvor man tilegner sig grundlæggende normer og værdier som dialog, tillid og gensidighed, der er forudsætninger for et demokratisk samfund. Den norske forsker Jon Hagen Friberg skriver: Foreningslivet repræsenterer en vigtig side af vores demokratiske samfundsform. Foreningerne er formidlere af centrale humanistiske og demokratiske værdier. Især ungdomstiden er afgørende, fordi her grundlægges de demokratiske holdninger, og foreningerne er vigtige som en slags ”skoler” for demokrati (Hernes 1982). Litteraturen peger på, at demokratiets normer og værdier effektivt kan tilegnes af de unge med etnisk minoritetsbaggrund igennem foreningsdeltagelse (De knop 1995).

Her er der ikke først og fremmest tale om rettigheder og pligter, men om engagement. Dette bygger altså på en bredere forståelse af demokrati: Rettigheder og pligter bliver først demokratisk levende, når mennesker tager deres selvbestemmelse i deres egne hænder.

Dannelse af netværk

Foreningen er desuden et miljø, hvor folk danner netværk og fletter deres sociale aktiviteter sammen. Især tillægges foreningskulturen en vigtig rolle som grobund for dannelsen af netværk med andre sociale grupper. Foreningen kan give en form for social tilhørighed og en fællesskabsfølelse for dem, som deltager (Friberg 2005). Det at man mødes omkring en aktivitet i foreningsregi ”omkring noget helt tredje”, kan bevirke, at forskellen imellem de etniske grupper glider i baggrunden, idet aktivitetens primære mål er i fokus. Via aktiviteten kan køn, alder, kultur og sprog træde mere i baggrunden, end det er tilfældet på mange andre områder f. eks. på arbejdsmarkedet (Mikkelsen 2002).

Foreningens relations- og netværksaspekt skal altså ikke forstås således, at foreningerne producerer eller skal producere ”varme” venskaber. Det tætte venskab kan, som demokratiteorier har understreget, endog være problematiske for demokratiet ved at danne basis for korrupsion og lukkede strukturer. Foreningens værdi ligger snarere i halv-coole relationer, der på kryds og tværs af sociale grupper skaber sammenhæng omkring fælles handling.

Kanaler til indflydelse og til myndighederne

Netværksdannelsen har også en dimension udadtil. Foreningerne fungerer således som et mellemlid og er kanal for indflydelse mellem medlemmerne og myndighederne, og bidrager på den måde til, at denne afstand reduceres (Friberg 2005). Frivillige foreninger letter på den ene side folks adgang til de formelle politiske beslutningsstrukturer, især for de ressourcetsvage grupper i befolkningen, og på den anden side udgør de en læringsproces i demokratiets spilleregler (Mikkelsen 2002).

Dermed er foreningerne også nyttige for myndighedernes arbejde i den forstand, at de indgår i offentlige drøftelser, som angår foreningernes interessefelt. I regeringens rapport ”Bedre integration – en samlet handlingsplan” fra 2000 skrives, at foreningerne fungerer dels som kanaler, hvor udlændingene kan give udtryk for deres krav og ønsker, og dels som et sted, hvor der sker en politisk socialisering til deltagelse i samfundslivet (Regeringen 2000).

Minoritetsgruppens foreningsdeltagelse som problem

Under de nævnte demokratirelaterede aspekter er det altså af stor betydning, hvis - som den tilgængelige litteratur på området peger på - de etniske minoriteter med store variationer engagerer sig mindre i foreningslivet end etniske danskere (Ibsen 2004, Koch-Nielsen 2005). Undersøgelsen af børns idrætsdeltagelse i Københavns kommune fra 2007 viser, at andelen af 5. klasse børn med etnisk minoritetsbaggrund, som går til idræt i en forening, er klart lavere end hos børn af danske forældre, henholdsvis 49 pct. og 68 pct. (Ibsen 2007). Dette empiriske misforhold understøttes af studier fra de øvrige vestlige lande, som også viser, at minoritetsgruppen er mindre aktiv i foreningsregi (De Knop m.fl. 1995

og 1996, Gajendra/Darby 1994).

Ifølge en undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed har 10,6 pct. af de etniske danskere stillesiddende fritidsaktiviteter, hvorimod tallet for de etniske minoriteter er 25,8 pct. (Hansen og Kjølner 2007). Undersøgelsen viser endvidere, at der generelt er en større andel blandt alle kvinder, der har sunde vaner, med undtagelse af fysisk aktivitet i fritiden, hvor der blandt kvinder med etnisk minoritetsbaggrund er en større andel, der har stillesiddende fritidsaktiviteter (Hansen og Kjølner 2007).

Litteraturen peger gennemgående på, at især piger og kvinder med etnisk minoritetsbaggrund ikke er lige så aktive i foreningsregi som drenge og mænd med etnisk minoritetsbaggrund (Strandbu 2006, Riksidrottsforbundet 2002, Ibsen 2004, 2007). Dette til trods for, at der i flere af foreningerne er gjort en indsats for at fremme de etniske minoriteters deltagelse herunder pigernes deltagelse.

Den udenlandske forskning understøtter som nævnt de danske undersøgelsesresultater. I undersøgelsen ”Ungdom, fritid og deltagelse i det flerkulturelle Oslo” vises, at der er færre unge med minoritetsbaggrund, som er medlem i en forening. Undersøgelsen viser videre, at de unge med minoritetsbaggrund, som er medlem i foreningsregi, er det i færre foreninger end de unge med norsk baggrund. Blandt unge med pakistansk baggrund er det kun 28 pct. af pigerne, som opgiver, at de er medlem af en forening, mod 70 pct. blandt unge piger med norsk baggrund (Friberg 2005). Der er variationer inden for de enkelte ikke-vestlige etniske grupper, men de er alle i langt mindre grad medlem i foreningsregi end de unge med norsk baggrund (Friberg 2005). Spørger man, hvor aktive de er i foreninger, er resultatet, at 13 pct. af de pakistanske piger og 35 pct. af drengene er aktive i foreningsregi. Derimod er 58 pct. af de unge med norsk baggrund aktive. I en anden undersøgelse fra Oslo vises, at unge med etnisk minoritetsbaggrund er sjældnere aktive i foreningsidræt. 44 pct. af de unge, hvis forældre er født i Norge, er aktive i en idrætsforening, hvorimod 29 pct. af de unge med etnisk minoritetsbaggrund er aktive i foreningsidræt (Strandbu og Bjerkset 1998). Det er særligt pigerne, som trækker dette snit ned. 9 pct. af pigerne med forældre fra et asiatisk land mod 37 pct. med norskfødte forældre opgiver, at de deltager i foreningsidræt (Strandbu og Bjerkset 1998).

En svensk undersøgelse påpeger også, at piger med etnisk minoritetsbaggrund deltager mindre i foreningsidræt. Men når det gælder motion udenfor foreningsregi, findes der ingen forskelle mellem de etniske minoriteter og majoritetsbefolkningen (Riksidrottsforbundet 2002). Også ifølge en undersøgelse af Oslo ungdoms idrætsaktiviteter er de unge med etnisk minoritetsbaggrund ligeså aktive som majoritetsgruppen, men langt færre af dem, især langt færre af pigerne, er tilknyttet den organiserede idræt (Strandbu/Bjerkset 1998). I mange tilfælde er de unge med etnisk minoritetsbaggrund endog mere aktive (Strandbu/Bjerkset 1998). Men resultaterne fra undersøgelsen ”Ungdom, fritid og deltagelse i det flerkulturelle Oslo” viser, at de ikke-vestlige piger, som ikke er medlem i en forening, særlig piger med pakistansk baggrund, også deltager mindre i træning og sportsaktiviteter udenfor foreningsregi (Friberg 2005).

Der findes altså forskellige og afvigende resultater om, hvor aktive børn og unge med

etnisk minoritetsbaggrund er udenfor den organiserede idræt. Men fælles for litteraturen er hypotesen, at gruppen generelt engagerer sig mindre i idræts-, fritids- og kulturforeninger.

Erfaringer og teser fra litteraturen om integrationsbarrierer i foreninger

En dominerende antagelse: "De andre" har et problem

I litteraturen og erfaringsbearbejdelsen om, hvorfor borgere med etnisk minoritetsbaggrund er underrepræsenteret i foreningerne, dominerer to forklaringsmåder, der søger problemet hos "de andre". Dels henviser man til deres manglende kendskab til dansk foreningskultur og dels til deres manglende motivation.

Minoritetsgruppens manglende kendskab til dansk foreningskultur

Manglende kendskab til danske samfundstraditioner inden for foreningskulturen kan være medvirkende til, at folk med etnisk minoritetsbaggrund ikke deltager så hyppigt i foreningsaktiviteter. Der kan ifølge litteraturen være tale om meget forskellige opfattelser af, hvad en foreningskultur er, og hvad det vil sige at være medlem af en forening.

Skel mellem fritid og arbejdstid

Det skarpe skel mellem fritid og arbejde, som dansk samfundsliv er organiseret omkring, er ukendt i mange lande, hvor etniske minoritetsgrupper kommer fra. Der leger eller hygger man sig med hinanden, når det passer ind i dagens program (Mikkelsen 2006). For majoritetsbefolkningen er begrebet fritid et veldefineret begreb (skønt der også her, som dansk etnologi har vist, eksisterer væsentlige forskelle bestemt af folks livsform). Denne forståelse kan derimod ikke altid forudsættes hos folk med etnisk minoritetsbaggrund, idet de ikke i deres tidligere hjemland har haft en udparcelleret fritidskultur.

Organiseringsform og uskrevne regler

Ifølge litteraturen kan mange førstegenerationsindvandrere have dårlige forudsætninger for at forstå den danske foreningskultur, herunder måden, man organiserer sig på og socialiseres med mennesker, man ikke nødvendigvis har relationer til i forvejen (Mikkelsen 2006). Formaliserede foreninger og foreningsdeltagelse er ikke en del af de etniske minoriteters kulturelle bagage. Minoritetsgruppen ved måske ikke, hvad det indebærer, hvis deres børn deltager i foreningsidræt. I foreningerne er der skjulte forventninger, omgangsmåder og regelsæt (Mørck 1998). Mange med etnisk minoritetsbaggrund er med andre ord ikke bekendte med det, flere foreningsfolk og professionelle integrationsmedarbejdere beskriver som de "uskrevne regler", og de er bekymret over de rammer, deres børn befinder sig i, når de er aktive i foreningsregi (Boeskov/Ilkjær 2005). Det betragtes

derfor af mange iagttagere som centralt, at foreningerne vejleder og informerer om den danske foreningskultur.

Eliteidræt som forventning

Derudover forbindes idræt i mange af de etniske minoriteters oprindelseslande med eliteidræt. Studiet "De avgørende åren" viser, at dobbelt så mange med etnisk minoritetsbaggrund end med svenske forældre ville forsøge på at blive professionelle fodboldspillere. Derudover viste resultaterne, at minoritetsgruppen var klart overrepræsenteret i alle de eliteforeninger, som var med i undersøgelsen (Peterson 2000).

Forældrenes rolle

Der kan især være nogle barrierer eller fordomme fra forældrenes side på grund af manglende kendskab til den danske foreningskultur. Forældrene skal finde ud af, hvad der egentlig foregår. Erfaringer med foreningsguider har her vist positiv effekt. Ifølge evalueringen af Projektrådgivningen Københavns Kommune fra 2005 har forældrene til de børn og unge, der blev guidet ud i foreningslivet, haft positive oplevelser. Forældrene giver udtryk for, at det er godt at få en baggrundsviden i forhold til foreningskulturen, da de ikke kendte til de muligheder, der er på foreningsområdet, før de blev vejledt (Larsen 2005). Evalueringsrapporten "Unge nydanskernes deltagelse i idræts- og foreningsindsatsen" peger ligeledes på, at de unge med etnisk minoritetsbaggrund og deres familier har behov for helt basal information omkring foreningens struktur, traditioner, kultur, aktivitetstilbud, kontaktpersoner, kontingent, frivilligt arbejde samt forventninger om forældre støtte osv. (LG Insight 2006). I undersøgelsen "Integration og det frivillige foreningsliv" henvises der til, at der sandsynligvis er en sammenhæng mellem, i hvor høj grad forældrene er engageret i det danske samfund, og i hvor høj grad de oplever barrierer i forhold til deres børns og unges foreningsdeltagelse. Videre er der antageligt en sammenhæng mellem, om forældrene selv har erfaringer med og kendskab til det danske foreningsliv, og i hvor høj grad de er trygge eller engagerede (Boeskov/Ilkjær 2005).

I litteraturen lægges der vægt på, at forældrenes involvering er central, så der kan opbygges et tillidsfuldt forhold. Men det drejer sig om mere end viden og fordomme. Det drejer sig også om praksis og praksisviden.

Forældrenes støtte og opbakning har nemlig stor betydning for børn og unges deltagelse i organiserede foreningsaktiviteter. I idrætsforeningerne kræves der f.eks. ofte en indsats fra forældres side i forhold til kørsel, tøjvask og andet frivilligt arbejde. Dette kan være vanskeligt for de unge med etnisk minoritetsbaggrund, hvis deres forældre ikke kender til denne tradition.

Ifølge sociologen Tomas Peterson (2000) er fædre til børn med etnisk minoritetsbaggrund underrepræsenteret som idrætsledere. Også ifølge evalueringsrapporten "Integration og det frivillige foreningsliv" har mange af foreningerne oplevet manglende forældreengagement som en barriere for det daglige arbejde. De peger på praktiske problemer som hjælp til kørsel, tøjvask, arrangementer, udflugter, madlavning, kagebagning og leder-

træner- og instruktøringagement (Boeskov/Ilkjær 2005). I rapporten ”Ildrættens rummelighed – 14 integrationsprojekter om foreningslivets muligheder og begrænsninger” kan man læse, at forældreopbakningen er meget lille eller ikke eksisterende (Carlsen, Kruse & Astrup 2002). Derfor bygger de 14 projekter grundlæggende på et opgør med forestillingen om, at alle forældre ønsker at tage ansvar for deres børns fritidsliv og deltage aktivt i det. I rapporten ”Integration og det frivillige foreningsliv” står der, at frivilligheden for de etniske danskere er omgærdet af en positiv og tillidsvækkende atmosfære. Men ifølge undersøgelsen mødes frivilligheden ikke altid med den umiddelbare tillid hos en del af familierne med etnisk minoritetsbaggrund (Boeskov/Ilkjær 2005).

Den manglende forældreopbakning og den manglende frivillighed kan også skyldes, at minoritetsgruppen i høj grad findes i de lavere sociale lag. Flere undersøgelser har vist, at relativt færre fra lavere sociale lag end fra højere sociale lag deltager i frivilligt arbejde (Koch-Nielsen et al. 2005).

Sprogbarrierer

Sproget kan være en barriere i integrationsprocessen, ikke kun i samfundet generelt, men også i foreningen. Også der, hvor foreningens aktivitet – som f.eks. idræt – nedprioriterer den sproglige kommunikation, er et fælles sprog nødvendigt for at forstå foreningens konkrete funktionsmåde, den tradition, der ligger til grund for den, og den danske foreningskultur generelt.

”De andres” manglende motivation for deltagelse

Det faktum, at folk med etnisk minoritetsbaggrund er mindre aktive i foreningsregi end majoritetsgruppen, bliver ofte forklaret med, at de med etnisk minoritetsbaggrund er mindre motiveret for at deltage i foreningsaktiviteterne.

Fribergs undersøgelse fra Oslo viser imidlertid, at en stor del af de unge med etnisk minoritetsbaggrund – især pigerne – godt kunne tænke sig at være medlem af en forening (Friberg 2005). Det lader ikke til at være manglende motivation, som gør, at foreningsdeltagelsen er lav. Videre ser det ifølge undersøgelsen ikke ud til, at den lavere deltagelse kan tilskrives mindre interesse for det indhold, som foreningerne beskæftiger sig med (Friberg 2005).

I undersøgelsen ”Sport Participation and Ethnicity in England” svarer en stor del af de etniske minoriteter, at de gerne vil deltage i en sportsgren, som de ikke i øjeblikket deltager i. (Rowe/Champion 2000). Studiet konkluderer, at det er følgende faktorer, der oftest forhindrer dem i at deltage: Familien, pligter i hjemmet, arbejde eller studie, manglende økonomi, dovenhed samt generthed. Kvinderne angiver i højere grad end mændene, at det skyldes pligter i hjemmet samt familieopgaver (Rowe/Champion 2000). I et norsk studie omhandlende aerobic for indvandrerkvinder fortalte en kvinde med etnisk minoritetsbaggrund, at der ikke er forskelle i interessen for foreningsaktiviteterne, det er derimod forholdene, som er det problematiske (Strandbu 2003). Også ifølge litteraturen fra Belgien er foreningerne ikke i stand til at handle med de forskelle, der er i forhold til de etniske

minoriteters kulturelle normer (De Knop 1996). Men ifølge Lars Petersen finder de med etnisk minoritetsbaggrund, at de danske foreninger ikke giver deres interesser en dækkende repræsentation (Petersen/Selmer 1991).

Andre erfaringer: Danske foreninger har et problem

Mens mange iagttagere placerer problemet med manglende integration hos ”de andre” – det være deres kendskab, forståelse eller motivation – er der andre stemmer, der er mere selvkritiske. Kan det være, at den danske forening selv har et problem – eller flere problemer – der gør tilgangen for etniske minoriteter vanskelig?

Foreningernes position mellem gode intentioner og lukket praksis

Et interessant spørgsmål er, i hvor stor grad foreningerne er interesserede i at integrere de etniske minoriteter. I evalueringen af Projektrådgivningen, Københavns Kommune fra 2005 konkluderer man, at der er en stor interesse fra de københavnske foreninger for at hverve nye medlemmer blandt de etniske minoriteter. 61 pct. af de folkeoplysende foreninger i Københavns Kommune giver udtryk for, at de er interesseret i at rekruttere nye medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund (Larsen 2005). De foreninger, der fokuserer på socialt, religiøst og idépolitisk arbejde, er mest interesserede (100 pct.). Herefter kommer idrætsforeninger (86 pct.) og kulturelle foreninger (65 pct.). Spejdergrupperne er de foreninger, der er mindst interesserede (36 pct.) (Larsen 2005). 13 pct. af foreningerne har iværksat særlige initiativer for at rekruttere nye medlemmer fra minoritetsgruppen, og 26 pct. har overvejet og diskuteret at gøre dette (Larsen 2005).

Ifølge litteraturen er mange foreninger generelt åbne overfor at få nye medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. De er derimod noget mere lukkede, når det glæder om at imødekomme minoriteternes ønsker, som ligger udenfor den ”normale” foreningspraksis.

Men der er mange iagttagere, der konkluderer, at hvis foreningerne skal bidrage til integration af de etniske minoriteter, så er det en forudsætning, at de i højere grad lytter til dem, inddrager dem og lader dem få indflydelse. Anerkendelse og respekt af de etniske minoriteter er en forudsætning for, at de kan handle og interagere med andre mennesker på måder, der kan skabe trivsel og samhørighed (Christensen 2006). Majoritetsbefolkningen kender foreningslivet og de uskrevne regler, og det er derved en indforstået del af deres kultur. Sådan er det ikke for minoritetsbefolkningen, og hvis man vil have dem med, er det vigtigt, at man i en vis grad forholder sig til deres måde at tænke på (Ibsen og Habermann 2005).

Litteraturen identificerer altså, at foreningerne generelt er interesserede i medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Men der peges også på, at arbejdet med denne målgruppe kan være svært for foreningerne i praksis.

Foreningens praksis

Hvis der er en kløft mellem intention og praksis hos mange foreninger, er man nødt til nærmere at kigge på denne praksis. Den kan her være relevant på forskellige planer, dels

hvad angår foreningernes aktivitet, og dels hvad angår mere sideløbende praksisfelter som forbrug af alkohol og mad.

Foreningsaktivitet og kropslige indhold

Gennemgangen af litteraturen viser, at det kan være oplysende at undersøge, om visse foreningstyper og foreningsaktiviteter er mere eller mindre egnede for de etniske minoriteter. Det gælder især den kropslige dimension af foreningernes nøgleaktivitet. Altså forholdet mellem idræt og andre, mindre kropslige aktiviteter – og forholdet mellem forskellige idrætter.

Danske og svenske undersøgelser peger på, at mange drenge med etnisk minoritetsbaggrund går til fodbold, kampsport, og basketball. Andre idrætsgrene, som der er en stærk dansk tradition for, eksempelvis håndbold, badminton, dans og ridning, er derimod mindre attraktive for minoritetsgruppen (Ibsen 2004, 2007).

Det fører til antagelsen, at traditioner fra oprindelseslandet spiller en betydelig rolle (Mikkelsen 2002). Det er sikkert interessant at følge dette spor, men antagelsen kan ikke generaliseres. Eksempelvis er der en del piger med etnisk minoritetsbaggrund, der spiller fodbold. Dette ville være usædvanligt i deres oprindelsesland.

Dette berører de mere omfattende spørgsmål om køn og kønsopdeling, som kræver en ekstra behandling (se senere afsnit). Nogle undersøgelser fremhæver det positive i at have rene pige- og kvindehold (Strandbu 2003). Forældrene kan være mere trygge, når der ikke deltager drenge, og dette kan være en god start for pigerne og deres forældre til at lære om foreningslivet. Desuden vil det i mange tilfælde være en fordel med kvindelige trænere eller ledere.

Forbrug af alkohol og mad

Brugen af alkohol i foreningsmiljøet kan ifølge idrætsforsker Kristin Walseth (2003) begrænse integrationen mellem minoriteterne og majoritetsgruppen. I Norge har den norske ungdom, som udøver idræt, et tilsvarende drikkemønster, som de unge, der ikke udøver idræt – og det er ikke så lidt. Dette kontrasterer med en ekstrem lav andel af alkoholbrugere i de bydele, hvor der hovedsageligt bor etniske minoriteter. Walseth antyder, at alkoholindtaget hos majoritetsgruppen spiller en central rolle og hindrer integration.

Men det er ikke kun brugen af alkohol, også cafeteriernes udbud af madvarer har en vigtig betydning. Det kan virke diskriminerende, hvis det ikke er muligt at købe andet end svinekød i cafeterierne.

Frivilligt foreningsarbejde som praksis

Mens forbrug af alkohol og mad er noget, som foreningen – i begrænset omfang – kan styre og omlægge, hvis ønsket består, er andre praksisdimensioner mere grundlæggende fastlagt. Det gælder især selve det frivillige arbejde. Det frivillige foreningsarbejde er desuden ikke kun noget, medlemmerne skal ”vide” noget om. Det er en praksis, som så at sige skal erfares og opleves for at blive forstået.

Frivillighed som begreb kan nemlig have en helt anden betydning i andre samfund og andre kulturer (Ibsen/Habermann 2005). I visse arabiske traditioner arbejder man kun frivilligt for sin egen "sag" – for sin egen familiegruppe, for sine egne venner, for sit eget religiøse engagement. Derfor kan det være svært at forstå den danske tradition, hvor man arbejder frivilligt, ofte uden at det direkte gavner en selv og ens næste. Det kan være svært for dem med etnisk minoritetsbaggrund at indse, at hvis man udøver noget for samfundet, så gavner det også en selv indirekte (Ibsen/Habermann 2005). Men dette er, som sagt, ikke kun et spørgsmål om "de andres" forståelse og deres begrænsning på baggrund af deres "mærkværdige" livsmåde. Dansk foreningsarbejde er selv "mærkværdigt" ved at afspejle særtræk fra dansk samfund og kultur. Derfor skal man tage højde for ikke kun "de andres" men vort eget foreningsvæsens kulturelle relativitet.

Foreningens geografiske placering

Ifølge flere undersøgelser er den geografiske placering af foreningsaktiviteterne væsentlig for minoritetsgruppen. Afstanden til tilbudet har stor betydning, og derfor er det centralt, hvor foreningstilbudene bliver placeret (Mygind/Kristiansen/Krasnik 2006).

Dels kan dette være et spørgsmål om transportomkostninger. Men man skal heller ikke undervurdere det sikkerhedselement, der er forbundet med geografisk afstand. Det kan opleves som mere trygt at være tættere ved hjemmet. For foreningerne kan orienteringen mod nærsamfundet også give et større rekrutteringsgrundlag og en nemmere adgang til forældrene (Projektrådgivningen 2006).

Erfaringer fra GAM3 fortæller om denne geografiske orientering. GAM3 er et projekt, som via basketball prøver at integrere folk med etnisk minoritetsbaggrund i deres lokalmiljø. "If the youth won't come to the sport, the sport must come to them". Projektet prøver derved at etablere tilbud i vante omgivelser. Der er mange unge, der appellerer til i lokalområdet, og samtidig kan forældrene holde øje med, hvad der sker, ud af vinduet. Ifølge ophavsmanden Simon Prahm er et af organisationens formål, at deltagerne efterfølgende bliver medlemmer i basketballforeninger. Der er frivillige trænere tilknyttet fra klubberne, og derved er GAM3 et springbræt til de eksisterende foreninger (Christensen 2007). Projektet har siden 2004 haft foreningen GAM3, hvor de unge kan melde sig ind og lære om den traditionelle danske foreningstanke (Navigent 2006). Det er ganske vist svært at måle den direkte effekt, men ifølge evalueringen fra 2006 ville 44 pct. af deltagerne enten melde sig ind eller overveje at melde sig ind i en klub efter GAM3 sæsonen (Navigent 2006).

Et andet projekt, der lægger vægt på arbejdet i lokalmiljøet, er ISA-projektet. Her arbejdes der med idræt og sociale tilbud efter skoletid i nærmiljøet, så det ikke indebærer transportproblemer. De ældste klasser samt foreningstrænere står for at træne de mindste klasser i folkeskoleregiet. Pointen er, at der samarbejdes mellem skolerne og de eksisterende foreninger. Det har vist sig at være effektivt, at dette sker i lokalområdet. Nogle foreninger har også igangsat satelithold i nærområderne, hvilket også har været gavnligt på længere sigt, da det ofte betyder flere aktive i den oprindelige forening.

Foreningens og medlemmernes økonomi

I forhold til betaling kan økonomien være en barriere for deltagelse i foreningsregi, hvis tilbuddet simpelthen er for dyrt for deltagerne. Herunder sorterer igen de nævnte transportomkostninger. Flere undersøgelser viser, at socioøkonomiske faktorer har betydning for de etniske minoriteters foreningsdeltagelse. De etniske minoriteter er hyppigere repræsenteret i de lavere socialklasser end majoritetsgruppen, og dette må anses som en barriere for deltagelse i foreningsregi. Fra undersøgelsen af børns idrætsdeltagelse i en række kommuner ved vi også, at en stor del af forskellen på deltagelse i idræt afhænger af forældrenes sociale baggrund (Ibsen 2004, 2007). Den pågældende undersøgelse viser, at forældrenes sociale baggrund har ligeså stor indflydelse på, om deres børn deltager i idrætsaktiviteter, som forældrenes etniske baggrund har. Ses der på andelen af børn, hvis forældre har et arbejde, halveres forskellen i idrætsdeltagelsen mellem børn med danske forældre og børn med forældre, der er født i udlandet. Andelen af forældre, som hører til blandt de laveste sociale lag uden arbejde, er meget større i gruppen af forældre med anden etnisk baggrund end i gruppen med forældre med dansk baggrund (Ibsen 2004, 2007. LG Insight 2006). Dette bekræftes af en undersøgelse fra Norge, som viste, at mens 40 pct. af dem, der svarede, at familien har en fin økonomi, er aktive i idrætsforeningerne, gælder dette kun for 20 pct. af dem, der svarede, at familien har en dårlig økonomi (Friberg 2005). Det kan altså konkluderes, at økonomiske faktorer har betydning for de etniske minoriteters deltagelse i foreningslivet.

Diskriminering og racisme

Det er vigtigt at fokusere på, at de barrierer, som majoritetsgruppen opfatter som væsentlige eller uvæsentlige, ikke altid er de samme, som dem minoritetsgruppen opfatter som væsentlige eller uvæsentlige (Walseth 2003). I Fribergs undersøgelse er der tre gange så mange af de pakistanske piger, som føler, de ikke passer ind i foreningerne, end blandt de norske unge (Friberg 2005).

Dette kan fortolkes som udtryk for eller virkning af diskriminering. Ifølge Grete Brochmann fra Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner ved Institutt for Samfunnsforskning i Norge er racisme og diskriminering væsentlige barrierer for de etniske minoriteters deltagelse på vigtige samfundsområder.

Andre undersøgelser nuancerer denne antagelse. For Belgiens vedkommende hævder De Knop, at frygt for at blive udsat for racisme ganske vist er en væsentlig grund til, at etniske minoriteter i Belgien fravælger den organiserede idræt. Men blandt folk med etnisk minoritetsbaggrund opgiver kun 3 pct., at de har haft disse problemer. Ifølge De Knop er frygten for racisme derfor stærkt overdrevet (De Knop 1995,2).

Ifølge et engelsk studie angiver mænd i højere grad end kvinder, at de inden for sport har haft en negativ erfaring som følge af deres etnicitet. Men undersøgelsen konkluderer, at denne sammenhæng højst sandsynligt skyldes, at mændene i højere grad er aktive. Det er folk i kategorien ”black other” – til forskel for ”black Caribbean” og ”black African” – der angiver flest negative erfaringer.

Et kendetegn ved etnisk diskrimination i idrætten er, at udøverne ofte karakteriseres med en reference til deres etniske oprindelse. Udøverne ønsker fokus på præstationen og selve idrætten og ikke faktorer som deres oprindelse (Walseth 2003). Det skal dog bemærkes, at den etniske klassifikation i Storbritannien begrundes med, at man vil imødekomme de etniske minoriteters specifikke krav og ønsker.

I Norge og England har man for en del år siden igangsat en række initiativer for at forhindre diskriminering i idrætsforeningerne. Norges Fodboldforbund har bl.a. igangsat kampagnen ”Giv racismen et rødt kort”. Klubberne profilerer sig som flerkulturelle klubber, hvor eksempelvis racistiske supportere bliver sanktioneret (Walseth 2003). Dette initiativ er også kommet til Danmark, hvor målet er at sprede information om positiv mangfoldighed i topfodbold, bekæmpe racisme og arbejde for integration (<http://www.stopracismen.dk>).

Sådanne initiativer inden for idræt kommer imidlertid typisk fra topplan, mens der er mange ting i breddeforeninger, som kan virke diskriminerende og hindre deltagelse for de etniske minoriteter – alkoholforbrug, økonomiske barrierer, afstand fra nærmiljøet og forhold mellem kønnene. Den åbenlyse diskriminering er derfor kun en lille brik i et langt større problemfelt.

Erfaringer med kulturelt brobyggeri

Ud over de nævnte barrierer for integrationen har erfaringerne med integrationsprojekter og -initiativer også frembragt viden om muligheder for brobyggeri – og for deres begrænsninger.

Køn og kønsopdeling

Et problem, der står ret centralt i mange undersøgelser, er forholdet mellem kønnene. Dermed forbundet er udfordringen af kønsopdelingen i foreningerne. Litteraturgennemgangen har klarlagt, at der er færre piger og kvinder, der er aktive i foreningsregi, hovedsageligt i idrætsforeningerne. Ifølge sociolog Åse Strandbu kan dette skyldes, at der er store variationer i synet på, hvilke idrætsaktiviteter der er passende for piger og kvinder. Det lader ifølge Strandbu til, at foreningsidrætten ikke er så åbenbart egnet som integrationsarena for piger og kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. Piger og kvinder med etnisk minoritetsbaggrund har ofte andre blufærdighedsgrænser, end de som verserer i den nordlige foreningskultur (Strandbu 2003).

Ifølge litteraturen er det overvejende de kulturelle og religiøse faktorer, som begrænser pigernes og kvindernes deltagelse i foreningsregi. Der findes piger og kvinder, der ikke ønsker eller må deltage i idræt eller i andet foreningsregi, hvis der er drenge eller mænd tilstede. I Islam er der påbud om, at kvinder ikke må udføre seksuelt tiltrækkende bevægelser, når der er drenge eller mænd tilstede, da dette kan føre til, at det anden køn bliver tiltrukket (Walseth 2003). Piger og kvinder føler det derfor ofte mere bekvemt at træne i rene pige- og kvindegrupper, og nogle vil man aldrig få til at træne sammen med drenge eller mænd (Strandbu 2003).

Men igen er virkeligheden mere kompleks, ligesom det er tilfældet for majoritetsgruppen. Derfor vil der være piger og kvinder, som ikke lever efter disse regler. I et studie omhandlende aerobic for indvandrerkvinder konkluderes det, at disse kvinder er glade for at træne i rene kvindegrupper. De kommer i god tid til træningen ikke mindst på grund af det sociale element, og rekrutteringen foregår stort set gennem deres netværk (Strandbu 2003).

Det kan dog også konstateres, at synet på idræt og fysisk udfoldelse ikke generelt er negativt i minoritetsbefolkningen. Mange studier understreger, at etniske minoriteter på tværs af køn har et positivt syn på idræt (De Knop 1996). Dette gælder også grupper med muslimsk baggrund. Ifølge litteraturen forholder islam sig positivt til idræt – derunder også for piger og kvinder (Sfeir 1985 & De Knop 1996). Projektet evalueret i rapporten ”Unge nydanskeres deltagelse i idræts- og foreningsindsatsen” viser, at også mange piger med etnisk minoritetsbaggrund har stor interesse i at deltage i fritids- og foreningslivet. Det konkluderes dog, at mange af pigerne ikke må deltage for deres forældre, da de er bekymret for, at foreningerne rummer forkerte værdier og en betænkelig ungdomskultur (LG Insight 2006). Evalueringen viste videre, at skoler, ungdomsskoler, SFO/fritidsklubber, foreningslivet og de lokale boligselskaber kan, via iderige og relevante tilbud for denne målgruppe, være med til at skabe en tillidsfuld ramme (LG Insight 2006).

For minoritetsgruppen er familielivet yderst centralt, og det har oftere en større betydning end for majoritetsgruppen. Her tænkes ikke mindst på det sikkerhedsnet, der har betydning for de etniske minoriteters familier. For at blive i det trygge fællesskab, der er i familien, kan det være nødvendigt at fastholde de sædvanlige traditioner. Man skal altså ikke bryde den gængse levemåde eksempelvis ved at deltage i foreningsidræt, hvilket især er gældende for pigerne og kvinderne.

Ifølge flere undersøgelser falder piger med etnisk minoritetsbaggrund oftere fra, når de når 13-14 års alderen. I undersøgelsen ”Integration og det frivillige foreningsliv” fortæller informanterne, at dette sandsynligvis kan begrundes med, at pigerne nu i højere grad skal hjælpe til med pligterne i hjemmet (Boeskov/Ilkjær 2005). Også i undersøgelsen ”Ungdom, fritid og deltagelse i det flerkulturelle Oslo” viser resultaterne, at piger med etnisk minoritetsbaggrund, særligt piger med pakistansk oprindelse, i langt højere grad hjælper til i hjemmet hver dag. Hele 37 pct. af de pakistanske piger hjælper til hver dag mod 12 pct. af de norske piger.

Mens majoritetsbefolkningens idrætslige aktiviteter i stor grad finder sted i idrætsforeninger, tyder noget på, at de etniske minoriteter vælger andre rammer til fysisk aktivitet (Strandbu/Bjerkeseth 1998). Ifølge undersøgelser er idrætsaktiviteter i hjemmet populært blandt de etniske kvinder (Gajendra/Darby 1994), men det er svært at vurdere, hvor udbredt det er, hvilken karakter aktiviteterne har, og hvor ofte kvinderne er aktive i hjemmet. I mange af oprindelseslandene dyrkes der som beskrevet idræt under mere uformelle rammer. Men muligvis vil disse uformelle idrætsaktiviteter ikke have den samme integrerende effekt som den organiserede idræt.

De hidtidige erfaringer lægger op til en mere gennemtænkt differentiering inden for integrationens kønsproblematik. Det gør en væsentlig forskel, om man fokuserer på

- Islam som religiøs reguleringsmagt.
- Etno-kulturelle indflydelser af patriarkalsk karakter (som godt kan være ikke-muslimsk).
- Familiestrukturer og familiernes krav om medarbejde i hjemmet.
- Kvinders personlige og emotionelle ønsker om separeret aktivitet.
- Kønsmæssige ubalancer i bestemte sociale klasser eller livsformer (herunder danske).
- Mændenes dominans i danske foreninger.
- Kvindekulturelle ønsker om selvorganisering.

Litteraturgennemgangen viser i hvert fald, at der er vigtige kulturelle og sociale barrierer i forhold til at få minoritetsgruppens piger til at deltage i foreningsregi. Dem skal der tages højde for, fordi de ikke kun er "barrierer", men har med fundamentale køns mæssige magtforhold at gøre. Hverken en principiel kønsintegration eller en principiel kønsopdeling løser derfor problemerne.

Etniske foreninger som alternativ?

Et andet omdiskuteret område i forhold til foreningens integrationskraft er de "rene etniske minoritetsforeninger". I hvor høj grad er disse foreninger med til at integrere de etniske minoriteter?

Er de rene etniske minoritetsforeninger selektivt integrerende med derfra resulterende fare for en marginalisering af gruppen, eller repræsenterer de tværtimod strategier, som bidrager til deltagelse og engagement i samfundet.

Flere studier peger på, at de etniske minoritetsforeninger har mange flere funktioner, som opfylder et bredt behov hos de etniske minoriteter. De tager sig af sprogundervisning, lektiehjælp, kvindeproblemer, kulturformidling, jobsøgning osv. (Mikkelsen 2002). Derfor mener nogle, at minoritetsforeninger i sig selv er et udtryk for en integrationsproces. Man hjælper hinanden og støtter hinanden i at leve i det danske samfund. Etnisk selvorganisering udgør ikke kun – som det ved en overfladisk betragtning kan se ud – en tendens til desintegration og separatisme i strid med hensigten om integration. Etnisk selvorganisering kan tværtimod have en vigtig positiv betydning for integrationsprocessen (Eichberg/Møller 1997).

Andre mener, at integrationen kun kan finde sted i de danske foreninger, hvor de etniske minoriteter direkte møder majoritetsgruppen. I flere europæiske lande bl.a. Holland og Tyskland har man også været skeptisk i forhold til rene etniske klubber, da man mener, at det hæmmer integrationen (Strandbu/Bjerkeset 1998). Skeptikerne mener, at hvis foreningen skaber et fællesskab indad og legitimerer en afgrænsning udad, kan dette langt

hen af vejen hindre medlemmerne i at deltage i det offentlige og politiske liv. Dermed kan foreningerne bidrage til at marginalisere snarere end at integrere.

I den forbindelse kan der skelnes mellem to forskellige processer - den eksterne og den interne integration (Eichberg/Møller 1997). Den interne integration skal forstås som de foranstaltninger, som samler medlemmerne i foreningen, hvorimod ekstern integration forbinder foreningens medlemmer med samfundet udenfor. Disse to integrationsprocesser kan stride mod hinanden, men de kan også spille sammen.

Heller ikke dette område er altså til enkle løsninger. For det første fordi man ikke uden videre kan antage, at der eksisterer et entydigt modsætningsforhold mellem på den ene side integration og på den anden side marginalisering. For det andet er forholdet særdeles afhængigt af, hvordan disse begreber forstås, samt hvilket perspektiv integration og marginalisering ses ud fra (Hjære/Balslev 2001).

I forhold til foreningens karakter er det videre interessant at undersøge, om de etniske minoriteter i højere grad vælger at melde sig ind i foreninger, hvor der i forvejen er folk med etnisk minoritetsbaggrund. Er der en slags ”international” atmosfære som gør, at man føler sig mere velkommen i disse foreninger? I hvilken grad søger folk med etnisk minoritetsbaggrund – og fra hvilke minoriteter – hen til

- enten foreninger sammen med etniske danskere,
- eller til foreninger med medlemmer fra deres egen kulturelle baggrund,
- eller med medlemmer fra andre etniske minoriteter?

Der er ikke fundet megen litteratur på dette område, men i forhold til sociale relationer viser COWI rapporten fra 2000 udarbejdet for Indenrigsministeriet, at 21 pct. af de etniske minoriteter dyrker deres fritidsinteresser udelukkende eller overvejende med danskere, 45 pct. udelukkende med ikke danskere, mens 34 pct. udfører aktiviteter i blandede fællesskaber (COWI rapporten 2000). Desuden har man spurgt til deres vennekreds. Her svarer 12 pct., at de kun har danske venner, 30 pct. svarer, de har en blandet vennekreds, og de resterende 58 pct. har frivilligt eller ufrivilligt ikke nogen form for dybere kontakter til majoritetsgruppen. Denne undersøgelse kan give et billede af, at der er mange med en etnisk minoritetsbaggrund, der ikke har en særlig stor berøringsflade med majoritetsgruppen.

Det vil i det videre arbejde være spændende at undersøge dette område nærmere. Litteraturen bekræfter, at foreningens karakter på en række parametre har betydning for de etniske minoriteters deltagelse i foreningslivet.

Foreningsguider og rollemodeller

Litteraturen har gjort klart, at enkelte ressourcestærke personer som guider eller rollemodeller kan spille en meget vigtig rolle i integrationsprocessen og i foreningernes integrationsarbejde.

DGI Storkøbenhavn, Dansk Flygtningehjælp og Projektrådgivningen, Københavns Kommune har oprettet Idrætsguiderne i 2003 (navnet er siden ændret til foreningsguiderne), som hjælper etniske minoriteter med at finde vej til idrætsforeningerne (<http://www.foreningsguiderne.dk/>). Frivillige giver sammen med lokale idrætsforeninger en hjælpende hånd med at integrere unge etniske minoriteter i foreningsidrætten. En vigtig del af foreningsguidernes arbejde er at informere forældrene om den danske fritids- og foreningskultur og at ruste dem til at kunne involvere sig i deres barns fritidsinteresser. Ifølge evalueringen af projektet er det vigtigt, at familien er informeret om, at guiderne arbejder frivilligt og ikke er tilknyttet en offentlig instans (Aisen/Gammeltoft 2006). Det er helt centralt, at familien er afklaret med guidens rolle, så der derved kan opbygges et tillidsfuldt forhold.

Andre projekter har også vist vigtigheden af, at forældrene informeres. I et modelprojekt om idræt og integration i København, Odense og Århus fremhæves det som væsentligt, at der er en person, som kan være et slags talerør til forældrene (Hassouni 2002).

I et speciale om streetbasketprojektet GAM3 beskrives det, hvordan de unge ser op til trænerne. Der etableres en gensidighed, og de unge ser trænerne som en slags rollemødel også i forhold til uddannelse, arbejde osv. (Cold/Petersen 2006). I undersøgelsen af 14 integrationsprojekter om foreningslivets muligheder og begrænsninger blev det i flere af projekterne konkluderet, at udskiftningen blandt personalet betød, at den tillid og rytme, der var opbygget mellem medarbejderne og målgruppen, smuldrede (Carlsen, Kruse og Astrup 2002). Også i evalueringen af fire gadefodboldprojekter i Europa konkluderes, at det er en fordel at tiltrække ressourcestærke personer, da de kan være med til at skabe motivation og agere som forbilleder (Feldborg 2006). Det kan være en fordel, at der afsættes ressourcer, så der kan fastansættes lønnede medarbejdere, der kan være med til at skabe stabilitet og kontinuitet (Feldborg 2006).

Her drejer det sig ikke kun om praktisk formidlingsarbejde og hjælp. Men der skal mennesker til at træde frem, som i kraft af deres personlige udstråling og virke står som model for, hvad foreningen vil og kan. Ifølge Strandbu og Bjerkeset (1998) er det på grund af rollemødel, at så mange sorte og så få asiater vælger at satse på idrætten. Folk fra sorte mindretal har ofte nogle idrætslige rollemødel at se op til, hvorimod dette ikke er tilfældet for asiaterne. Videre skriver de, at sportsstjerner med en minoritetsbaggrund kan have en integrerende funktion f.eks. ved at opmuntre til foreningsdeltagelse (Strandbu/Bjerkeset 1998). Efter at den engelske fodboldklub Arsenal fik sorte spillere på holdet, steg andelen af tilhængere med sort baggrund markant (Maguire 1991).

Hvor manglende kendskab til den danske foreningskultur og manglende motivation kan være barrierer for minoritetsgruppernes deltagelse, har guider og rollemødel en central betydning. Det virker ifølge litteraturen til, at jo tættere rollemødel er på ens oprindelige baggrund, jo mere effektivt er det. Ikke mindst på grund af en dybere kulturforståelse.

Opsamling

Dette litteratur- og erfaringsstudie viser, at de frivillige foreninger har integrationsmuligheder, og at foreningerne generelt er åbne overfor medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Men der er visse begrænsninger, som både foreningerne og det offentlige bør være opmærksomme på. Ikke mindst er der en dybere kløft mellem den gode intention og den samfundsmæssige praksis, der gør integrationen vanskeligere, end man forestiller sig.

Den dominerende antagelse er, at barriererne består i, at ”de andre” har et problem. Folk med etnisk minoritetsbaggrund *mangler kendskab* til dansk foreningskultur og skal derfor oplyses derom. De skal lære at leve med skel mellem fritid og arbejdstid. De skal oplyses om foreningernes organiseringsform og uskrevne regler. De skal lære, at folkelig idræt er noget andet end eliteidræt. De skal forstå forældrenes rolle i foreningens daglige gang. Og så er der sprogbarrierer, der skal overkommes – på vejen hen til dansk sprog. Alt dette er ikke forkert – og alligevel for snævert.

Desuden henvises der ofte til ”de andres” *manglende motivation* for deltagelse. Men når det kommer til stykket, har det været vanskeligt at dokumentere denne brist på motivation. Der er ofte lyst tilstede, men den bliver ikke til foreningsaktivitet.

Andre erfaringer siger imidlertid, at problemet ligger hos de danske foreninger. Integration er en proces, der går begge veje. Foreningerne har ofte gode intentioner for integration, men en *lukket praksis* forhindrer realiseringen. Det er ikke bare foreningernes ”skyld” eller ”fejl”, men har dybere forudsætninger i det civilsamfundsmæssige arbejde. Dette lægger op til nærmere at se på foreningernes praksis.

I hvilket forhold står integrationseffekten til foreningens *aktivitet og kropslige indhold*? Her kan man ikke snakke om ”foreningen”, men man er nødt til at differentiere mellem de forskellige forenings- og aktivitetstyper.

Side om side med aktiviteten i foreningens kerne har folks forbrug af *alkohol og mad* betydning. Og der kan være flere upåagtede praksisområder af lignende betydning.

Ikke mindst det *frivillige foreningsarbejde* er i sig selv en praksis, der må tages til overvejelse. Hvad der ikke betyder, at den skal eller kan laves om – men dens kulturelle relativitet må tages i betragtning.

Af mere praktisk art er foreningens *geografiske placering* i forhold til nærmiljøet og foreningens og medlemmernes *økonomi*. Også her opstår strukturelle ubalancer. Ud over dette kan der godt være tale om direkte og intentionel *diskriminering*. Diskrimination og racisme er imidlertid næppe de væsentligste problemer i danske foreninger i dag – de strukturelle problemer er mere påtrængende.

Til nogle af disse strukturelle forhold fører erfaringerne, som man i foreningsverden har samlet med kulturel brobyggeri. Kønforhold og *kønsopdeling* forbliver en åben udfordring, der ikke kan takles gennem enkle løsninger. *Etniske foreninger* fremstår og bliver diskuteret som alternativ til integration i danske foreninger. Heller ikke her er der enkle løsninger – enten/eller. Foreningsguider og *rollemodeller* gør synligt, at der ikke kun er tale om en ensidig oplysningsvej top-down, men om komplekse social- og kulturpsykologiske interaktioner af personlig art. Litteratur- og erfaringsstudiet har således

påvist, at området er mangesidet, og at der er store variationer i forhold til de forskellige etniske grupper og køn, som det også er tilfældet med de etniske danskere. Denne mangfoldighed er det vigtigt at have i tankerne, når undersøgelser gennemføres.

Til syvende og sidst bidrager eksperimenter og vidensdannelse i dette felt til *foreningskulturens store demokratiske projekt*. I foreningen skoles folk til demokratiske procedurer. Her kan man lære normer og værdier – dialog, gensidighed, engagement. Der dannes netværk og åbnes kanaler til indflydelse og til myndighederne. Demokrati er mere end nogle rettigheder og pligter, som kan formuleres top-down. Demokrati er baseret på civilsamfundsmæssigt engagement bottom-up. Det er derfor, at minoritetsgruppens foreningsdeltagelse fortjener opmærksomhed. Og at deres ikke-deltagelse med rette betragtes som et problem.

Del 2

Profil af de elleve foreninger

Dette afsnit indeholder en analyse af de elleve foreninger, som har deltaget i undersøgelsen. Afsnittet indledes med en beskrivelse af de følgende syv foreninger: Boldklubben Skjold, KATSJ, SIK Fight, Københavns Internationale Klub, B 1908 Amager, Fremad Amager Boldklub og Hafnia Floorball Klub. Formålet er at vise, hvordan de udvalgte foreninger griber integrationen an i deres daglige arbejde samt deres erfaringer hermed. Beskrivelsen baseres på foreliggende skriftligt materiale fra bl.a. websider, medlemsblade og jubilæumsnumre, som foreningerne har stillet til rådighed for undersøgelsen. Beskrivelserne bygger dog primært på interviewene med foreningsledere, frivillige, trænere og medlemmer i foreningerne.

De sidste fire foreninger, som præsenteres til sidst i afsnittet – Ajax København Håndboldklub BK Skjold/Stevnsgade Basket, Danseklubben ”To The Beat” og Arbejdernes Tennisklub - er mere udførligt beskrevet. Dette skyldes, at der i disse klubber er udført en dybere analyse baseret på flere observationer og interviews.

Boldklubben Skjold

Boldklubben Skjold blev oprettet i 1915. Klubben har i dag 1200-1300 ungdomsmedlemmer og 300-400 seniormedlemmer. I forhold til kønsfordelingen er langt størstedelen af medlemmerne drenge og mænd, men klubben har også en del pige- og damespillere. Cirka en femtedel af klubbens medlemmer har etnisk minoritetsbaggrund. Klubbens tilhørssted er på Østerbro, og der trænes og spilles i Fælledparken og på Østerbro stadion.

Historie

Boldklubben er oprindeligt en arbejderklub, som blev stiftet i boligforeningen ”Brumleby”. Hvor og hvordan stiftelsen egentlig skete vides ikke præcist. Men ifølge overleveringerne skulle der både være en snehule, et vaskehus og en trappesten involveret. I starten klædte spillerne om i et vaskehus i ”Brumleby”.

Det første år blev der spillet gadekampe mod de omkringliggende hold og klubber på Østerbro. Senere blev der spillet kampe under DUI (arbejderbevægelsens børne- og ungdomsorganisation), og i 1929 blev klubben optaget i ABU (Arbejdernes Boldspil Union), som senere blev til Dansk Arbejder Idræt. Kun få år senere meldte klubben sig ud på grund af utilfredshed. Derefter meldte klubben sig ind i Københavns Boldspil Union, der dengang blev betragtet som at tilhøre borgerlig idræt. I 1984 indførte Skjold damefodbold. Der havde dog tidligere været markfodbold for kvinder i starten af 1930'erne.

I dag spiller Skjolds bedste damehold i DBU's bedste række og herrerne i 2. division. I 1990'erne valgte klubben at ansætte en tidligere ungdomsformand som halvtidsansat formand, og yderligere blev bestyrelsen "forynget" med en del "barnefødt" Skjoldere. Derefter steg medlemstallet markant, og Skjold har i dag den største ungdomsafdeling i landet. I 1999 fusionerede klubben med Stevnsgade Basketklub. Klubben har et fritidshjem, to fritidsklubber og en café. Klubbens administrative opgaver varetages af en fuldtidsansat, og derudover har klubben to deltidsansatte.

Værdier

Skjold er en breddeklub, men fokuserer også på eliten. Der tænkes imidlertid ikke elitært på bekostning af bredden, og eliteholdene får ikke mere i tilskud end de øvrige hold. Skjold er derudover kendt som en åben klub med en god klubånd, og som et sted hvor mange har glæde af at spille fodbold og dyrke socialt samvær. *"I vores klub er det fuldstændigt lige meget, at du hedder Hassan. Vi er åbne, og vi er baseret på respekt og ligeværdighed. Det betyder, at vi stiller de samme krav til alle, at de skal opføre sig ordentligt"*(Skjolds formand). En anden værdi, der vægtes højt, er klubbens geografiske placering. *"Det er en fælledklub. Det er også derfor, vi bliver liggende herinde, da vores base er her på godt og ondt"*(Skjolds formand).

Faciliteter og aktiviteter

I udendørssæsonen træner de fleste hold i Fælledparken og et mindre antal i Ryparken. Om vinteren benyttes haller og gymnastiksale på Østerbro. I mange år havde klubben omklædningsrum under den gamle hovedtribune i Idrætsparken, men Skjold har nu fået sine egne omklædningsrum og klublokaler under tribunen på Østerbro Stadion. Klubben har desuden et klubhus, som er placeret mellem Parken og Østerbro stadion. Manglende faciliteter er dog et stort problem for klubben. Medlemmerne er glade for klubhuset, med det er kun få børn, der kommer i klubhuset, fordi det ikke ligger tæt nok på banerne, og fordi der ikke er så meget plads.

Klubben har to sportsaktiviteter: Fodbold og basketball (se beskrivelse af basketballklubben senere). I fodboldafdelingen er der rigtig mange hold, som er med i udendørs- og indendørsturneringer. Derudover afholder de enkelte hold forskellige sociale aktiviteter. Men klubben rummer flere andre aktiviteter, da den har tre selvejende fritidsinstitutioner samt Skjolds venner og cafeen Offside.

Klubbens arbejde i forhold til integration

Ifølge repræsentanterne fra klubben er der aldrig udført målrettede indsatser på integrationsområdet. Klubbens holdning er, at de helst ser, at medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund kommer af sig selv, hvilket også er tilfældet. *"Vi bruger ikke tid på integration, det er ikke et emne. Vi er ens, alle spiller i en rød/hvid trøje"* (træner). Trænerne ved godt, at børnene kommer med forskellige baggrunde, men det er ikke noget, der bliver iscenesat. Klubben er åben overfor alle nationaliteter, og børnene bliver behandlet ligeværdigt.

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Rekruttering

Ifølge repræsentanterne bruger klubben ikke aktive rekrutteringsmetoder, idet de nye medlemmer primært kommer, fordi de har hørt om klubben fra andre eller set klubbens hjemmeside. Det er ifølge formanden en stor fordel at have Danmarks største ungdomsafdeling i forhold til at rekruttere nye medlemmer, da mange kender til klubben. I klubben spiller en del makedonere, og de agerer som en slags ambassadører, idet de tiltrækker andre med samme etniske baggrund.

Spillere med etnisk minoritetsbaggrund starter ofte senere med at spille end majoritetsgruppen, men de holder oftere ved i længere tid. Ifølge repræsentanterne fra klubben falder mange fra majoritetsgruppen fra i teenageårene på grund af bl.a. fester.

Det daglige arbejde

I langt de fleste tilfælde formår Skjold at integrere de etniske minoriteter. I det daglige er trænerkontakten central, idet børnene og de unge mennesker har et stort behov for at kunne tale tillidsfuldt med deres trænere. *"Vi har respekt for hinanden, og på mange af holdene giver spillerne hånd til hinanden, når de mødes"* (træner).

Skjold har også trænere med etnisk minoritetsbaggrund.

Forældrekontakt

Klubben oplever en barriere i forhold til forældrekontakt, idet det er svært at få forældrene med etnisk minoritetsbaggrund med ud til kampene, men dette gælder til en hvis grad også majoritetsgruppens forældre. Klubbens trænere oplever imidlertid, at de kan få disse forældre til at interessere sig, hvis de fortæller om vigtigheden af, at de engagerer sig. Når forældrene oplever, at trænerne interesserer sig for dem og deres børn, bliver de mere engageret. Nogle af trænerne ringer til forældrene, hvis de har spørgsmål. *"Forældrekontakten er god, hvis man er lidt udfarende og giver forældrene en rolle – så er de på"* (træner). *"Jeg spørger ind til dem - (forældrene) og tør spørge. Jeg har fået dem (medlemmerne) til at spille kamp og rykke et par dage af deres ramadan. Jeg ringer og spørger forældrene, når jeg har et spørgsmål"* (træner).

Klubben oplever dog ofte, at især forældrene med etnisk minoritetsbaggrund ikke forstår den danske foreningskultur. De kender ikke til frivilligheden, og har ikke begreb om den danske foreningstanke. Forældrene har store ambitioner om, at deres børn skal nå helt til tops. Klubben oplever, at der her er en forskel fra majoritetsgruppens forældre, som ikke i så stor grad har disse ambitioner på deres børns vegne.

Køn

Klubben formår at rekruttere piger med etnisk minoritetsbaggrund, men deres erfaring er, at foreningen mister en del omkring puberteten.

Foreningens praksis

I forhold til mad tages der i klubben højde for, at nogle af deres medlemmer ikke må indtage svinekød, og derfor serveres der alternativer til kampe og stævner. *”Vi bruger altid halal-slagt kød, og jeg får altid slagteren til at skrive en lille seddel og sætte sit stempel. Det har vi altid fokus på. Ved stævner hjælper vi også med at finde noget mad, hvis der ikke er alternativer. Det er så nemt, det handler kun om kødet”* (træner).

Mange af drengene med etnisk minoritetsbaggrund bader ikke efter kampene, og det er ikke et krav, at spillerne skal gå i bad. *”Det er bedre, at drengene spiller fodbold end slet ikke. Vi vil ikke være så dramatiske at påbyde, at de skal gå i bad efter træning/kamp”*(formand).

KATSJ

KATSJ er en multietnisk børneforening med hjemsted på Nørrebro i København, som blev oprettet i 2001. Der er tilknyttet omkring 250 børn i alderen 0-12 år og cirka 80 frivillige personer. Foreningen samler omkring 150 børn til aktiviteter i børnekirken om søndagen.

Historie

KATSJ er en paraplyforening, og den er udsprunget af Pinsekirken, som holder til i de samme bygninger. Rygraden af foreningens aktiviteter er børnekirken om søndagen. Navnet KATSJ er nøje valgt, da det både skulle fungere på dansk og engelsk. Derudover skulle det ikke være specielt kristent. Fra starten havde foreningen fortrinsvis fokus på etniske danskere, men foreningen har også en international afdeling, der består af 30-40 forskellige nationaliteter, og derudover har den en filippinsk afdeling. Der er en tæt kontakt til Københavns kristne friskole, som også er at finde i de samme bygninger. Her går der også muslimske børn, og skolen afspejler i høj grad lokalmiljøets sammensætning.

Værdier

KATSJ bygger på et kristent livs- og menneskesyn og ønsker gennem events, lejre og ugentlige aktiviteter at fremme integration, kreativitet og fællesskab børnene imellem. Foreningen ønsker at opnå dette via et trygt og stabilt miljø, som er kendetegnet ved åbenhed og dialog. Målgruppen er børn fra både velfungerende og marginaliserede hjem samt børn med etnisk minoritetsbaggrund fra lokalområdet. Tryghed, glæde og fællesskab er nøgleordene for foreningen. KATSJ har medarbejdere fra mange forskellige lande, fordi foreningen gerne vil vise børnene, at det er naturligt at komme fra forskellige nationer.

Faciliteter og aktiviteter

Hver søndag er der ”kirke i børnehøjde” for børn i alderen 0-12 år. I børnekirken fokuseres der ifølge repræsentanter fra foreningen på det enkelte barns behov. En søndag i kir-

ken byder blandt andet på børnegudstjeneste med historier fra biblen, sang, musik, duketeater, konkurrencer og hyggeligt samvær. Desuden er der forskellige aktiviteter som sport, fri leg osv. Børnene er opdelt efter alder, så de alle får aktiviteter og undervisning i forhold til udvikling og kompetencer. Om eftermiddagen er der børnekirke i forbindelse med den internationale afdeling. Tidlig på aftenen slutes søndagen af med filippinsk børnekirke. En formiddag om ugen er der børnekirke med friskolens yngste elever.

Klubbens arbejde i forhold til integration

"Børnene får et knus og ses i øjnene, når de kommer. Vi prøver at få børnene til at føle sig accepteret" (frivillig). De frivillige lærer børnene om egen kultur - specielt den afrikanske - og samtidig fortæller de også børnene om den danske kultur. Der laves typiske danske ting, men samtidig værnes der om børnenes oprindelige traditioner og rødder. Hovedsageligt tales der dansk, men flere af de frivillige bruger også engelsk, når det kniber med det danske sprog.

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Målgruppe

Om søndagen har 1/3 af de fremmødte etnisk minoritetsbaggrund. De fleste af disse børn har sprogvanskeligheder, og mange har enlige forældre. Foreningen har valgt ikke at blande de etniske danskere og de etniske minoriteter. Repræsentanterne mener, at det er en fordel, at de etniske minoriteter er selvstændige. I starten har de brug for en stille indføringsfase, hvor de kan være blandt ligestillede. Størstedelen er afrikanere, og de er slet ikke vant til foreningsformen. For dem er en forening mærkelig og fremmed.

Rekruttering

Foreningen rekrutterer medlemmer via annoncer i aviser og fra deres hjemmeside, og flere kommer, fordi de har hørt om foreningen fra andre. Mange børn kommer til børnekirken, da forældrene samtidig selv er i kirke. Foreningen oplever ikke, at det er svært at rekruttere piger.

Integration

Integrationen er størst på medarbejdersiden. Førhen var foreningen mere splittet mellem de tre afdelinger, men på grund af fokuseringen på medarbejderområdet tænker medarbejderne i dag KATSJ som en multietnisk forening. Håbet er, at de enkelte afdelinger og medlemmerne også integreres mere i fremtiden.

Frivillighed

I forhold til frivilligt arbejde har foreningen oplevet, at det er meget sværere at få frivillige med etnisk minoritetsbaggrund. Folk med etnisk minoritetsbaggrund (især afrikanere) forstår ikke, hvorfor foreningen har brug for frivillige.

SIK Fight

SIK Fight, der oprindeligt blev kaldt Sømændenes Idrætsklub Fight, hører til i Nørrebrohallen. Bokseklubben har omkring 150 medlemmer, hvoraf 100 er seniorer, og de resterende er ungdomsboksere. På ungdomssiden har størstedelen af medlemmerne etnisk minoritetsbaggrund. I forhold til kønsfordelingen er det næsten udelukkende drenge. På kampholdene er der en ligelig fordeling mellem etniske danskere og etniske minoriteter. På motionsholdene er der derimod flest etniske danskere, men også mange med etnisk minoritetsbaggrund deltager.

Historie

Klubben blev stiftet i 1933. I de sidste 10 år har klubben indgået diverse alliancer med andre klubber. Den første var Firkløver Alliancen, som ud over SIK Fight bestod af IK99, CIK og Sparta. Herefter opstod Københavns Bokse Alliance. Igennem 1980'erne var klubben Danmarks bedste bokseklub med boksere på landsholdet og flere danmarksmestre. Igennem 1990'erne gjorde kampboksere sig ikke så bemærket, men klubben fik opbygget et velkørende motionshold. I starten af det nye årtusinde kom kvindeboksning også på programmet.

Værdier

Klubben lægger vægt på at have et godt socialt miljø kombineret med hård og seriøs træning. Derudover er det vigtigt at have et blandet miljø, hvor både kvinder og mænd træner sammen. Klubben vægter bredden mere end andre bokseklubber, men fokuserer også i høj grad på sin eliteafdeling. Alle er velkomne, men de skal dog indordne sig under klubbens regelsæt.

Faciliteter og aktiviteter

Klubben holder til på 1. sal i Nørrebrohallen. Her har de et stort lokale, hvor der er placeret to bokseringe og en masse sandsække. Klubbens hold er inddelt i kamphold, motionister og unge. De har alle mulighed for at træne flere gange hver uge. Af sociale aktiviteter har klubben forskellige fester og træningslejre, men disse er endnu ikke for ungdomsbokserne, da det vil kræve mange trænere at mandsopdække drengene. *"Det er ikke guds bedste drenge, der er her i klubben"* (formand).

Klubbens arbejde i forhold til integration

Ifølge formanden er mange af ungdomsmedlemmerne tabt for omverdenen, og det selvom de ikke er mere end 13-14 år. *"Hvis de ikke havde boksningen, så var de endt på gadehjørnet"*. Han føler, klubben har et ansvar som forening, ikke mindst fordi den er placeret på Nørrebro. I klubben tænkes der ikke så meget på integration men mere på selve træningen. Trænerne er meget afslappede overfor de unge medlemmer og taler meget med dem. De bruger tid på at fortælle, hvordan man skal opføre sig. De giver alle hånd, når de

mødes, og der lægges vægt på, at de unge føler sig velkomne. *"De unge føler, vi gør noget for dem. Det er ikke boksning det hele. Hvis de har problemer, ringer de også til mig"* (træner for kampbokserne).

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Rekruttering

I forhold til at rekruttere medlemmer, gør foreningen ikke noget aktivt, da der kommer nok medlemmer af sig selv. Flere hører om klubben igennem andre eller møder den på klubbens hjemmeside.

Rollemodeller

Klubben har flere dygtige unge bokser med etnisk minoritetsbaggrund, og de fungerer som rollemodeller for de yngre medlemmer.

Forældrekontakt

Forældrekontakt eksister ikke, og ifølge formanden har hverken forældrene eller deres børn et begreb om, hvad en forening er. *"De spørger mig om, hvad jeg skal med alle de penge, som jeg får af dem (kontingentet) – de tror, det er min klub"* (formand). Forældrene virker slet ikke engageret i deres børn. *"Hvis de ikke er her, er de på gaden"* (formand). Klubben har generelt meget svært ved at få kontingentet ind fra ungdomsmedlemmerne.

Foreningens praksis

Foreningens medlemmer har primært muslimsk baggrund, og der tages altid hensyn til dette på en række punkter, bl.a. i forhold til den mad der serveres. Klubbens trænere oplever, at det er svært med ramadanen, hvor de unge mennesker slet ikke er i stand til at træne. Andre gange kan de komme uden træningstøj og ønsker eks. at træne i cowboybukser, men så kan de ikke være med. Alle må indordne sig under de regler, der er i klubben.

Københavns Internationale Klub (KIK)

Københavns Internationale Klub har tilhørssted i Brønshøj. Der er 265 medlemmer, og de fleste af medlemmerne er under 25 år (det er en ungdomsklub). Det er fortrinsvis drenge, som er medlemmer, men også en del piger er aktive i foreningen, da den tilbyder mange pigeaktiviteter.

Historie

Foreningen er stiftet i 2002 på baggrund af, at grundlæggerne mente, der var et behov for, at især somaliere i København fik et tilhørssted. De første år havde klubben ingen lokaler,

hvilket gjorde, at foreningen havde meget svære betingelser. Omkring 80 pct. af medlemmerne er somaliere, men der er også medlemmer fra andre etniske grupper.

Værdier

Foreningens formål er at støtte og hjælpe børn og unge primært med etnisk minoritetsbaggrund til at blive bedre integreret og komme videre i det danske samfund. Dette forsøges opnået ved at tilbyde fritidsaktiviteter som fodbold, basketball og svømning. Derudover tilbydes der lektiehjælp, rådgivning, studievejledning og undervisning i dansk kultur. *"Kiklub vil altid være for dem, der søger hjælp og en mening med tilværelsen. Vores motivation kommer fra hjertet om at hjælpe andre, især børn med anden etnisk baggrund end dansk. Vi hjælper dem, der har behov for kontakt til ansvarlige voksne, som har tid til at lave aktiviteter for dem og har overskud til at lytte. Formålet med denne forening er, at give børn og unge med anden etnisk baggrund noget positivt i deres hverdag for at undgå, at de kommer til at sidde fast i situationer, hvor de føler sig magtesløse og ikke ved, hvordan de finder det næste skridt mod en tilværelse i det danske samfund, som er positiv, sund og stabil"* (fra foreningens hjemmeside).

Foreningen lægger videre vægt på, at den er åben over for alle. Der kommer flest somaliere, men formanden udtaler: *"Vi er åbne overfor alle, vi er en international klub, og alle kan komme ind i bestyrelsen"*. Foreningen vægter det element, at de unge skal give noget tilbage til foreningen senere evt. i form af bestyrelsesarbejde, når de bliver ældre.

Faciliteter og aktiviteter

I forhold til faciliteter har klubben den øverste del af en villa i Brønshøj¹. De spiller fodbold på nogle nærliggende fodboldbaner og har også indendørstimer i en hal om vinteren.

Foreningen er åben for alle børn og unge, men drives primært af frivillige somaliere. Hver tirsdag og torsdag er der lektiehjælp. Dansk Flygtningehjælp og foreningen samarbejder om dette. Derudover er der en række idrætsaktiviteter herunder fodbold. Der foregår også en del pigeaktiviteter samt sociale arrangementer eksempelvis fællesspisning og fodboldaftener. De frivillige hjælper også børnenes forældre eksempelvis med at oversætte breve.

Klubbens arbejde i forhold til integration

Ifølge den somaliske formand gør klubben en stor indsats i forhold til integration. Foreningen bidrager til, at mange unge, der ellers ville være på gaden og være kriminelle, i stedet deltager aktivt i klubben. Derudover er der flere medlemmer, der bliver så glade for fodbold, at de efterfølgende melder sig ind i danske fodboldforeninger, hvilket øger integrationen, mener formanden. Desuden holdes der foredrag om dansk kultur, og der fokuseres på, at etniske danskere lærer om den somaliske kultur. De frivillige prøver også

¹ Klubbens faciliteter er for nylig brændt ned.

at få samtalerne i gang inde for klubben mellem de etniske grupper. Repræsentanterne fra foreningen sætter ordet integration på deres arbejde.

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Rekruttering

Klubben har brugt en del ressourcer på at hverve piger som medlemmer, og på nuværende tidspunkt har de mellem 20-40 piger. Men foreningen har svært ved at rekruttere pigerne, selvom den har haft mange projekter i gang, der alene henvender sig til dem. Pigerne har klubben for sig selv to gange ugentligt, og her foregår forskellige aktiviteter som syning og debataftener. Klubben har meget nemmere ved at rekruttere drengene ikke mindst på grund af tilbudet om fodbold.

Forældreopbakning

Det er vigtigt, at de frivillige har forældrenes tillid ikke mindst i forhold til pigerne. Men manglende forældreopbakning er et generelt problem. Formanden fortæller, hvordan han selv manglede sine forældres interesse, da han spillede fodbold på højt plan. Derfor prøver man i høj grad at støtte medlemmerne i klubben, så de ikke oplever afsavn. De somaliske forældre har ifølge formanden svært ved at sætte sig ind i de unges situation. *"De tror, når de sender deres børn over til os, at det er os, der skal opdrage dem"*.

Kendskab til dansk foreningskultur

Foreningsarbejde er ikke noget, det somaliske folk kender til. De kender ikke til foreningers praksis, frivillighed, kontingentbetaling osv., hvilket gør arbejdet svært for klubben. Kontingentet er på 30 kr. om måneden, men det er langt fra alle, der betaler. Mange af medlemmerne har penge nok til at betale kontingentet, men de betaler ikke. *"Hvis man er en god fodboldspiller, hjælper man jo holdet, og så er det svært for dem at forstå, hvorfor de skal betale. De tror ikke, vi kan undvære dem"* (formand). Klubben har svært ved at fungere økonomisk, og bestyrelsesmedlemmerne betaler selv en del penge til foreningsaktiviteterne, fordi de tror på det arbejde, de udfører. Men det er svært at få frivillige til at hjælpe og så samtidig få dem til at betale for, at klubben kan eksistere.

Rollemodeller

Klubbens repræsentanter mener, det er meget gavnligt for medlemmerne, at de har nogle rollemodeller at se op til. *"En af de største effekter, vi har på de unge, er, at de kan se op til os. Vi har været igennem det samme. Vi har frivillige, der er i gang med at studere, og som er nået langt i Danmark trods deres etniske baggrund"*(formand).

Klubbens medlemmer er mest til eliteidræt, og de ser meget op til gode spillere på de forskellige klubhold, og det har endnu større betydning, ifølge formanden, hvis vedkommende ikke kommer fra majoritetsgruppen.

B 1908 Amager

B 1908 Amager har tilhørssted ved Sundby Idrætspark. Klubben har omkring 750 medlemmer, hvoraf 600 er aktive medlemmer. 250 af medlemmerne er seniorer, og de resterende 350 er ungdomsspillere. 80 – 100 af klubbens ungdomsmedlemmer har etnisk minoritetsbaggrund.

Historie

Klubben blev grundlagt den 24. maj 1908. Ifølge klubbens repræsentanter var det en gruppe fra Tårnby, der stiftede klubben, og den har rødder, som er solidt plantet i det danske samfund. Klubben blev stiftet af fire brødre i et gartneri i Frankrigsgade. Klubben havde en kort storhedstid som Amagers bedste fodboldhold, inden Fremad Amager overtog.

Klubben har i mange år spillet og trænet i Sundby Idrætspark, og klubben hører under KBU og DBU. I 1989 stillede Københavns Kommune en stor grund til rådighed på Sundbyvestervej 95, hvor klubben for egne midler byggede et klubhus til gavn for det sociale liv i klubben. B 1908 Amager er kendt for at være en social klub, hvor der også er plads til elitefodbold. Klubbens bedste hold ligger i 2. division i sæsonen 2007/2008, og klubben har i de senere år udviklet flere landsholdsspillere. B 1908 Amager har ingen lønnede medarbejdere.

Værdier

B 1908 Amager er en bred klub, hvor der er plads til alle. Det gode klubliv prioriteres, og alle medlemmer skal have mulighed for at deltage på lige fod i klubbens aktiviteter. En af klubbens repræsentanter siger: *”Vi synes selv, vi er åbne overfor alle, men det skal være på vores præmisser, og vi vægter de danske traditioner. Det værdigrundlag vi har, skal der holdes fast i”* (formand).

Faciliteter og aktiviteter

Klubben deler fodboldbaner med Fremad Amager boldklub. 2. divisionsholdet spiller hjemmekampe på stadion i Sundby Idrætspark. Derudover har de det omtalte klubhus, hvor der er tre omklædningsrum, en kantine med køkken og et mødelokale. Klubben mangler yderligere plads, og det er klubbens store mål at få økonomiske midler til at udbygge med flere omklædningsrum. På grund af de trange forhold tilbyder klubben på nuværende tidspunkt kun fodbold for drenge og mænd. Men det er deres håb at få bygget flere omklædningsrum, så de også kan tilbyde fodbold for piger og kvinder. Der er en række sociale aktiviteter udover fodbolden blandt andet en årlig sommerfest samt en ungdomsafslutning. Derudover afholder de enkelte hold selv andre sociale aktiviteter.

Klubbens arbejde i forhold til integration

Klubben har ikke rigtig gjort noget i forhold til integrationsarbejdet, og der har ikke været nogen målrettede projekter på dette område. De, der kommer med etnisk minoritetsbaggrund, deltager på lige fod. *"Vi har ikke gjort noget for at holde nogle væk, men vi har heller ikke gjort noget for, at de skal komme"*(formand). Det er fodbolden og fællesskabet, der er i fokus.

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Det daglige arbejde

Der er i gennemsnit 2 til 3 spillere med etnisk minoritetsbaggrund på hvert hold, og det er gået meget smertefrit. Repræsentanterne fra klubben fremhæver, hvordan andre klubber har haft problemer, fordi der er mange spillere med etnisk minoritetsbaggrund, men dette har de ikke oplevet. Klubben har tænkt sig at søge midler til en integrationskonsulent, fordi de gerne vil blive bedre til dette arbejde. Men det fremhæves også, at de ikke vil ændre for meget i klubben. De er ikke så meget for at igangsætte projekter med fokus på integration, idet de mener, at når projektet er afsluttet, så mistes fokus.

Klubben har sværere ved at få kontingentet ind fra medlemmerne med etnisk minoritetsbaggrund, men ser det ikke som et problem. For hvis man ikke betaler, så får man ikke lov til at spille.

Under interviewene med både B 1908 Amager og Fremad Amager Boldklub falder snakken flere gange på naboklubben. Repræsentanterne fra B 1908 Amager har tit talt om, hvorfor Fremad Amager har flere medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. De tror, at det i høj grad hænger sammen med, at det hidtil har været forbundet med en højere status at spille i Fremad Amager på grund af holdenes bedre placering. Men de er spændte på, om det faktisk vil ændres nu, hvor de spiller i samme division. *"Vi har ikke så mange problemer som i Fremad Amager. Der har altid været meget forskel på vores klub og Fremad Amager. Der er et lidt anstrengt forhold mellem de to klubber. De har kontraktspillere, det har vi ikke"* (formand).

Rekruttering

Foreningen gør ikke noget for at rekruttere nye medlemmer, da den i forvejen har en venteliste. Der er aldrig på én gang kommet mange med etnisk minoritetsbaggrund. De kommer primært, fordi de kender andre, der spiller i klubben. I forhold til ventelisten er det efter tur, og ledelsen ser ikke på hvor mange etniske minoriteter, der er på hvert hold.

Forældreopbakning

Foreningen oplever, at de etniske minoriteter ikke er så foreningsvante som majoritetsgruppen. De får heller ikke så stor opbakning fra deres forældres side, som det er tilfældet for de etniske danskere. Dette ses bl.a. i kampene, hvor det er svært at få de etniske mino-

riteters forældre til at køre. Når opbakningen er til stede fra minoritetsgruppens forældre, er den ofte fokuseret på deres eget barn.

Foreningens praksis

Klubben tager ikke højde for at servere madalternativer til arrangementer, men der er som regel andre muligheder. *"Vi dummede os en gang til en afslutningsfest, hvor vi serverede pølser"* (træner). Generelt har trænerne svært ved at få alle medlemmer til at gå i bad efter træning og kamp. *"De går ikke i bad, selvom vi har sagt det, og heller ikke efter kampe. Vi har overvejet et forhæng, men det ville vi ikke. Det er et generelt problem blandt alle spillerne, at de ikke går i bad"*(formand).

I forhold til det sociale møde giver mange af spillerne hinanden hånd, når de mødes. Dette er ifølge en af klubbens repræsentanter kommet til klubben via medlemmerne med etnisk minoritetsbaggrund.

Fremad Amager Boldklub

Fremad Amager Boldklub blev stiftet i 1910. Klubben har tilhørssted ved Sundby Idrætspark. Der er omkring 600-700 medlemmer, hvoraf der er et par hundrede seniormedlemmer. 90 pct. af medlemmerne er drenge og mænd, og 40-50 pct. af medlemmerne har etnisk minoritetsbaggrund. Der er omkring 30 hold i klubben, og på nogle af disse hold er der udelukkende medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund.

Historie

Klubben blev stiftet ved et møde på cyklistpavillonen Alhambra. Klubbens første spillested og de næste 11 år var på et anlæg overfor cyklistpavillonen. Efter stiftelsen i 1910 rykkede klubben i 1929 op i divisionsregi, og allerede efter få år var klubben i den bedste række. Som de fleste andre klubber har der været både op- og nedture, men klubben har altid forblevet som en fast bestanddel af Danmarksturneringens divisionsstruktur og ikke været nede i de underliggende serier. Klubben startede som en arbejderklub, men disse værdier er trængt lidt i baggrunden. I dag består klubben af en amatørafdeling og en professionel afdeling, og i sæsonen 2007/2008 spiller 1. holdet i 2. division.

Værdier

Klubbens grundholdning er, at den er åben over for alle. Der er ingen kriterier, der skal opfyldes for at blive medlem. Det er både en eliteklub og en stor breddeklub.

Faciliteter og aktiviteter

Klubbens medlemmer træner og spiller deres kampe i Sundby Idrætspark. Klubben har et klubhus og 7 fodboldbaner, som deles med B 1908 Amager. Om vinteren spilles der på skolebaner indendørs og på en udendørs kunststofbane. Klubben har rigtig mange ung-

domshold, som deltager i turneringer, og derudover foregår der en række sociale arrangementer på hvert hold. Normalt har klubben en fodboldskole, dog ikke denne sommer. Klubben har derudover en prisuddeling hvert år.

Klubbens arbejde i forhold til integration

For nogle år tilbage havde klubben en integrationsmedarbejder, som klubben fik tilskud til fra kommunen. Dette tilskud er ikke mere muligt, så nu prøver trænerne selv at løse de opgaver, som integrationsmedarbejderen tidligere stod for.

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Integrationsmedarbejderen tog rundt på de forskellige hold og havde kontakt til børnenes forældre. Ikke alle af klubbens repræsentanter mener dog, at det kun var en fordel at have denne medarbejder. Det er nu trænerne, der arbejder meget med at integrere medlemmerne uanset deres etniske baggrund. Medlemmer med større problemer har ofte en kontaktperson, som klubben er i dialog med.

Det daglige arbejde

Klubben har oplevet, at det er en fordel, når medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund er i undertal eller ligeligt fordelt med majoritetsgruppen på de enkelte hold. Derudover har de gode erfaringer med at have flere trænere på hvert hold, da trænerne skal besidde mange funktioner. På de lavere rangerede hold er der kun én træner og rigtig mange med etnisk minoritetsbaggrund. Dette gør det meget svært for træneren. Der bliver også nogle gange smidt medlemmer ud af klubben, og dette er især medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. *”Vi havde en meget kedelig detalje i sidste uge med en jødisk klub, hvor nogle af vores medlemmer med muslimsk baggrund kom med nogle meget uheldige bemærkninger”*(formand).

Hvis trænerne ikke kan finde forældre til at køre til kampe, så har klubben en bus til 16 personer, som spillerne kan transporteres i. Klubben har en del pigehold, men der er få med etnisk minoritetsbaggrund på disse hold. De har ikke haft nogen piger med tørklæde, men er åbne over for dette.

Rekruttering

I forhold til at rekruttere medlemmer, så gør de ikke noget aktivt i klubben. Klubben har haft ventelister i mange år. De har erfaret, at det er en fordel, når de etniske minoriteter melder sig ind i en tidlig alder, da de så fra ”barns ben” lærer om det danske foreningsliv. Der er også større chance for, at deres forældre vil involvere sig, hvis børnene starter i en tidlig alder. Når de starter som 5-6 årige, kommer de enkeltvis første gang, men når de er ældre, kommer de typisk i grupper. Klubben har de største problemer med de drenge, der starter i en sen alder.

Klubbens repræsentanter mener, det har haft en stor betydning, at de har haft et første divisionshold indtil den indeværende sæson. Klubben har et navn, hvilket også gør, at den

tiltrækker medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Klubbens repræsentanter mener, at medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund tænker mere elitært. De søger en eliteklub, selvom de skal spille på 3-4 holdet.

Forældrekontakt

Klubben oplever generelt en forskel på forældreopbakningen i forhold til de etniske danskere og de etniske minoriteter. Men der kommer flest forældre uanset etnisk baggrund til de højere rangerede hold. *"Hvis der er tale om førsteholdet eks. drengeholdet, er opbakningen større både fra de etniske minoriteter og de etniske danskere. Jo højere rangeret hold, jo lettere er det også at få forældre til at køre til kampe"* (træner).

Minoritetsgruppen er generelt mere støjende end majoritetsgruppen. Dette gælder også deres forældre, som klubben oplever som mere indlevende, når der spilles kamp.

Mange af de etniske minoriteter kender ikke til det danske foreningsliv og det frivillige arbejde. I forhold til kontingentbetaling oplever klubben også, at det er sværere at få kontingentet ind fra denne gruppe. De har også sværere ved få frivillige med etnisk minoritetsbaggrund. På nuværende tidspunkt har de to med afrikansk baggrund.

Foreningens praksis

I forhold til mad tages der hensyn til, at ikke alle medlemmer spiser svinekød. Trænerne er generelt åbne overfor at sætte sig ind i deres kulturelle forståelsesramme i forhold til ramadanen osv. Spillerne giver hinanden hånd, når de mødes. Ifølge repræsentanterne fra klubben, er det i høj grad medlemmerne med etnisk minoritetsbaggrund, der har været med til at indføre dette. De fleste går ikke i bad. Men de trænere, der vægter dette, får alle i bad. Eliteholdene skal bade.

Generelt går det godt i klubben, men de dårlige episoder overskygger i høj grad de gode. Således har klubben ved de sidste bestyrelsesmøder diskuteret karantæner. Foreningen oplever, at især medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund mangler respekt for klubbens ledere og trænere.

Hafnia Floorball Klub

Hafnia Floorball Klub har tilhørssted på Amager, nærmere bestemt Sundbyhallen på Englandsvej. Klubben har omkring 300 medlemmer, hvilket primært er drenge og mænd. Det er først fra i år, at der rigtig er kommet gang i pigeafdelingen. Der er en del medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund i klubben, men kun på drenge og herresiden.

Historie

Hafnia Floorball Klub blev stiftet i 1992 og er en af de ældste floorball klubber i Danmark. Klubben har været repræsenteret i den bedste række, siden Dansk Floorball Union indførte en Danmarksturnering. Hafnia Floorball Klub er en klub med et internationalt

og multikulturelt snit. Klubben har således stærke bånd til resten af Norden samt stor variation af uddannelser, karrierer og kulturer blandt medlemmerne. Hafnia er en Amager klub, men klubben lægger meget vægt på at være en klub for alle.

Værdier

Klubben ønsker at sikre de bedst mulige floorball-rammer for klubbens medlemmer, hvilket indebærer mulighed for at kunne spille floorball på alle niveauer uanset alder, køn og social baggrund. Udover de sportslige ambitioner ønsker Hafnia også at være et socialt omdrejningspunkt for medlemmerne.

Klubben ønsker at udnytte det potentiale, der er på Amager, så klubben kan få en af landets førende ungdomsafdelinger. På lang sigt er det målsætningen at have ungdomshold i samtlige rækker, og på kortere sigt er det at få bygget videre på det fundament, klubben har med to fungerende hold. Centralt er legen, glæden og fællesskabet. Klubbens repræsentanter fortæller, at de lægger vægt på at være en international forening. Det er fuldstændig lige meget, hvilken hudfarve man har. Hafnia er både en elite- og breddeklub.

Faciliteter og aktiviteter

Hafnia Floorball klub har hjemmebane i Sundbyhallen på Englandsvej. Derudover trænes der i den gamle Valbyhal. Endvidere har ungdommen en træningstid i Prismen på Holmbladsgade.

I foråret prøvede klubben at lave nogle sociale aktiviteter med U 15 holdet for at styrke det sociale element. Derudover har klubben klubfester og forskellige events.

Klubbens arbejde i forhold til integration

Da foreningen startede, kom den ind under ”Foreningen til Fremme af idrætten i Holmbladsgade-kvarteret” (FFIH)². Her fik klubben indsigt i arbejdet med etniske minoriteter, og et af klubbens indsatsområder er at udvikle og fastholde medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Fra næste sæson har de en person, der alene skal tage sig af forældrekontakten. For klubben har erfaret, at når forældrekontakten er god, så er medlemmerne lettere at fastholde.

Ifølge repræsentanterne fra klubben har der været rigtig mange medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund i foreningen. Nogle har ikke kunnet opføre sig ordentligt, men generelt har de udviklet sig positivt. Såfremt klubbens medlemmer overholder de overordnede spilleregler, er foreningen åben over for alle.

² ForeningentilFremmeafidrætiHolmbladsgade-kvarteret(FFIH)erenlokaltbaseretforening,derblevdannetiforåret2001,meddetformålatudbyggeomfangetogkvalitetenafidræts-ogfritidstilbudtilbeboerneiHolmbladsgade-kvarteretvedatbiståtiletableringogorganiseringaflokaleidræts-ogfritidsaktiviteter,somretter sig mod lokalområdets beboere.

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Det daglige arbejde

I forhold til kontingentbetaling har klubben svært ved at få pengene ind fra især medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. De har oplevet, at forældrene mener, det er en gevinst for klubben, at deres børn spiller der, og mere generelt mangler disse forældre forståelse for den danske foreningstradition. Men klubben giver medlemmerne en lang snor i forhold til kontingentbetaling. Klubben har indkøbt en taske med udstyr, som spillerne kan spille med i starten af deres floorball karriere. Dette er især godt for de etniske minoriteter. For de kommer ikke med en indkøbt stav anden gang, de er til træning, som de etniske danskere typisk gør.

I foreningen oplever klubbens repræsentanter, at medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund hurtigere mister interessen i forhold til at træne to gange om ugen, og de er generelt mere ukoncentrerede. Klubben har oplevet, at det har meget stor betydning, hvem der træner ungdomsspillerne. De mistede mange medlemmer ved et trænerskifte. Det er vigtigt, at træneren er god på flere fronter - teknisk, pædagogisk og socialt. Klubben har en hjælpetræner med etnisk minoritetsbaggrund, og han agerer som rollemodel for mange af spillerne.

Rekruttering

Klubben rekrutterer sine medlemmer ved blandt andet skoleturneringer og fra projektet i Holmbladsgade. Flere kommer også, fordi de kender andre medlemmer i klubben. Generelt afspejler klubbens sammensætning den befolkning, som bor i området, hvor foreningen er placeret. Det er klubbens mål at rekruttere et nyt hold hvert år nede fra, det vil sige børn i 10-11 års alderen. Klubben vil derfor i fremtiden prøve at rekruttere børnene mere specifikt i denne aldersgruppe. Klubbens repræsentanter mener, at medlemmerne kommer, fordi de finder sporten interessant, men også på grund af det sociale element. Derudover tiltrækker det flere, at klubben er meget uformel.

Forældreopbakning

Klubben oplever generelt en lav forældreopbakning uanset etnisk oprindelse. Børnene kommer selv til træning, og klubben mangler nogle forældre, som virkelig gerne vil udføre et stykke arbejde. I fremtiden vil klubben sætte ressourcer ind på at få en bedre forældreopbakning.

Ajax København Håndboldklub

Ajax København Håndboldklub er Københavns største håndboldklub. Klubben hører til på Vesterbro, nærmere bestemt på Enghavevej 90. Der er 800 medlemmer i klubben, og heraf er 600 børn og unge. Der er en ligelig kønsfordeling, og ifølge en af repræsentanterne fra klubben har 50 – 60 af klubbens medlemmer etnisk minoritetsbaggrund. Men ifølge flere trænere er dette tal noget lavere. I seniorafdelingen er der meget få med etnisk minoritetsbaggrund. Der er omkring 80 - 100 frivillige, som er behjælpelige med at afholde de mange forskellige aktiviteter.

Historie

Ajax København Håndboldklub blev stiftet i 1934. Klubben startede i sin tid med vandpolo som hovedaktivitet, og medlemmerne trænede håndbold om vinteren. Bavnehøjhallen er fra 1974, og inden da spillede klubben i Valbyhallen. Ajax København har gennem generationer været en ren herreklub, men i 1989 skete der en sammenlægning med Kvindelig Idrætsforening (KI). Denne fusion har givet klubben styrke og en rivende udvikling. På ni år lykkedes det klubben at avancere fra Danmarksserien til Håndboldligaen, hvor klubben var med for første gang i sæsonen 1997/98 samt i 1998/99. Klubben har tidligere været med i toppen af dansk håndbold og vundet 18 danske mesterskaber og et pokalmesterskab. Især på grund af manglende faciliteter besluttede klubben at etablere et samarbejde med Farum Håndbold Forening, som havde alle de faciliteter, som en eliteklub bør have til rådighed. Samarbejdet blev et holdfællesskab organiseret i et selvstændigt aktieselskab. Makkerskabet med Farum HF fik en god start i de meget flotte omgivelser i Farum Arena, hvor man i den første sæson rykkede i Ligaen med herreholdet, og var i kvalifikationskampe til Ligaen med dameholdet. Efter tre sæsoner med holdfællesskabet besluttede Ajax dog at stoppe samarbejdet med Farum og vende tilbage til de vante omgivelser i BavnehøjHallén.

Klubben har igennem hele sin levetid gjort meget for udsatte børn i lokalområdet.

Værdier

Ajax København Håndboldklub har ambitioner om at være den mest attraktive og synlige håndboldklub i hovedstadsområdet, og forener et socialt ansvar overfor børn og unge med sportslige topresultater. Klubben fokuserer på, at medlemmerne skal blive dygtige, og hvis de har et talent, gør de meget for at udvikle dette. De arbejder i et miljø, der gør, at det ikke bare er håndbolden, der fokuseres på. Ajax er både en bredde- og en eliteklub, og et af målene er at blive selvforsynende med spillere. Atmosfæren bærer stadig præg af at være en gammel arbejderklub.

Faciliteter og aktiviteter

Klubben træner i fire forskellige haller, og derudover har klubben et cafeteria på Enghavevej, et klubhus og en vuggestue. Ungdommen og bredden har gode vilkår i Ajax. Mange

frivillige gør en stor indsats for klubbens ungdom. Sociale arrangementer, stævner i såvel ind- som udland foruden deltagelse i turneringer giver en høj aktivitet for medlemmerne. Der afholdes en årlig ungdomsturnering med deltagelse af omkring 400 børn og unge. Derudover afholdes der sportslørdage, fastelavn og juleafslutning. Klubånden er gået lidt tabt de sidste år, mener flere af klubbens repræsentanter. Der arbejdes derfor meget på at genskabe forskellige sociale aktiviteter.

Klubbens arbejde i forhold til integration

Klubben havde for nogle år siden et samarbejde med Sandholmlejren. Beboere fra lejren var blandt andet i klubben for at se, hvad håndbold er, da mange ikke kendte til denne idrætsgren. Derudover har Ajax i en årrække haft et samarbejde med de lokale skoler og institutioner, bl.a. besøg på skoler, afvikling af forskellige boldaktivitetsdage, idrætsdage på tværs af skoler og motoriktræning med fritidshjem.

For tiden har klubben et samarbejde med de omkringliggende skoler i projektet ”Børn, trivsel & helhed – en god start på livet”. Skoleklasser (0-3 klassetrin) har en ugentlig tid i hallen, hvor et af formålene er at fremme integrationen af børn med etnisk minoritetsbaggrund. I disse timer er det ikke håndbold, der er på programmet, men lege og småspil. I samtaler med både elever og lærere kommer det også frem, at de ikke forbinder disse ”idrætstimer” med håndbold.

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Mange med minoritetsbaggrund kender ikke idrætsgrenen håndbold, og derfor afholder klubben skolestævner og aktivitetsdage for skolerne på Vesterbro. Klubben vil nemlig gerne have medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund, da repræsentanterne mener, klubben kan rumme det.

Rekruttering

Klubben rekrutterer nye medlemmer igennem skolearbejdet, fra hjemmesiden og derudover kommer mange, fordi deres venner spiller håndbold. Det er svært at vide, hvor mange nye medlemmer der er kommet på grund af samarbejdet med skolerne, da der ikke er statistik for dette. Der bor mange etniske minoriteter i området, og der er derved et stort rekrutteringsområde.

Det daglige arbejde

”Jeg arbejder ikke bevidst med integration. Men det er jo en del af at være en idrætsforening på Vesterbro. Det vi er gode til er, at vi ikke laver om på træningen. Der bliver ikke taget hensyn med mindre, der er nogle sproglige barrierer. Bevidstheden om, at de ikke er danskere, er der ikke i hverdagen. Vi er åbne overfor alle” (træner).

Klubben oplever ingen vanskeligheder ved at have medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Det er blot at tage en række forholdsregler, så de får lov til at deltage. Ved ramadanen får disse spillere længere pauser og en blødere træning.

I forhold til kontingentbetaling har klubben generelt svært ved at få kontingentet ind hos de lavest stillede. Ajax København har ellers et lavere kontingent i forhold til øvrige klubber i København, da klubben har en fin indtjening fra cafeteriet.

Forældreopbakning

Der er generelt en god opbakning fra forældrenes side. Men flere af forældrene med etnisk minoritetsbaggrund ved ikke, hvad det indebærer at være medlem i en forening. *"De spillere, jeg træner, er garvede, men flere af mine trænerkollegaer har snakket med forældrene om foreningslivet. Ting der er åbenlyse for os, det kender de ikke altid til, derfor er det vigtigt at orientere"*(træner). Minoritetsgruppens forældre mangler forståelse for den danske foreningskultur, og derfor kræver det arbejde og en tilvænning at indføre dem i klubben. Men repræsentanterne fra klubben synes, det lykkes.

Mange af forældrene med etnisk minoritetsbaggrund kender ikke til håndbold, og de, der har set det i fjernsynet, forbinder det ofte med en pigesport. Derfor havner mange af drengene i stedet i fodboldverdenen. I en samtale med en kvindelig forælder med etnisk minoritetsbaggrund, kommer det frem, at hendes mand ikke ville have, at sønnen skulle spille håndbold.

Ved en af observationerne blev der observeret en kamp (1. puslinge drenge). Ud af otte spillere havde tre etnisk minoritetsbaggrund. Der var en meget stor forældreopbakning, og det var iøjnefaldende, den måde der blev heppet på. Minoritetsgruppens forældre var meget mere støjende og udfarende, og de levede sig fuldstændigt ind i kampen. En af trænerne fortalte også, hvordan de er mere medlevende i kampene, og at de især koncentrerer sig om deres eget barns præstationer. *"Der er en tendens til, at de etniske minoriteters fædre vil have, det skal gå deres børn så godt som muligt for enhver pris. Der er ingen tvivl om, at når de bliver ældre, så går de efter guld, og det er også på bekostning af klubfølelsen"*.

Ved de observationer, der er foretaget i klubben, har stemningen været god forældrene imellem. De hilser alle på hinanden og taler indbyrdes sammen. Klubben har flere forældrearrangementer om året, og her har en træner lagt mærke til, at når forældrene snakker fint sammen, så går integrationen med børnene meget nemmere.

Andre trænere på lavere rangerende hold fortæller dog, at de mangler forældreopbakning især fra minoritetsgruppen. Forældrene kører ikke til stævner, og de undlader nogle gange at dukke op til træning eller kampe. Dette kan ende med, at børnene ikke i samme grad får en holdseddel til næste kamp.

Rollemodeller

Klubbens trænere er meget bevidste om, at de agerer som rollemodeller. *"Jeg møder altid lidt tidligere, og så går jeg og snakker med spillerne. Det ved jeg betyder noget"*(træner). Klubben har en tyrkisk seniorspiller, som også er ungdomstræner. Han har ifølge flere af repræsentanterne haft stor betydning for drengetræningen. Derudover er han en god person at sende ud som repræsentant for klubben, og han har været meget involveret i

samarbejdet med skolerne. Derudover hjælper han til, hvis der er nogle problematikker eller diskussioner, idet han hjælper med at bygge bro. Han arbejder også professionelt med integration, og han kan i forhold til samarbejdet med familierne gøre nogle ting, som de andre trænere ikke har mulighed for.

Repræsentanterne fra klubben mener, det er meget vigtigt at børnene støttes, og det foreslås, at der i fremtiden fokuseres på at finde ressourcepersoner til de forskellige hold. Det kunne være en bedsteforælder, som kunne fungere som reservemor, -far eller holdleder.

Foreningens praksis

Klubbens trænere gør meget for at få klubbens medlemmer til at gå i bad efter træning og kamp. Men det er svært uanset etnisk oprindelse. *”Vi fortæller de unge, at vi synes, de skal gå i bad. Har også gjort et stort nummer ud af at fortælle forældrene, at det er vigtigt socialt. Det er en del af det at spille håndbold. Der er da nogle af forældrene, der ikke er enige”*(træner).

I forhold til mad så har medlemmerne altid mulighed for at købe andet end svinekød i cafeteriet. Når der er sociale arrangementer, serveres der altid alternativer.

BK Skjold/Stevns-gade Basket

BK Skjold/Stevns-gade Basket er en af landets største basketballklubber. Klubben har tilhørssted i Nørrebrohallen på ydre Nørrebro. Ved alle besøg i Nørrebrohallen er den internationale atmosfære iøjefaldende. Mange forskellige nationaliteter deltager i aktiviteterne, men der er også mange med etnisk minoritetsbaggrund, der bruger Nørrebrohallen som et slags mødested. Siden 1999 har klubben været en afdeling af Boldklubben Skjold som er landets største fodboldklub. Der er omkring 300 medlemmer i basketafdelingen, og heraf er 80 seniorer. Mere end halvdelen af ungdomsspillerne har etnisk minoritetsbaggrund. På de ældre årgange er minoritetsgruppen i overtal, hvor forholdet er omkring 80/20, hvorimod der er flere fra majoritetsgruppen på miniholdene. Der er flest drenge, men også en del piger med etnisk minoritetsbaggrund er medlemmer.

Historie

Klubben blev grundlagt i 1958 og står således foran sit 50 års jubilæum i 2008. I slutningen af 1990'erne befandt klubben sig i toppen af dansk basketball. Men klubbens økonomi var så dårlig, at den var tæt på at gå konkurs. I 1999 blev der etableret et samarbejde med Boldklubben Skjold. De to klubber fusionerede, og BK Skjold/Stevns-gade Basket's underskud blev dækket ind. I sommeren 2004 skiftede klubbens elitedamer og eliteherrer navn til BK Skjold Basket. Dette navneskifte blev til for at skabe en større samhørighed og ikke mindst en større slagkraft overfor bl.a. sponsorer og pressen. Det er dog kun førsteholdene, der har taget dette skridt. I klubben har de stadig store ambitioner, og den bliver

karakteriseret som en eliteklub. Ungdomsafdelingen har stadig spor af de problemer, som klubbens sportslige nedtur skabte, og ungdomsafdelingen fungerer ikke mere som fødekæde for seniorafdelingen. Dette arbejder klubben meget på at forbedre.

Værdier

Ifølge formanden er det en af klubbens værdier, at det er en klub, hvor der er plads til alle. Men et decideret værdigrundlag er ikke nedskrevet.

Faciliteter og aktiviteter

Klubben har fem baner i Nørrebrohallen, og derudover har den et klublokale, som er placeret på første sal. Man har på nuværende tidspunkt træningstider eller kampdage hver dag, men formanden mener, at manglende faciliteter kan blive et stort problem for klubben i fremtiden. Da undersøgelsen blev gennemført (efteråret 2007) havde klubben et dame- og herrehold i 2. division og derudover en lang række andre senior- og ungdomshold. Klubben deltager i holdturneringen, og derudover foregår der en række sociale arrangementer på hvert af holdene. Ifølge repræsentanterne fra klubben mangler det sociale liv, og derfor arbejder man på at forbedre sammenholdet i hele klubben.

Klubbens arbejde i forhold til integration

Klubben har altid balanceret det sociale ansvar, herunder deltaget aktivt i projekter for at skabe integration og et løft i den til tider hårdt belastede bydel. Klubbens opfattelse af integration er ikke, at det er det samme som aktivering af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund, men derimod at bringe denne gruppe sammen med etniske danskere, så der kan opbygges en gensidig forståelse og tolerance. Klubbens repræsentanter mener, at klubbens beliggenhed giver åbenlyse muligheder for integrationsarbejdet, og klubben har også tidligere deltaget i en række integrationsprojekter. For tiden har klubben et projekt kørende på en lokal skole, hvor de sender trænere til SFO'en, så børnene herfra kan spille basket en gang om ugen. Der er brugerbetaling på 25 kr. i dette projekt, så deltagerne og deres forældre kan lære at betale "kontingent".

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Rekruttering

Klubben prøver at rekruttere medlemmer ved at hænge sedler op på skolerne. Men mange kommer selv, fordi de kender til Nørrebrohallen, og de aktiviteter der foregår der, eller også har de hørt om klubben via venner. I forhold til at rekruttere medlemmer mener formanden, at det er en fordel, at klubben selv kommer ud og hverver medlemmerne. "*Hvis børnene selv kommer, er de allerede langt henne i den proces, som man skal igennem, hvis man har problemer med at integrere sig*". Ifølge formanden er de etniske minoriteter i klubben forholdsvis stærke. Men mange af medlemmerne har generelt socialt belastede

forældre, og de trænger til omsorg. Spillerne kan spille i lang tid, før de skal betale kontingent, idet økonomien er et stort problem for mange.

Det daglige arbejde

I klubben er der en god kontakt og et godt sammenhold mellem de forskellige etniske grupper. *"Fokus er på at spille basket, og det er religiøst neutralt. Jeg ved, at religion bliver diskuteret, men der er respekt overfor ens kulturelle forståelse"* (formand). *"Hvor utroligt det end lyder, så har vi ingen integrationsproblemer i vores klub – vi har udfordringer"* (træner). Udfordringer kan være i forhold til religion, ramadan osv. En af trænerne fortæller, at han får sine spillere til at fortælle om, hvad eksempelvis ramadanen betyder. Så forstår majoritetsgruppen også lettere de komplikationer, der kan være i den forbindelse. Det handler om at forstå hinandens kulturelle baggrund, og det bliver der brugt tid på i klubben.

Køn

Når der sammenlignes med andre foreninger i København, har BK Skjold/Stevnsgade basketklub et højt antal af piger med etnisk minoritetsbaggrund. Flere af pigerne spiller med tørklæder, men ellers er det ikke til at se forskel på de forskellige etniske grupper. Alle taler med hinanden, og ved træningsstart giver alle hinanden hånden eller en "high five"³.

Der er både kvindelige og mandlige trænere på pigeholdene, og det går fint. En af pigerne med etnisk minoritetsbaggrund siger: *"Det er rart, at der også er en kvindelig træner, så kan man også spørge hende, hvis man ikke tør spørge den mandlige træner"* (pigespiller).

Klubben kan ikke fastholde alle (især pigerne med etnisk minoritetsbaggrund), når de når teenageårene, men klubbens repræsentanter peger på, at det er centralt, at man prøver at imødekomme pigerne mere. Hvis det er små ændringer, der skal til for, at de bliver ved med at spille, bør der ses på, om dette kan opfyldes.

Forældrekontakt

Forældrekontakten er meget varierende i klubben, men flere af trænerne arbejder hårdt for, at forældrene med etnisk minoritetsbaggrund inddrages i lige så høj grad som majoritetsgruppen. *"Integration er at bringe børn sammen, så de bliver ligeværdige - især også med forældrene. Vi har en rigtig god kontakt med forældrene på mit hold. Men det kræver en masse benarbejde"* (træner). For at få forældrene til at deltage, er de blevet bombarderet med beskeder. Hvis de ikke svarer, bliver de ringet op. Dette har bevirket, at forældrekontakten er rigtig god på den omtalte træners hold. Det er godt, hvis man giver dem nogle opgaver, som man ved, de kan opfylde. Eksempelvis har flere med etnisk minoritetsbaggrund ofte kage med. *"Kan se når forældrene er her, at de er super glade. Det er super integration for mig"* (træner). En anden træner fortæller også, at det er meget

3 Medlemmerne strækker deres hænder frem og klasker dem mod hinanden.

vigtigt at være udfarende i forhold til forældrekontakten. Han har haft et drengehold de sidste tre år, hvor 50 pct. har etnisk minoritetsbaggrund. Her har han fra starten lært alle forældrene, at der er nogle pligter (tøjkask, kørsel og kamptavlen skal styres ved hjemmekampe). Der har ingen problemer været, og han mener, at især de etniske minoriteters forældre er meget glade for det sociale liv forældrene imellem. Men klubben har ikke gode erfaringer med forældrekontakten på alle hold. De mister også nogle medlemmer på grund af manglende kommunikation. Det kræver meget af trænerne, men det kan lade sig gøre at få skabt en god forældrekontakt.

Rollemodeller

I forhold til rollemodeller finder klubbens repræsentanter trænerne meget vigtige. Mange af medlemmerne har socialt belastede forældre, og de trænger til omsorg. De sidste par år har klubben haft mange trænere med etnisk minoritetsbaggrund, og disse fungerer i høj grad som rollemodeller. Klubben er meget bevidst om, at mange af medlemmerne har brug for ekstra støtte og omsorg. Klubbens repræsentanter mener, det ville være optimalt at have en person, der kunne være i klublokalet om eftermiddagen og hjælpe med lektier, snakke osv.

Foreningens praksis

Det er ikke alle som bader efter træning, men når der spilles kamp, bader alle. Ifølge en af trænerne er omklædningsfaciliteterne ulækre, og derfor bliver de ikke benyttet af alle.

Det er dog en kamp for trænerne at få alle piger med etnisk minoritetsbaggrund til at deltage i stævner, idet det ikke er alle, der får lov af deres forældre.

Trænerne sørger for, at der altid er mad til alle ved stævner og sociale arrangementer. Flere trænere giver deres spiller en ”high five”, når de mødes.

To The Beat

To The Beat blev oprettet i april 2001 og har tilhørssted i Ørkenfortet på Islands Brygge. De fleste af medlemmerne er under 25 år, og omkring 60 pct. af medlemmerne har etnisk minoritetsbaggrund. Der er cirka 70 medlemmer. Formanden har oplyst dette medlemstal men ifølge flere af medlemmerne, er dette tal lavere.

Historie

Klubben er først og fremmest dannet for at fremme hiphoppens dansestilarter: breakdance, poppin, electric-boogie og locking. Foreningen opstod, fordi stifterne havde et ønske om at have et sted at træne. Klubben bestræber sig på at levere performance, events og workshops på et professionelt niveau. To The Beat råder over nogle af Skandinaviens

bedste dansere, og klubben har et stort knowhow og erfaring fra tidligere projekter. Men ifølge klubbens repræsentanter rummer foreningen også bredden.

Værdier

En central værdi for klubben er, at den er åben overfor alle, og at alle aktiviteter foregår meget uformelt. Foreningen vægter en international tilgang og tematiserer ikke etnicitet. Alle er på lige fod. *"I træningslokalet er folk dem, de er, og det udtrykkes i deres dans. Alle bidrager til, hvem vi er som forening"*(frivillig).

På hjemmesiden skrives der: *"To The Beat er ikke bare endnu en danseskole, hvor man kommer til undervisning en gang om ugen og går igen, når undervisningen er færdig. To The Beat er et miljø for udvikling, samvær, aktiv deltagelse, kommunikation og inspiration – et samlingspunkt på tværs af kulturer med hiphop som udgangspunkt"*.

Faciliteter og aktiviteter

Klubben har faste træningstider tre gange om ugen, hvor medlemmerne kan komme og træne, udvikle shows, udveksle erfaringer, se dansevideoer, modtage undervisning eller bare møde hinanden. Derudover har flere af medlemmerne nøgler, så de kan træne, når der er ledigt i lokalet. Der er en fast træning om ugen primært for de yngre medlemmer. Det er den samme træner, der har stået for denne træning i mange år. Men han er ved at oplære en yngre dreng med etnisk minoritetsbaggrund, så han kan overtage. Strukturen omkring den selvstændige træning er meget uformel, og medlemmerne kommer på forskellige tidspunkter. Selve træningen foregår meget individuelt, og medlemmerne laver de mowes, de har lyst til. De ser på hinanden og giver råd. Det hele foregår meget uformelt, nogle ligger bare og slapper af eller sidder og snakker. Alle aldre er samlet i træningslokalet, idet der ikke er en inddeling i aldersgrupper, som ellers praktiseres i mange af de traditionelle foreninger.

Klubbens arbejde i forhold til integration

Klubben har tidligere haft en person, der decideret arbejdede med integration. Men det sidste foreningen vil, er at lave hiphop for integrationens skyld. Integrationen skal ske af sig selv, og dansen er det, der er i fokus.

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

60 pct. af foreningens medlemmer har etnisk minoritetsbaggrund, og ifølge formanden afspejler det forholdene i det øvrige hiphopmiljø. Klubbens repræsentanter tror, at de etniske minoriteter tiltrækkes af hiphopkulturen, fordi den primært er opstået i etniske minoriteters miljøer, som er meget uforpligtende. Mange unge med etnisk minoritetsbaggrund føler et vist tilhørsforhold til rappere.

Klubben har lettest ved at få fat i drengene, hvilket er generelt indenfor hiphopkulturen. I forhold til religion er der mange forskellige, der er repræsenteret. Foreningen er

karakteriseret som et meget internationalt miljø. Der har ikke på noget tidspunkt været problemer med, at foreningen består af mange forskellige etniske grupper.

Rekruttering

Klubben har i 1½ år taget ud for at rekruttere medlemmer på forskellige skoler. De har især fokuseret på de etniske minoriteter og prøvet på at få deres øjne op for break. På denne måde har de fået medlemmer til klubben, og det har endvidere betydet, at der er kommet andre fællesskaber rundt omkring i København. Foreningen har haft succes med at få fat i potentielle medlemmer ved at lave satellitarbejde, men det er svært at få dem helt ud i klubben på Amager. Derudover prøver klubben at få fat i nye medlemmer ved at lave workshops på gadeplan, mens andre kommer til foreningen, fordi de har hørt om klubben eller set dens hjemmeside.

Kendskab til dansk foreningskultur

Det kan godt være lidt af en kamp for klubben at få kontingenterne ind, hvilket skyldes hele kulturen omkring hiphop. Medlemmerne har ofte svært ved at forstå, hvorfor de skal betale for noget, de i princippet lige så godt kunne lave på et gadehjørne. Det er sværest at få kontingentet ind fra medlemmerne med etnisk minoritetsbaggrund. Klubbens repræsentanter fortæller, at de mangler forståelse for den danske foreningskultur, og det skal forklares meget nøje, hvorfor de skal betale kontingent. Det kræver rigtig mange ressourcer. Ofte gør klubben det, at de får medlemmerne til at deltage i betalte workshops eller får dem til at undervise, og dette fratrækkes så fra deres kontingent.

Forældrekontakt

Forældrekontakt eksisterer slet ikke i denne forening. ” Hvis forældrene var inde over, ville det miste noget af hiphoppens kant ”(formand).

Forenings praksis

I forhold til mad ved arrangementer er det helt naturligt, at der bliver taget højde for dette ”Det er common sense, man skal selvfølgelig ikke bestille bacon” (formand). ”Mad og musik fremmer integration, det gør tolke, konsulenter og rudekuverter ikke. Min erfaring er, at hvis man kan lide hinandens mad og musik, så er man kommet langt i forhold til integration” (træner). I forhold til omklædning, foregår den i selve dansesalen, hvor medlemmerne klæder om uanset køn og etnisk oprindelse.

Miljøet er meget konkurrencepræget. Medlemmerne er dybt involveret i dansen, og der er hele tiden ting, der kan raffineres. Alle giver hinanden hånd, når de mødes, for på den måde viser man hinanden gensidig respekt. De giver også hånd, når de skilles.

Arbejdernes Tennisklub (ATK)

Arbejdernes Tennisklub holder til på Genforeningspladsen i Nordvest. Klubben har omkring 1200 medlemmer fordelt på ca. 1070 seniorer og ca. 130 børn og unge. Der er ca. 40 ungdomsspillere med etnisk minoritetsbaggrund fordelt ligeligt i forhold til køn. Derudover er der ca. 10 -12 mandlige seniorer med etnisk minoritetsbaggrund.

Historie

Klubben blev grundlagt i 1928 ved Genforeningspladsen. I starten lejede klubben sig ind på tre baner hos en privatperson. Kontingentet var 1 kr. pr. uge, og inden længe var medlemstallet oppe på over 200. En af værdierne bag klubben var oprindeligt at udbrede tennis blandt arbejdere. Medlemmerne skulle således vise deres fagforeningskort for at få lov til at spille i klubben. For omkring 25 år siden var det på tale at ændre navnet, men dette blev totalt stemt ned på en generalforsamling. I dag er det ikke længere en arbejderklub. Formanden fortæller, at alle kan spille i foreningen. Klubhuset har været 14 år undervejs, og dette benyttes også af andre idrætsklubber, der har tilknytning til Genforeningspladsen. I gennem 1980'erne var det ikke en særlig social klub, men dette er ifølge formanden blevet væsentligt bedre indenfor de sidste år.

Værdier

Klubben vægter at være en åben forening, og den kendetegnes ved, at man ikke skal tro, man er noget. Hvis folk har lyst til at spille i foreningen, så er de velkomne. Hovedformålet er at spille tennis, og samtidig lægges der vægt på, at klubben ikke lokker spillere til.

Faciliteter og aktiviteter

ATK råder over ni grusbaner, en slåmur og en hal med to baner på Bellahøj. Derudover har klubben "Lottes sports cafe". I forhold til aktiviteter til ungdomsspillerne er der hvert år en opstartslejr. Der spilles derudover holdturneringer, klubmesterskab og individuelle turneringer. Der er træningssamlinger i udlandet, og der afholdes en årlig klubfest. Herudover holdes der klubaftener med spisning og fodboldkampe på storskærm.

Klubbens arbejde i forhold til integration

Foreningen arbejder ikke særlig bevidst med integration. *"Jeg tror, der er mange aspekter i, hvorfor det går så gnidningsfrit, som jeg oplever, det går i vores klub. Et af aspekterne er nok, at vi ikke italesætter integration. Vi tænker ikke på det som et projekt. Det gør, at det er naturligt. Vi har haft diskussioner bl.a. i forhold til det køkken, vi sidder i nu. Nogle af indvandrerfamilierne brugte køkkenet til at lave aftensmad, og det var vi ikke vant til. Men vi fik diskuteret os frem til nogle løsninger, hvor alle kan være her. Vi vil godt være en klub, der kan fungerer sammen"* (forældre).

Klubbens erfaringer i forhold til integrationsarbejdet

Der var vanskeligheder i starten i forhold til at integrere medlemmerne med etnisk minoritetsbaggrund. Alle skulle lære hinanden at kende. Klubbens ledelse ser det som en fordel, at det ikke var en alt for stor gruppe, der meldte sig ind i starten. Det gik bedre lige så snart, at de etniske minoriteter fik lært mere om foreningslivet og hvilke normer og værdier, der er centrale.

Det kunne tænkes, at der var nogle af de ældre medlemmer, der ikke brød sig om, at der pludselig var en del med etnisk minoritetsbaggrund i klubben. Men ifølge formanden ser flere af de ældre medlemmer en friskhed i disse unge, som de ikke har set længe.

Rekruttering

De medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund, der er i klubben, er kommet i grupper. Nogle er kommet samtidig med en træner, der for nogle år siden kom til klubben. Klubbens repræsentanter er klart fortalere for, at alle selv finder vej til klubben. Det er en åben forening, men den er ikke opsøgende. Repræsentanterne gør meget ud af at understrege, at de ikke selv har opsøgt nogle medlemmer. Det myldrer ikke ind med nye spillere, og det ville være svært, hvis der kom alt for mange på en gang.

Forældrekontakt

I forhold til forældrekontakten oplever foreningen, at forældrene bakker godt op omkring deres børn. Forældrene med etnisk minoritetsbaggrund er meget interesserede i, at deres børn skal lære noget, og der er en tydelig interesse fra disse forældre. Forældrene vil også gerne hjælpe til med at løse opgaver i klubben, men dette gælder dog ikke bestyrelsesarbejde.

Forenings praksis

Klubben har ikke oplevet problemer i forhold til bade faciliteter. Medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund tager en lynvask i håndvasken, eller venter til der er ledigt i baderummet. Videre tages der hensyn i forhold til den mad, der serveres i caféen. Sidste år blev der således brugt halal-slagt kød til fællesspisning i caféen.

Man mødes med en 'high five', og flere giver hånd til hinanden.

Alternativ træningsmetode og klubben som tilhørssted

Medlemmerne med etnisk minoritetsbaggrund bruger klubben som et tilhørssted eller et slags fritidshjem. De bruger meget tid i klubhuset og er derfor i stor udstrækning med til at præge klubmiljøet. De etniske minoriteters forældre ser det også lidt som en mulighed for at være en del af det danske samfund. De sidder ofte i tennishallens lokale, hvor de har mad med eller sidder på et tæppe udenfor udendørsbanerne.

Cheftræneren for ungdommen har en meget åben og inkluderende træningsform. Klubben har erfaret, at det er vigtigt ikke at have så fastlagte træningstider. Medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund efterspørger meget den mulighed. I træningen er der

forholdsvis mange på hver bane, derudover bruges der en del stationstræning. En gruppe øver teknik bag en af banerne. Denne træningsmetode kan få skepsis frem hos traditionelt opdragede tennisspillere. De mener, at noget af intensiteten går tabt, når der er mange spillere på hver bane.

Men i ATK har de oplevet, at spillerne styrkes, og de synes godt om denne træningsform. Flere medlemmer fortæller, at de er flyttet til klubben, fordi de har hørt meget godt om denne træningsform.

Ved en af observationerne var der juleturnering på programmet. Der var først træning, og herefter startede selve juleturneringen, hvor der blev afviklet forskellige konkurrencer med fokus på teambuilding. Der blev også hygget med julegodter i lokalet i forlængelse af hallen. Generelt er der en god stemning i klubben, og det virker til, at medlemmerne føler sig velkomne og rigtig godt tilpas.

Del 3

Analyse

Det følgende afsnit indeholder en tværgående analyse af, hvilke karakteristika der er henholdsvis hæmmende og fremmende for integration af etniske minoriteter i foreninger. Analysen bygger på det indledende litteratur- og erfaringsstudie samt undersøgelsen af de elleve foreninger i Københavns Kommune.

Ikke målrettet integration

Et interessant spørgsmål er, i hvor stor grad foreningerne er interesserede i at integrere de etniske minoriteter. I evalueringen af Projektrådgivningen, Københavns Kommune fra 2005 konkluderes det, at der er en stor interesse fra de københavnske foreninger for at hverve nye medlemmer blandt de etniske minoriteter. 61 pct. af de folkeoplysende foreninger i Københavns Kommune giver udtryk for, at de er interesseret i at rekruttere nye medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund (Larsen 2005).

Også ifølge den øvrige litteratur er mange foreninger generelt åbne overfor at få nye medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. De er derimod noget mere lukkede, når det gælder om at imødekomme minoriteternes ønsker, som ligger udenfor den "normale" foreningspraksis. Foreningerne har nogle gode intentioner, men når det kommer til stykket, er de ikke meget for at ændre på den allerede etablerede praksis.

I de elleve undersøgte foreninger lægges der ikke skjul på, at foreningerne gerne vil rumme etniske minoriteter. Flere af foreningernes repræsentanter fortæller, at de føler, de har et ansvar som forening, bl.a. fordi flere af dem hører til, hvor der bor mange fra minoritetsgruppen. Men foreningernes repræsentanter mener også, det er en styrke, at foreningen rummer en mangfoldig medlemsskare, og derfor vil de gerne have forskellige etniske grupper som medlemmer.

I hovedparten af foreningerne er man også imødekommende overfor minoriteternes ønsker, og undersøgelsen giver derfor et andet billede af dette, end litteraturen på området gør.

De fleste af foreningerne mener imidlertid ikke, at de udfører målrettet integrationsarbejde. Integration er ikke noget der italesættes, det er en proces, der foregår helt af sig selv i foreningerne: *"Jeg arbejder ikke bevidst med integration. Men det er jo en del af at være en idrætsforening på Vesterbro. Det vi er gode til er, at vi ikke laver om på træningen. Der bliver ikke taget hensyn med mindre, der er nogle sproglige barrierer. Bevidstheden om, at de ikke er danskere, er der ikke i hverdagen. Vi er åbne overfor alle."* (træner i AJAX København håndboldklub).

"Jeg tror, der er mange aspekter i, hvorfor det går så gnidningsfrit, som jeg oplever, det gør i vores klub. Et af aspekterne er nok, at vi ikke italesætter integration. Vi tænker

ikke på det som et projekt. Det gør, at det er helt naturligt." (frivillig i ATK).

"Vi har aldrig lavet målrettede indsatser på integrationsområdet, for vi har oplevet, at de minoritetsgrupper, vi har som medlemmer, kommer uanset hvad." (formand boldklubben Skjold).

I hovedparten af de undersøgte foreninger lægger repræsentanterne vægt på, at deres forening ikke udfører målrettet integration. Ingen af de elleve foreninger har en integrationskonsulent ansat (ved udgangen af 2007), og det er kun Fremad Amager Boldklub, der fortæller, at de tidligere har haft dette. Ud fra samtalerne i undersøgelsen kan det konkluderes, at der i foreningerne er indbygget en slags modstand mod integrationsarbejde herunder integrationskonsulenter. *"Mad, musik, fest og farver fremmer integration, det gør konsulenter og rudekuverter derimod ikke"* (frivillig i To The Beat). Det har ikke været muligt at finde litteratur, der beskriver, i hvor høj grad det har en effekt at have en integrationskonsulent ansat eller tilknyttet en forening. Men ud fra samtalerne i den nærværende undersøgelse er det tydeligt, at mange af foreningernes repræsentanter ikke er begejstret for projekter eller integrationskonsulenter, da de er svære at forankre i foreningen.

Foreningernes repræsentanter er altså ikke meget for at sige, at de arbejder med integration. Dette til trods for, at syv af foreningerne har fået eller stadig får økonomiske midler fra bl.a. Projektrådgivningen Københavns Kommune til netop integrationsarbejde (se i bilag en opgørelse over de tilskud foreningerne har modtaget fra Københavns brobygningspulje og udviklingspulje).

Foreningerne giver også udtryk for, at de gerne vil modtage støtte, men det er ikke alene med integration som formål og sigte, at disse midler søges. Ifølge den nedsatte følgegruppe til undersøgelsen er dette et karakteristisk træk ved næsten alle de foreninger, som de arbejder med. Foreningerne vil nødigt bruge ordet integration om deres arbejde, selvom det reelt er dét, de søger penge til og arbejder med i foreningerne. De søger integrationsmidler og laver integrationsarbejde, men kalder det noget andet i praksis. Der er således en forskel på, hvad man siger og gør i praksis.

Der kan være flere grunde til, at foreningerne ikke vil bruge ordet integration. For det første lader det til, at begrebet er negativt ladet for mange af foreningernes repræsentanter. I en forening er alle medlemmerne samlet om et fælles mål, og forestillingen om enighed er central. Foreningen er et socialt rum, i hvilket alle formelt set er lige, dvs. ligesindede (Goldschmidt Salamon 1992). Når foreningen italesætter, at de udfører integrationsarbejde, kan det muligvis opfattes som om, at der er grupper i foreningen, som får mere opmærksomhed end andre som udtryk for, at alle ikke behandles ens i foreningen. Dette kan måske være en af årsagerne til, at foreningerne ikke vil navngive deres arbejde som integrationsarbejde. De vil ikke give bestemte grupper positiv særbehandling. En anden forklaring kan være, at ingen har lyst til at være målgruppe for integrationsarbejde, og derfor skifter foreningerne ikke med dette arbejde.

Størstedelen af de undersøgte foreninger har i større eller mindre grad modtaget midler eller støtte, som var tiltænkt integrationsarbejde. Men i interviewene har foreningernes repræsentanter kun i meget få tilfælde fortalt om disse midler, projekter osv. Flere fortæl-

ler dog, at de har planer om at søge midler fremover. Når der spørges nærmere ind til disse midler, viser det sig, at foreningerne ikke er blege for at søge disse penge. Uopfordret fortæller flere af foreningernes repræsentanter, at ikke alle af disse midler går til arbejdet med integration.

Efterfølgende er det erfaret, at B 1908 Amager og Skjold Boldklub deltager i projektet *"Integrationspartnerskaberne"*. Der er indgået integrationspartnerskab med Projektrådgivningen Københavns Kommune i år 2007, og i 2008 skal der ansættes en integrationskonsulent i begge foreninger. Hver forening modtager 1.08 mio. kr. over tre år.

I den fremtidige forskning på området kunne det være interessant at se nærmere på, hvorfor foreningerne nødtigt vil kalde deres arbejde integrationsarbejde. Samt at undersøge i hvor høj grad de modtagne midler anvendes til andre formål i foreningerne. Det kan dog konstateres, at selvom de undersøgte foreninger ikke er meget for at sætte ordet "målrettet integration" på deres arbejde, så gør ikke mindst de frivillige og trænerne en stor indsats for de mange medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Deres arbejde har i høj grad en integrerende effekt, og må betegnes som solidt integrationsarbejde.

Foreningens karakter – "International" atmosfære og åbenhed

Ud fra de tidligere beskrevne foreningsprofiler kan det konstateres, at alle de undersøgte foreninger som udgangspunkt er åbne over for alle uanset deres etniske oprindelse. *"I vores klub er det fuldstændig lige meget, at du hedder Hassan. Vi er åbne, og vi er baseret på respekt og ligeværdighed"* (Skjolds formand). I interviewene med foreningernes repræsentanter fremgår det tydeligt, at der ikke bliver tænkt over, hvilken etnicitet det enkelte medlem har. Når trænerne eks. bliver spurgt om, hvor mange spillere der er med etnisk minoritetsbaggrund på deres hold, har flere svært ved at huske det, da de ikke tænker over dette i det daglige arbejde. Det samme gør sig gældende i forhold til medlemstallet. Mange af klubberne ved ikke præcist, hvor mange medlemmer de har fra minoritetsgruppen, da der ikke udfærdiges opgørelser over dette.

Alle er velkomne i de undersøgte foreninger, hvis de kan indordne sig under de regler, som foreningen følger. I hovedparten af foreningerne er der dog mere tale om uskrevne end formelle regler.

I forhold til åbenhed må det dog konstateres, at der er forskelle de enkelte foreninger imellem. Boldklubben B 1908 Amagers repræsentanter fortæller, at de er åbne overfor alle, men det skal være på klubbens præmisser, og de danske traditioner vægtes højt. Der tages ikke højde for madalternativer til de etniske minoriteter, men der er som regel andre muligheder. Foreningen er også forholdsvis restriktiv i forhold til bedefaciliteter, idet de ikke vil sætte et bedeforhæng op for at imødekomme de etniske minoriteters evt. barriere i forhold til badning. De øvrige foreninger, der indgår i undersøgelsen, er mere åbne i forhold til at ændre på den normale struktur og på de praksisformer, som eksisterer i foreningen. Der er dog ikke tale om store ændringer, men foreningerne er åbne for at imødekomme de etniske minoriteters ønsker i en vis udstrækning.

Der tages bl.a. højde for madalternativer, badeforhæng og ramadan, og i forhold til kontingentbetaling gives der i flere foreninger en lang snor til især minoritetsgruppen. I fodboldklubben Skjold bruges der halal-slagt kød, og slagteren skriver altid en lille seddel og sætter sit stempel. Når denne praksis bruges, er der aldrig problemer. I ATK Tennisklub har man i 2007 sammensat et udvalg af børn og unge med forskellige nationaliteter, som skal hjælpe bestyrelsen med at komme med ideer, og de skal generelt tages med på råd i det kommende arbejde. Derudover er klubben åben for alternativer, hvis medlemmerne kommer med forslag til at ændre noget på den gældende praksis. Klubbens bestyrelse er derved åben overfor, at medlemmerne kommer med input til at forbedre dagligdagen i klubben. På et tidspunkt var der en del fra majoritetsgruppen, der var utilfredse med, at minoritetsgruppen (primært medlemmernes forældre) lavede mad i det køkken, der findes i forbindelse med foreningens to indendørsbaner. Der blev så holdt et møde og indgået aftaler, så alle blev tilgodeset.

Udover at være åbne foreninger er flere af foreningerne i undersøgelsen karakteriseret ved, at der er en slags ”international” atmosfære. I ”To The Beat” er dette meget tydeligt. Foreningens repræsentanter fortæller, at der er en international atmosfære i foreningen, og at de ikke tematiserer etnicitet. Observationer understregede dette, idet foreningen rummer et bredt spektrum af mange forskellige nationaliteter, som indgår i et samspil med hinanden. Derudover blev det ved flere lejligheder observeret, at der blev talt engelsk, hvilket også er tilfældet i KATSJ. Også i Hafnia Floorball Klub, BK/Skjold Stevnsgade Basket, SIK Fight og i ATK Tennisklub er den internationale tilgangsvinkel markant. Foreningernes repræsentanter fortæller, at foreningerne bærer præg af et internationalt og multikulturelt snit.

Et yderligere gennemgående kendetegn er, at hele seks af de deltagende foreninger i undersøgelsen er gamle arbejderklubber. Det kan tænkes, at der er en større rummelighed og accept i disse foreninger, hvilket bevirker, at de etniske minoriteter i højere grad føler sig velkomne i disse foreninger. Disse klubber har en lang traditionsrig historie og en fortid i en stærk arbejderbevidsthed og et socialt engagement. Denne sociale bevidsthed er fortsat at finde i deres arbejde i dag. De tidligere arbejderforeninger opfatter sig ikke politisk som socialdemokratiske foreninger, men interviewene viser, at deres holdninger på mange måder stadig bærer af dette.

Undersøgelsen omfatter kun én religiøs forening - den kristelige forening KATSJ. Foreninger der bl.a. bygger på et kristent grundsyn opfatter det imidlertid som en styrke, når det drejer sig om at rumme medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund ⁴.

De elleve undersøgte foreningers karakter er på en række parametre meget sammenlignelige, idet de alle har en åben tilgangsvinkel, hvilket synes at have en positiv betydning for de etniske minoriteters deltagelse i foreningslivet. Undersøgelsen viser, at der i hovedparten af de elleve foreninger hersker en stor åbenhed og en slags rummelig og ”international” atmosfære.

⁴ Baseret på samtaler ved integrationskonferencen den 19. januar 2008 med repræsentanter fra SSB (Studerer Setlementets boldklub) og Det Danske Spejderkorps.

Håndtrykket og den uformelle snak

I langt størstedelen af de undersøgte foreninger giver medlemmerne hinanden hånd eller en "high five", når de mødes. Mange giver også hånd til træneren eller den frivillige. Det er særligt udbredt blandt de lidt større børn og unge. Ifølge repræsentanterne gives der hånd for at vise hinanden gensidig respekt. I foreningen KATSJ får alle børnene et knus, når de kommer og går. De frivillige prøver at få medlemmerne til at føle sig accepterede og værdsatte.

Flere af foreningernes repræsentanter tror, at håndtrykket er et fænomen, som især de etniske minoriteter har bidraget med til foreningslivet. Om dette er tilfældet, eller om det er i takt med samfundets og håndtrykkets mere generelle udvikling, skal ikke nærmere diskuteres i denne sammenhæng, uagtet at det er yderst interessant.

Håndtrykket spiller imidlertid en væsentlig rolle, idet det medvirker til, at medlemmerne føler, de er i et fællesskab, hvor de er velkomne. Også trænerens hilsen med hånden eller den frivilliges kram gør, at medlemmerne føler sig velkomne og accepterede.

Flere frivillige og trænere fortæller, at de tager sig god tid til at småsnakke med medlemmerne, og dette gælder uanset etnisk oprindelse. *"Jeg møder altid lidt tidligere, og så går jeg og snakker med spillerne. Det ved jeg betyder noget"* (træner i Ajax). I SIK Fight bruger trænerne også tid på de unge uden for bokseringen. De taler meget med de unge og bruger tid på at fortælle dem, hvordan man bør opføre sig. Derudover laver de sociale arrangementer, de tager bl.a. medlemmerne med på fisketure. Også i Hafnia Floorball Klub har de erfaret, hvor vigtig trænerens kontakt til medlemmerne er, idet de mistede mange ungdomsspillere i forbindelse med et trænerskifte.

Undersøgelsen understreger, at trænerkontakten og mødet med medlemmerne er yderst central, idet mange af børnene og de unge uanset etnisk oprindelse har et stort behov for at føle accept i foreningen. Håndtrykket og den uformelle snak med den frivillige eller træneren spiller en stor rolle i den forbindelse.

Fleksibel og en uformel tilgangsvinkel

I ATK og i danseforeningen "To The Beat" er strukturen omkring træningen meget fleksibel, åben og inkluderende. Der er træning på bestemte tidspunkter, men i ATK gør det ikke noget, hvis medlemmerne kommer på forskellige tidspunkter. Hvis der efterfølgende er plads til spillerne, er de velkomne til at blive og spille videre. Der er ofte plads, idet træneren anvender en utraditionel træningsform, hvor der er plads til mange spillere på banen (se nærmere beskrivelse i profilen af ATK). Mange af turneringsspillerne træner mellem 2 og 4 timer hver dag, og de opholder sig også meget i klublokalerne. I ATK har de også ændret ledelsesstrukturen, da de ikke længere har en juniorleder. De har i stedet overdraget en del af ansvaret til de unge, idet de tror, at det på længere sigt vil gavne klubben. Hvis de unge får plads og rum, tror repræsentanterne, at de vil give mere igen til klubben.

Også i "To The Beat" er strukturen åben. Der er fastlagte træningstider, hvor medlemmerne kan komme, men derudover har flere af medlemmerne en nøgle til lokalet, så de selv kan komme og træne. Foreningen er meget uformel, selvom der konkurrences på

et højt niveau. Der er heller ikke en underviser eller træner på de fastlagte træningstider (med undtagelse af en ugentlig time som primært er for nye medlemmer). Der trænes individuelt, og medlemmer henter erfaringer og inspiration fra hinanden. Det lader ifølge de interviewede til, at det især passer medlemmerne med etnisk minoritetsbaggrund, at der er en fleksibel, åben og uformel struktur. Denne åbne og uformelle tilgangsvinkel ses også i mange af de etablerede minoritetsforeninger, og dette gælder også Københavns Internationale Klub. Her er rammerne ikke så fastlagte, og medlemmerne bruger i høj grad foreningen som et tilhørssted, hvor der er mulighed for at udøve mange forskellige aktiviteter.

Videre ses det, at Københavns kommunens idrætscontainere⁵ især benyttes af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund. Minoritetsgruppen benytter dem tre gange så meget, som majoritetsgruppen (Ibsen 2007). Dette understreger, at foreningerne måske i fremtiden skal tænke i mere ustrukturerede og uformelle rammer, idet det måske engagerer de etniske minoriteter i højere grad.

Det er vanskeligt i praksis at ændre på hele den struktur og organisering, som mange foreninger har, men små og utraditionelle løsningsforslag som f. eks den ændrede træningsstruktur i ATK lader til at fange de etniske minoriteters interesse. I idrætsgrene som fodbold og basket kunne man også forestille sig mere åbne og uformelle træningsstrukturer. Både gadefodbold og gadebasket tiltrækker mange fra minoritetsgruppen, hvilket også GAM3 vidner om. I forhold til fodbold har Boldklubben Fremad Valby igangsat Football 4 fun. Dette projekt handler om at spille uorganiseret fodbold i organiserede rammer i Fremad Valby. Hensigten med projektet er at tilbyde alternativ fodboldtræning, hvor legen er i centrum og med en løsere medlemstilknytning. Det er et mere uforpligtende tilbud, hvor den traditionelle foreningspraksis er brudt op.

Undersøgelsen har vist, at de etniske minoriteter tiltrækkes af åbne og mere uformelle foreningsaktiviteter. Det er derfor centralt, at de folkeoplysende foreninger også i fremtiden tænker i mere utraditionelle foreningstilbud.

Aktivitetsform

Gennemgangen af litteraturen⁶ viser, at det er relevant at undersøge, om visse foreningstyper og foreningsaktiviteter er mere eller mindre attraktive for de etniske minoriteter. Det er interessant, om kropslig aktivitet i sig selv er en barriere for foreningsaktivitet - om der er en forskel i deltagelse, alt efter hvilke typer af aktiviteter, foreningen udbyder. Det angår også forholdet mellem idræt og andre mindre kropslige aktiviteter. Det er ligeledes interessant, om der er forskelle på deltagelse inden for de forskellige idrætsgrene. Det er herved oplagt at undersøge, om minoritetsgruppen foretrækker nogle aktivitetsformer frem for andre, og hvilke parametre der kan spille ind for dette valg.

5 Idrætscontainerne er skibscontainere fyldt med lege- og idrætsudstyr som bydelens børn og unge benytter efter skoletid. Ved containeren kan der dyrkes en masse forskellige former for idræt, lege, konkurrencer og turneringer. Der har været opstarten fire idrætscontainere men på nuværende tidspunkt, er det kun den på Amager, som er åben.

6 Se litteratur- og erfaringsstudiet del 1.

Danske og svenske undersøgelser peger på, at mange drenge med etnisk minoritetsbaggrund går til fodbold, kampsport, og basketball. Andre idrætsgrene, som der er en stærk dansk tradition for, eksempelvis håndbold, badminton, dans og ridning, er derimod mindre attraktive for minoritetsgruppen (Ibsen 2004). Det fører til antagelsen, at traditioner fra oprindelseslandet spiller en betydelig rolle (Mikkelsen 2002). Den tilgængelige litteratur angiver dog, at denne antagelse ikke kan generaliseres.

Resultater fra de elleve undersøgte foreninger viser, at det er et komplekst område, hvor der ikke er enkle svar. Samtaler med medlemmer fra minoritetsgruppen og deres forældre viser dog, at det har stor betydning, hvilke idrætsgrene forældrene i forvejen kender til. De fleste af fædrene foretrækker, at deres børn vælger foreningsaktiviteter, som de selv kender til fra det tidligere hjemland eller kender fra medierne. Når der er tale om idrætsforeninger, er det oftest idrætsgrene med prestige som f.eks. fodbold og kampsport. Undersøgelsen ”Børns idrætsdeltagelse i København” i 2007 viser bl.a., at 10 pct. af 5. klasse drenge af danske forældre spiller badminton mod kun 3 pct. af drenge af forældre, som begge er født i et andet land. Omvendt går 11 pct. af drengene af forældre født i et andet land til basketball mod kun 6 pct. af drenge af danske forældre (Ibsen 2007).

Undersøgelsen af de elleve foreninger har imidlertid vist, at de deltagende foreninger formår at rekruttere og fastholde etniske minoriteter, selvom de ikke alle umiddelbart kan føres tilbage til traditioner fra oprindelseslandet. ATK og den kristelige forening KATSJ har mange medlemmer fra minoritetsgruppen, selvom det ikke kan føres tilbage til traditioner fra hjemlandet. Men nogle foreninger har på grund af de etniske minoriteters manglende kendskab til aktiviteten sværere ved at rekruttere medlemmer. Ajax København Håndboldklub gør en stor indsats for at rekruttere etniske minoriteter bl.a. via samarbejdet med skolerne i lokalområdet. Men klubben har kun en lille andel spillere med minoritetsbaggrund i betragtning af foreningens geografiske placering og den aktive indsats, der udøves. Ifølge repræsentanterne fra klubben skyldes dette, at håndbold ikke er så velkendt på verdensplan, og samtidig mener mange fra minoritetsgruppen, at håndbold fortrinsvis er en kvindeidrætsgren. Men ifølge samtalerne med lærere og elever fra skolerne så forbinder de ikke de ugentlige aktiviteter i Bavnehøjhallen med håndbold. Det tyder på, at klubben i højere grad kunne fokusere på at rekruttere børn fra dette samarbejde med skolerne.

I flere af de deltagende foreninger i undersøgelsen specielt danseforeningen To The Beat, ATK og Københavns Internationale Klub har det vist sig, at klubberne også i høj grad bruges som tilhørssted. Foreningernes aktiviteter er i højsædet, men klubbernes faciliteter bruges også til afslapning og til at pleje de sociale relationer medlemmerne imellem. Det er især medlemmerne med etnisk minoritetsbaggrund, der bruger disse faciliteter.

Undersøgelsen viser altså, at idrætstraditioner fra oprindelseslandet spiller en rolle. Men minoritetsgruppen er – som majoritetsgruppen - en mangfoldig gruppe, og foreninger der beskæftiger sig med aktiviteter, der ikke er så kendte udenfor Danmark, formår også at rekruttere medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund, selvom de som udgangs-

punkt har vanskeligere ved det. I den fremtidige forskning kunne det derfor være centralt at udforske aktivitetsformens betydning nærmere, herunder i hvilken grad danskhed, identitet og subkultur via aktivitetsvalg og praksis spiller ind.

Kendskab til dansk foreningskultur og forældreopbakning

Meget af litteraturen på området angiver, at manglende kendskab til den danske foreningskultur kan være medvirkende til, at minoritetsgruppen ikke deltager så hyppigt i foreningsaktiviteter. Der kan være tale om meget forskellige opfattelser af, hvad en foreningskultur er, og hvad det vil sige at være medlem af en dansk forening. Skellet mellem fritid og arbejde, som dansk samfundsliv er organiseret omkring, er ukendt i mange af de lande, hvor minoritetsgruppen kommer fra. Der leger eller hygger man sig med hinanden, når det passer ind i dagens program (Mikkelsen 2006). For majoritetsbefolkningen er begrebet fritid et veldefineret begreb (skønt der også her, som dansk etnologi har vist, eksisterer væsentlige forskelle alt efter folks livsformer). Minoritetsgruppen kan derfor have dårlige forudsætninger for at forstå den danske foreningskultur, herunder måden man organiserer sig på og socialiseres med mennesker, man ikke nødvendigvis har relationer til i forvejen (Mikkelsen 2006). Formaliserede foreninger og foreningsdeltagelse er ikke en del af de etniske minoriteters kulturelle bagage. Folk med etnisk minoritetsbaggrund ved ofte ikke, hvad det indebærer, hvis deres børn deltager i foreningsidræt. I foreningerne er der skjulte forventninger, omgangsmåder og regelsæt (Mørck 1998). Det drejer sig om praksis og praksisviden i forhold til, hvad det vil sige at være medlem i en forening. Eksempelvis kan frivillighed som begreb have en helt anden betydning i andre samfund og andre kulturer (Ibsen/Habermann 2005). I visse arabiske traditioner arbejder man kun frivilligt for sin egen "sag" – for sin egen familiegruppe, for sine egne venner eller for sit eget religiøse engagement. Derfor kan det være svært at forstå den danske tradition, hvor man arbejder frivilligt, ofte uden at det direkte gavner en selv og ens næste. Det kan være svært for de etniske minoriteter at indse, at hvis man udøver noget for samfundet, så gavner det også en selv indirekte (Ibsen/Habermann 2005). I undersøgelsen "*Integration og det frivillige foreningsliv*" skrives der, at frivilligheden er for de etniske danskere omgærdet af en positiv og tillidsvækkende atmosfære. Men ifølge undersøgelsen mødes frivilligheden ikke altid med den umiddelbare tillid hos en del af familierne med etnisk minoritetsbaggrund (Boeskov/Ilkjær 2005). Ifølge sociologen Tomas Peterson (2000) er fædre til børn med etnisk minoritetsbaggrund underrepræsenteret som idrætsledere. Også den store undersøgelse fra 2004 af den frivillige sektor i Danmark viser, at personer født i et ikke-vestligt land laver mindre frivilligt arbejde (20 pct.) end personer født i Danmark eller i et andet vestligt land (35 pct.) (Boje, Fridberg og Ibsen 2006).

Resultaterne fra undersøgelsen af de 11 foreninger underbygger den tilgængelige litteratur på området. Ifølge foreningernes repræsentanter så har langt hovedparten af minoritetsgruppen ikke kendskab til den danske foreningskultur.

De undersøgte foreninger oplever, at det er vanskeligt at få oplyst medlemmerne og deres forældre om de "uskrevne regler" og de normale praksisformer. I samtlige af de un-

dersøgte foreninger oplever de interviewede, at de etniske minoriteter mangler forståelse for og kendskab til den måde, foreningerne er organiseret på i Danmark. *"De tror, når de sender deres børn over til os, at det er os, der skal opdrage dem"* (formand i Københavns Internationale Klub). Dette vanskeliggør arbejdet, ikke mindst bliver det mere tidskrævende, da det kræver mange ressourcer at sætte minoritetsgruppen ind i de gængse praksisformer. Men flere af foreningerne har gode erfaringer med at etablere denne forståelse via gentagende informationer. Forældrene får mange sedler, beskeder og telefonopkald. Flere frivillige og trænere har desuden brugt tid på at interessere sig for minoritetsgruppens forældre. De har snakket med og gjort meget for, at forældrene føler sig velkomne og accepteret i foreningen. Men minoritetsgruppens forældre føler også accept, når de ser, at deres børn fungerer godt i fællesskabet. *"Jeg spørger ind til dem - (forældrene) og tør spørge. Jeg har fået dem (medlemmerne) til at spille kamp og rykke et par dage af deres ramadan. Jeg ringer og spørger forældrene, når jeg har et spørgsmål"* (træner i boldklubben Skjold). Via dialog løser flere af foreningerne således mange problematikker.

Derudover viser undersøgelsen, at det er godt, hvis man giver forældrene nogle opgaver, som man ved, de kan opfylde. Eksempelvis har flere af forældrene fra minoritetsgruppen kage med til turneringer, og enkelte steder tager de mad med til afslutningsfester eller lignende. I ATK og AJAX København Håndboldklub (på de hold der blev undersøgt i AJAX) har foreningerne i høj grad formået at få integreret minoritetsgruppen herunder forældrene. Ved kampene var minoritetsgruppens forældre i høj grad repræsenteret, og ved træningerne i ATK Tennisklub var de etniske minoriteters forældre ofte til stede. De var meget behjælpelige, og der var en god samtale mellem trænerne og disse forældre. Ifølge repræsentanterne fra ATK vil minoritetsgruppens forældre gerne løse opgaver, men de er ikke meget for at melde sig ind i diverse udvalg. Dette understøttes af litteraturen på området.

Ved kampene var minoritetsgruppens forældre meget indlevende, og der blev råbt og heppet højt. I det indledende litteratur- og erfaringsstudie blev det kort berørt, at undersøgelser tyder på, at minoritetsgruppen i højere grad vælger at søge mod eliteforeninger. *"Jeg tror mest, de unge er til eliteidræt. De ser meget op til gode spillere, og fra forældrene opnås der respekt, hvis du kommer i fjernsynet. Man skal opnå noget for at få respekt fra familien"* (formand i Københavns Internationale Klub).

Undersøgelsen af de 11 foreninger støtter litteraturen på området, at manglende forældreopbakning er et problem for foreningerne. Flere af foreningerne har ikke formået at få en stabil forældreopbakning, men undersøgelsen har dog også vist, at nogle af forældrene kan nås, hvis træneren eller den frivillige afsætter tiden og er lidt udfarende i forhold til at prøve at engagere minoritetsgruppens forældre. Når forældrene engageres og involveres, betyder det, at de i langt højere grad får et foreningskendskab, og tillidsforholdet til foreningen styrkes.

Økonomi

I forhold til betaling kan økonomien være en barriere for deltagelse i foreningsregi, idet tilbuddet simpelthen er for dyrt. Flere undersøgelser fra litteraturen viser, at socioøkonomiske faktorer har betydning for de etniske minoriteters foreningsdeltagelse. De etniske minoriteter er hyppigere repræsenteret i de lavere sociale klasser end majoritetsgruppen, og dette kan være en barriere for deltagelse i foreningsregi. Fra undersøgelser af børns idrætsdeltagelse i en række kommuner ved vi også, at en stor del af forskellen på deltagelse i idræt afhænger af forældrenes sociale baggrund (Ibsen 2007). Disse undersøgelser viser, at forældrenes sociale baggrund har ligeså stor indflydelse på, om deres børn deltager i idrætsaktiviteter, som forældrenes kulturelle baggrund har. Ses der på andelen af børn, hvis forældre har et arbejde, halveres forskellen i idrætsdeltagelsen mellem børn med danske forældre og børn med forældre, der er født i udlandet. Andelen af forældre, som hører til blandt de laveste sociale lag uden arbejde, er meget større i gruppen af forældre med anden kulturel baggrund end i gruppen med forældre med dansk baggrund (Ibsen 2004). Fra undersøgelsen af børns idrætsdeltagelse i Københavns Kommune 2007 ses det, at idrætsdeltagelsen er lavere hos børn med etnisk minoritetsbaggrund end hos majoritetsgruppens børn i såvel grupper af børn, hvis forældre har et arbejde, som i gruppen af børn, hvor ingen af forældrene har et arbejde. På 9. klassetrin viser analysen imidlertid, at i gruppen af børn hvis forældre der ikke har et arbejde, er andelen, der går til idræt i en forening, dobbelt så stor hos børn af forældre, der ikke er født i Danmark, end blandt børn af forældre der er født i Danmark (Ibsen 2007).

Undersøgelsen *"Integration og det frivillige foreningsliv"* har ikke kunnet dokumentere, at kontingentbetaling er et stort problem i relation til integrationspotentialet i foreningerne. Undersøgelsen viser, at manglende kontingentbetaling ikke decideret skyldes uvilje eller manglende økonomiske forudsætninger, men snarere hænger sammen med manglende kendskab til denne del af det danske foreningsliv (Boeskov og Ilkjær 2005).

Resultaterne fra undersøgelsen af de elleve foreninger i København viser, at mange af foreningerne har svært ved at få kontingentet ind fra deres medlemmer (især fra medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund). *"De spørger mig om, hvad jeg skal med alle de penge, som jeg får af dem, (kontingentet) – de tror, det er min klub"* (formand i SIK Fight). Citatet illustrerer tydeligt det manglende kendskab til, hvordan en dansk forening er organiseret.

I to af de undersøgte fodboldklubber er det dog ikke noget problem at få kontingent ind, for her får spillerne ikke lov til at spille, hvis der ikke betales kontingent. Der er ventelister, og derfor kan fodboldklubberne i højere grad "tillade", at de mister medlemmer. De øvrige foreninger har ikke ligeså stor tilgang og vil gerne have, at deres medlemmer fortsætter i foreningen. De giver ofte en lang frist i forhold til kontingentbetaling. Formanden fra Københavns Internationale Klub fortæller, at foreningen har svært ved at få det til at løbe rundt økonomisk, og bestyrelsesmedlemmerne betaler selv en del penge til foreningens aktiviteter. I "To The Beat" får foreningen nogle gange kontingentet ind ved, at medlemmerne deltager i events eller står for noget undervisning, som foreningen er

blevet ansat til. De lønnes ikke for dette arbejde, men det fratrækkes deres kontingent.

Undersøgelsen viser altså, at der er vanskeligheder forbundet med at få kontingentet ind især fra medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund, men der er store variationer foreningerne imellem. Problemet synes hovedsageligt at være manglende kendskab til denne del af det danske foreningsliv. Denne og andre undersøgelser kan imidlertid ikke sige noget entydigt om, hvorvidt kontingentet i sig selv er årsagen til, at nogle børn fra etniske minoriteter ikke går til idræt.

Foreningsguider og rollemodeller

Litteraturen peger på, at enkelte ressourcerstærke personer som rollemodeller eller guider kan spille en vigtig rolle i forhold til foreningernes integrationsarbejde. Den personlige kontakt er meget væsentlig, når der skal opbygges et tillidsfuldt forhold. DGI Storkøbenhavn, Dansk Flygtningehjælp og Projektrådgivningen under Københavns Kommune har oprettet Idrætsguiderne (navnet er ændret til foreningsguiderne) i 2003, som hjælper etniske minoriteter med at finde vej til foreningerne (<http://www.foreningsguiderne.dk/>). Det er frivillige, der opsøger og sammen med lokale idrætsforeninger prøver at integrere børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund i foreningsidrætten. En vigtig del af foreningsguidernes arbejde er at informere forældrene om den danske fritids- og foreningskultur og at ruste dem til at kunne involvere sig i deres barns fritidsinteresser. I et modelprojekt om idræt og integration i København, Odense og Århus fremhæves det som væsentligt, at der er en person, som kan være et slags talerør til forældrene (Hassouni 2002). Det er netop dette, som foreningsguiderne er dygtige til, og dette kommer også frem i en evalueringssrapport af Projektrådgivningen Københavns Kommune, idet forældrene til de børn og unge, der blev guidet ud i foreningslivet, har haft positive oplevelser (Larsen 2005). Det drejer sig ikke kun om praktisk formidlingsarbejde og hjælp. Men det er centralt, at det er personer med en positiv udstråling. I et universitetsspeciale om streetbasketprojektet GAM3 beskrives det, hvordan de unge ser op til trænerne, og hvordan disse agerer som en slags rollemodeller i forhold til uddannelse og arbejde (Cold/Petersen 2006). Ifølge Strandbu og Bjerkeset (1998) er det på grund af rollemodeller, at så mange sorte og så få asiater vælger at satse på idrætten. Efter at den engelske fodboldklub Arsenal fik sorte spillere på holdet, steg andelen af tilhængere med sort baggrund markant (Maguire 1991). Litteraturen peger videre på, at jo tættere rollemodellen er på børnenes oprindelige baggrund, jo bedre fungerer det, ikke mindst på grund af en dybere kulturforståelse.

På baggrund af viden om rollemodellens betydning igangsatte DGI i 2007 projektet [rollemodellerne.dk](http://www.rollemodellerne.dk/)⁷, som har til formål at understøtte idrætsforeningerne i deres arbejde med at tiltrække og udvikle trænere og ledere.

I undersøgelsen af de 11 foreninger var det tydeligt, at de frivillige og trænerne har en meget vigtig rolle, og i mange tilfælde agerer de som en slags mentor eller rollemodel. *"En af de største effekter, vi har på de unge, er, at de kan se op til os. Vi har været igennem det samme"* (formand i Københavns Internationale Klub). De frivillige og trænerne

7 Se mere på <http://www.rollemodellerne.dk/>

skal ikke kun være fagligt dygtige, men skal også besidde en række sociale og psykologiske kompetencer, ikke mindst skal de kunne snakke godt med de unge mennesker. I de undersøgte foreninger er der en del rollemodeller med etnisk minoritetsbaggrund. I SIK Fight har de flere unge dygtige boksere med etnisk minoritetsbaggrund, og de fungerer i høj grad som rollemodeller. I AJAX København Håndboldklub har de en tyrkisk ungdomstræner, i Fremad Amager Boldklub har de to trænere med afrikansk baggrund, og i Hafnia Floorball Klub har de en hjælpetræner med etnisk minoritetsbaggrund. I flere af de andre foreninger har de også frivillige med etnisk minoritetsbaggrund.

Undersøgelsen viser, at minoritetsgruppen i høj grad ser op til disse frivillige. Men samtidig er det tydeligt, at de danske trænere og frivillige også i høj grad agerer som rollemodeller for de unge. Det vigtigste er, at medlemmerne føler sig velkomne og godt behandlet af den frivillige eller af træneren.

Undersøgelsen "*Farvel til fodbold*" (Østergaard 2008) viser, hvor vigtig en rolle træneren har i forhold til, at spillerne ikke stopper med at spille fodbold. Undersøgelsen viser, at de medlemmer, som har forladt fodboldklubberne, efterspørger trænere og ledere, der spørger ind til andre områder af livet end blot fodbold. For mange af de spillere var træneren som udgangspunkt en person, som de anerkendte og havde respekt for, og træneren havde derfor som udgangspunkt spørge- og taleret ind i deres liv. Undersøgelsen konkluderer videre, at det ikke handler om dybdepsykologiske samtaler, men at trænerne griber, og nogle gange opsøger, de naturlige muligheder, der opstår for samtaler. Det kan være samtaler om, hvordan det går i skolen, familien eller med kæresten. Det beskrives videre, at det er væsentligt, at træneren bringer sin egen historie i spil, idet de unge har stor respekt for voksne, der tager initiativ til at snakke, stille spørgsmål og lytte med indføling. Denne undersøgelse understreger, at det er yderst centralt, at træneren eller den frivillige udover de faglige kvaliteter besidder sociale kompetencer.

Undersøgelsen af de 11 foreninger har vist, at mange af de frivillige herunder trænerne agerer som rollemodeller. Men ældre medlemmer i foreningerne kan også have stor betydning, idet de yngre medlemmer ser op til dem, og de kan derved også agere som rollemodeller.

Piger

Litteraturgennemgangen⁸ har klarlagt, at der er færre piger og kvinder med etnisk minoritetsbaggrund, der er aktive i foreningsregi, end i majoritetsgruppen. Ifølge sociolog Åse Strandbu kan dette skyldes, at der er store variationer i synet på, hvilke idrætsaktiviteter der er passende for piger og kvinder. Ifølge Strandbu er foreningsidrætten ikke så åbenbar som integrationsarena for piger og kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. Piger og kvinder med etnisk minoritetsbaggrund har ofte andre blufærdighedsgrænser, end de som verserer i den nordiske foreningskultur (Strandbu 2003). Ifølge litteraturen er det overvejende de kulturelle og religiøse faktorer, som begrænser pigernes og kvindernes deltagelse i foreningsregi. Der findes piger og kvinder, der ikke ønsker eller må

⁸ Se litteratur- og erfaringsstudiet del 1.

deltage i idræt eller i andet foreningsregi, hvis der er drenge eller mænd tilstede. Piger og kvinder føler det derfor ofte mere bekvemt at træne i rene kvindegrupper, og nogle vil man aldrig få til at træne sammen med drenge eller mænd (Strandbu 2003). Men igen er virkeligheden mere kompleks, ligesom det er tilfældet for majoritetsgruppen. Der er også piger og kvinder, som ikke lever efter disse regler. Et projekt evalueret i rapporten *"Unge nydanskernes deltagelse i idræts- og foreningsindsatsen"* viser, at mange piger med etnisk minoritetsbaggrund har stor interesse i at deltage i fritids- og foreningslivet. Det konkluderes dog, at mange af pigerne ikke må deltage for deres forældre, da de er bekymret for, at foreningerne rummer forkerte værdier og en betænkelig ungdomskultur (LG Insight 2006). Evalueringen viste videre, at skoler, ungdomsskoler, SFO/fritidsklubber, foreningslivet og de lokale boligselskaber kan, via idérige og relevante tilbud for denne målgruppe, være med til at skabe en tillidsfuld ramme (LG Insight 2006).

Mange foreninger har sværere ved at rekruttere og fastholde piger end drenge. Dette er dog ikke så udtalt i BK Skjold/Stevnsgade Basket, KATJS og ATK, idet de har forholdsvis mange piger med etnisk minoritetsbaggrund som medlemmer. Ifølge repræsentanterne fra de ovennævnte foreninger har de ikke taget særlige initiativer for at rekruttere pigerne. I basketklubben er der en kønsopdeling, idet der spilles med pige- og drengehold. Derimod foregår aktiviteterne i ATK og i KATSJ i blandede fællesskaber. I flere af de andre klubber er der også piger fra minoritetsgruppen, men det er få i forhold til det samlede medlemsantal. Mange af foreningerne oplever, at pigerne både er sværere at rekruttere og at fastholde end drengene. *"I forhold til piger, så er de uden for rækkevidde, når de kommer i puberteten"* (formand boldklubben Skjold). I Københavns Internationale Klub har de brugt mange ressourcer på at rekruttere somaliske piger. Men foreningen har haft meget svært ved at nå pigerne. Forældrene er utrygge, og derfor er det en langvarig proces, hvor der skal skabes en tillid hos både forældrene og pigerne.

Det er derfor vigtigt, at foreningerne er åbne overfor at ændre lidt på de "normale" praksisformer og evt. er i stand til at få skabt bedre fysiske rammer, hvor pigerne kan føle sig trygge. I de foreninger, der indgår i denne undersøgelse, er det hovedsageligt mandlige trænere, som står for aktiviteterne, og dette er der ingen, der har oplevet problemer ved. I BK Skjold/Stevnsgade Basket fortæller en af pigerne imidlertid, at det er dejligt at have en kvinde som hjælpetræner, da hun ofte hellere vil spørge hende end den mandlige træner. En workshop på erfaringskonferencen handlede om piger og de erfaringer, som deltagerne havde med inddragelse af piger med etnisk minoritetsbaggrund i foreningslivet. Her var det gennemgående, at forældreinddragelse har stor betydning i rekrutterings- og fastholdelsesfasen. Flere havde gode erfaringer med at inddrage mødre i aktiviteterne, da det i høj grad havde en god indvirkning på fastholdelsen.

Anbefalinger

Hvordan integrationsarbejdet i de folkeoplysende foreninger i Københavns Kommune styrkes, findes der ingen entydige løsninger på, da det, der virker i en forening, ikke altid kan overføres til en anden forening. Men undersøgelsen viser, at der er nogle overordnede erfaringer, som kan være brugbare i forhold til arbejdet med at integrere minoritetsgruppen i de folkeoplysende foreninger. Det skal dog fremhæves, at mange af de nævnte erfaringer også er gavnlige i arbejdet med majoritetsgruppen.

Erfaringerne kan betragtes som anbefalinger, men den enkelte forening må tilpasse dem efter foreningens egne forudsætninger og vilkår. Anbefalingerne er rettet på tre niveauer: Det kommunale niveau, foreningsniveauet samt hverdagen i foreningen.

Det kommunale niveau

Tålmodighed

Undersøgelsen viser, at der ikke findes nemme løsninger på ønsket om at øge de etniske minoriteters deltagelse i foreninger. Det løses ikke ved isolerede forslag som fx ”gratis kontingent”. Det er samspillet og sammenhængen mellem en række faktorer, der både vedrører strukturen og praksisformerne i foreningen. Og selvom man kan pege på forhold, som kan fremme foreningernes integrative funktion, så skal sådanne anbefalinger tilpasses til den enkelte forening. Dette tager tid, fordi såvel ledere som medlemmer skal have det ”ind under huden”, som en naturlig del af foreningen. Derfor er det en langsom proces, og man må fra kommunal side have en betydelig tålmodighed. Undersøgelsen viser imidlertid, at mange foreninger er kommet meget langt – uden at de selv opfatter det som en bevidst bestræbelse på at fremme integrationen. Det kommer som en naturlig følge af de erfaringer, foreningerne gør med en stor del af deres medlemmer, som de viser stor åbenhed overfor.

Undgå for store og urealistiske forventninger til foreningernes integrationspotentialer

Foreningerne kan spille en væsentlig rolle for integrationen, men der må ikke stilles for store forventninger. Dels fordi det – som nævnt ovenfor – tager tid at tilpasse og ændre indgroede praksisser i en forening (som det gør i såvel familier som andre typer af organisationer), dels fordi integrationen i meget høj grad er bestemt af en række forhold, som foreningerne ikke har indflydelse på.

Rådgivning og formidling af erfaringer er derfor vigtig

Foreninger udvikler sig primært ud fra de erfaringer de selv gør sig. Alternativt det de inspireres af fra andre. Derimod vægrer mange foreninger sig imod for meget pres, projekt-

arbejde og indblanding udefra. Det er derfor – efter alt at dømme – denne form for hjælp, kommunen bedst kan give foreningerne i deres bestræbelser på at være åben overfor alle, der gerne vil være medlem. Og så handler det helt generelt om bedre vilkår for mange foreninger – som også vil give mere overskud og plads – til at rekruttere flere medlemmer og skabe flere aktiviteter. Det kan både være flere penge til foreningsaktiviteter og flere facilitetstimer.

Flere ressourcer til foreninger med mange medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund

På den ene side efterlyser foreninger, der har mange medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund, flere ressourcer for at få hverdagen til at fungere med sigte på denne gruppe. På den anden side bryder foreningerne sig ikke om integrationsprojektmidler og lønnede integrationsmedarbejdere. En løsning på dette dilemma kunne være, at man gav et større tilskud til foreninger, som har mange medlemmer fra etniske minoritetsgrupper, så det bliver et generelt øget tilskud til foreningen.

Foreningsniveauet

Tålmodighed i foreningen

Det er væsentligt, at foreningerne gør sine erfaringer og stille og roligt bliver bedre til at integrere medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Tålmodighed fra foreningernes side er derfor centralt, da det er en langvarig proces.

Rummelighed i foreningen

Undersøgelsen viser, at det er centralt, at foreningerne er åbne og tydeligt viser denne åbenhed og rummelighed overfor minoritetsgruppen. Det er vigtigt, at foreningerne er forandringsvillige i forhold til at ændre på de ”normale” praksisformer. Her tænkes bl.a. på madalternativer samt hensynstagen til ramadan og alternative badeforhold. Det er vigtigt, at foreningslivet i større grad, end det er tilfældet i dag, udvikler det til tider stive og noget traditionelle foreningsliv til at være bredere og mere åbent. Men samtidig har undersøgelsen vist, at foreningerne ikke behøver at give køb på deres grundlæggende værdier. Det anbefales derfor, at foreningerne i høj grad udviser rummelighed og åbenhed ikke mindst i forhold til at ændre på de traditionelle praksisformer. Desuden er det centralt, at medlemmerne tages med på råd. Foreningerne bør løse op for de til tider strikse regler. Der kunne evt. indføres en anderledes betalingsform eksempelvis et klippekortsystem eller betaling pr. gang, der deltages.

Internationalt miljø

Undersøgelsen viser, at minoritetsgruppen tiltrækkes af foreninger, hvor der er et slags ”internationalt miljø”, som rummer forskellige nationaliteter.

Fleksibel, åben og uformel struktur

I forhold til foreningens struktur peger undersøgelsen på, at minoritetsgruppen især tiltrækkes af foreninger, hvor der er en fleksibel, åben og uformel struktur. Det anbefales derfor, at foreningerne bløder op på de ofte meget formelle strukturer. ”Football for 4” i Fremad Valby Boldklub, som er beskrevet tidligere, er et eksempel på et sådant mere uforpligtende tilbud i en ellers struktureret fodboldforening. Det anbefales, at foreninger i fremtiden tænker i mere utraditionelle trænings- og stævnestrukturer.

Derudover kan det have betydning, hvis foreningerne i højere grad fokuserer på det sociale ved at igangsætte aktiviteter i klublokaler. Det lader til, at minoritetsgruppen i højere grad end majoritetsgruppen bruger foreningernes lokaler som tilhørssted. Derudover anbefales det, at foreningen har en ressourceperson tilknyttet til dette sted eller til de enkelte hold.

Rekruttering

I forhold til at rekruttere medlemmer viser undersøgelsen, at mange af klubberne rekrutterer deres medlemmer primært i lokalmiljøet. Flere har et samarbejde med omkringliggende skoler, hvorfra der rekrutteres nye medlemmer, men hovedparten af medlemmerne rekrutteres via medlemmernes personlige netværk. Det har stor betydning, hvilken foreningsaktivitet kammeraterne vælger, men derudover har det vist sig, at minoritetsgruppens valg af foreningsaktivitet også er påvirket af de foreningsaktiviteter, som er de mest fremtrædende i oprindelseslandet, eller som er kendt fra medierne. Det anbefales, at foreningerne bruger netværket til at rekruttere nye medlemmer.

Fastholdelse

For at fastholde medlemmerne har erfaringer vist, at det kan være gavnligt at holde arrangementer udover selv foreningsaktiviteten. Inddragelse af familien kan også medvirke til fastholdelse, idet der så opnås en større form for ejerskabsforhold til foreningen. Undersøgelsen har illustreret, at de frivillige og trænerne har en central rolle i forhold til fastholdelse, idet de har stor indflydelse på at motivere til fortsat deltagelse. Det er centralt, at der er gode frivillige og/eller trænere på alle hold, og at de gode trænere ikke kun er tilknyttet de højest rangerede hold, når der er tale om foreninger inden for idrætsverdenen. Derudover har flere af de deltagende foreninger haft succes med at have flere trænere og/eller frivillige tilknyttet til hvert hold.

Hverdagen i foreningen

Piger i foreningen

Undersøgelsen og den tilgængelige litteratur på området peger på, at det er sværere at rekruttere og fastholde piger med etnisk minoritetsbaggrund. Det er særligt vigtigt, at pigerne får en god modtagelse og føler sig accepteret samt velkomne i foreningen. De

frivillige eller trænerne bør være imødekommende og være åbne overfor at ændre lidt på de "normale" praksisformer i klubben. Det kan være svært at have kendskab til de barrierer, som pigerne kan opleve. Derfor er det vigtigt, at den frivillige eller træneren spørger og snakker med pigerne om dette frem for at gætte sig frem. Det anbefales, at minoritetsgruppen fortæller majoritetsgruppen om deres kulturelle baggrund - et eksempel kunne være at fortælle om ramadanen. Det er særligt vigtigt, når det drejer sig om piger, at foreningen opnår forældrenes tillid. Derfor anbefales det, at foreningerne bruger mange ressourcer på at informere pigernes forældre (se nedenstående).

Forældreinddragelse

I forhold til forældreopbakningen viser undersøgelsen, at det er centralt at få en dialog i gang hurtigst muligt, idet det i høj grad øger forældrenes engagement. Det er vigtigt, at forældrene bydes velkommen første gang, og at medlemmerne og deres forældre introduceres til foreningen. Træneren eller en anden person med kendskab til foreningen bør tage sig af denne kontakt, og yderligere er det en god idé, hvis det oplyses, hvad det indebærer at være medlem. Videre kan det i forbindelse med det første besøg i foreningen være gavnligt at uddele skriftligt informationsmateriale til forældre, hvori det beskrives, hvad det vil sige at være medlem i den pågældende forening, samt hvad foreningen forventer af sine medlemmer og deres forældre.

I forhold til kontingentbetaling er det også en fordel, at forældrene er inde i foreningernes praksisser, idet erfaringer fra undersøgelsen og litteraturen på området viser, at manglende kontingentbetaling i høj grad skyldes manglende kendskab til, hvordan dansk foreningsliv er organiseret.

Erfaringer fra foreningerne viser videre, at det har stor betydning, at der med jævne mellemrum gennemføres forældrearrangementer. Det har betydning ikke mindst for minoritetsgruppen at se deres forældre engageret med majoritetsgruppens forældre.

For at engagere forældrene kunne foreningerne videre udvide aktiviteterne, så de også inkluderer aktiviteter for medlemmernes forældre.

Frivillige

I forhold til at rekruttere frivillige med etnisk minoritetsbaggrund viser undersøgelsen, at det er vanskeligt ikke mindst på grund af minoritetsgruppens manglende kendskab til dansk foreningsliv herunder frivillighedsbegrebet. Undersøgelsen viser dog, at der kan rekrutteres frivillige fra minoritetsgruppen, hvis der bruges ekstra ressourcer på at hverve disse. Erfaringerne viser, at det er lettest at rekruttere frivillige til klart definerede opgaver. Det er væsentligt, at foreningen er åben overfor de frivilliges råd og idéer og deres måde at gøre tingene på, så opgaverne ikke er dikteret af formanden eller andre ledere. For at fastholde de frivillige uanset etnisk oprindelse, viser erfaringer, at det er vigtigt, at der til tider afholdes sociale arrangementer for de frivillige.

Rollemodeller

Rollemodeller har en stor betydning for såvel rekrutteringen som fastholdelsen af medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund. Kontakten til medlemmerne er yderst central, og det anbefales, at foreningerne i høj grad fokuserer på at hverve frivillige og trænere, der besidder kompetencer udover det faglige bl.a. sociale kompetencer. Ifølge flere af deltagerne på konferencen har de også gode erfaringer med at få fat i nogle lidt ældre medlemmer, som kan agere som rollemodeller.

Litteratur

Aisen, A. & Gammeltoft, S. (2006). *Projektet idrætsguiderne*. Evaluering Dansk Flygtninge Hjælp, DGI Storkøbenhavn og Københavns Kommune.

Boeskov, S & Ilkjær, T. (2005) *Integration og det frivillige foreningsliv. En undersøgelse af barrierer og løsninger i relation til foreningsdeltagelse hos unge med anden etnisk baggrund*. Institut for Idræt Københavns Universitet.

Boje, T.P.; Fridberg, T. & Ibsen, B. (2006). *Den frivillige sektor i Danmark – omfang og betydning*. Socialforskningsinstituttet.

Carlsen, H.; Kruse, L. & Astrup, A. (2002) *Idrættens rummelighed – 14 integrationsprojekter om foreningslivets muligheder og begrænsninger*. Danmarks Idrætsforbund.

Christensen, G. (2006). *Veje til integration. Muligheder i frivilligt socialt arbejde*. Socialforskningsinstituttet.

Christensen, M. (2007). Indvandrere ind i idrætsklubberne. *Berlingske Tidende* 1. februar. 2007. 1 sektion, side 5.

Cold, J.C.; Petersen, K.S. (2006) *Anerkendelse gennem streetbasket. Om anerkendelse af etniske minoritetsdrenge i socialt udsatte boligområder gennem streetbasketprojektet GAM3*. (Speciale)

COWI Rapport (2000). *Udlændinges egen opfattelse af deres situation og integrationsprocessen i Danmark*. Indenrigsministeriet.

De Knop, P.; Van Puymbroeck, L.; Theeboom, M. & Van Engeland, E. (1995) "Organized Sport and young immigrants: The possibility of integration". In *Sport in space and time*. Contributions to the 11th International Seminar for Sociology of Sport. Vienne. Vienna University Press.

De Knop, P.; Theeboom, M.; Wittock, H. & De Martelaer, K. (1996): Implications of islam on muslim girl's sport participation in Western Europe. Literature review and policy recommendations for sport promotion. In: *Sport, Education and Society*, 1(2): 147 – 164.

De Knop, Paul et al. (1995): Organized Sport and Young Immigrants: the possibility of Integration. In *Sport in Space and Time*. Edited by Otmar Weiss and Wolfgang Schulz. Vienna: University Press.

De Knop, P.; Theboom, M.; Van Engelan, E. & Van Puymbroeck, L (1995,2). Sport and ethnic minority youth". *Journal og comparative Physical Education and Sport*, (17) (1).

Eichberg, H. & Møller, J. (1997): *Mellemfolkelig idræt – To år med "Idræt på hjul"*. En håndbog om leg og kultur med etniske mindretal. DGI Forskning.

Feldborg, K. N.; Rasmussen, I. S.; Rasmussen, K.S. & Schmidt, C.L. *Integration og gade fodbold* (2006). En evaluering af fire gade fodboldsprojekter i Europa. Afdelingen for Europastudier Århus Universitet, for Idrættens Analyseinstitut.

Friberg, J.H. (2005). *Ungdom, fritid og deltagelse i det flerkulturelle Oslo*. Fafo-notat 2005:16.

Gajendra, V.K. & Darby, D.S (1994). *Winners and losers: Ethnic minorities in sport and recreation*. London: The Falmer Press.

Goldschmidt Salamon K, L. (1992). I grunden er vi enige – en ekskursion i skandinavisk foreningsliv. I: *Antropologi*, Nr. 25, s. 105-117.

Hansen, A.R. & Kjølner, M. (2007). *Arbejdsnotat: Sundhed blandt etniske minoriteter. Resultater fra Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen 2005*. (SUSY 2005) Statens institut for Folkesundhed. Syddansk Universitet.

Helseth, H. (2006). *Idrettsjenter med minoritetsbakgrunn*. <http://kilden.forskningsradet.no/c17251/artikkel/vis.html?tid=40103>

Hassouni, A. (2002). Integration gennem idræt. Kronik Vilde læreprocesser

Hernes, G. (1982) *Maktudredning: slutrapport*. Oslo: Universitetsforlaget.

<http://www.foreningsguiderne.dk/>

<http://www.rollemodellerne.dk/>

<http://www.stopracismen.dk>

Hjære, M. & Balslev, M. (2001): *Frivillighed blandt etniske minoritetsforeninger*. Center for frivilligt socialt arbejde.

Ibsen, B. (2004): Idrætsdeltagelse hos børn med anden kulturel baggrund end dansk. I: *Focus – Tidsskrift for Idræt*, nr. 4, 2004.

Ibsen, B. & Habermann, U. (2005). *Guf og Gab: Foreninger i frivilligt arbejde i Københavns Kommune*. Center for Forskning i Idræt Sundhed og Civilsamfund. Syddansk Universitet

Ibsen, B. (2006): Foreningerne og de frivillige organisationer. I: Boje, T.P. & Ibsen, B. *Den frivillige sektor i Danmark – omfang og betydning*. Socialforskningsinstituttet.

Ibsen, B. (2007). *Børns idrætsdeltagelse i København 2007*. Center for Forskning i Idræt Sundhed og Civilsamfund. Syddansk Universitet. (Movements, 2007:1)

Koch-Nielsen, I.; Henriksen Skov, L.; Fridberg, T. & Rosdahl, D. (2005): *Frivilligt arbe-*

jde. Den frivillig indsats i Danmark. Socialforskningsinstituttet.

Kristensen, J. & Østergaard, S. (2007). *Hvorfor stopper unge med at spille fodbold?* Dansk Boldspil Union – Bulletin. Nr. 10. oktober 2007.

Larsen, K. (2005). *Evalueringen af projektrådgivningen – Mangfoldighed, Kultur & Fritid.* Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

LG Insight. (2006). *Evalueringsrapport "Unge danskeres deltagelse i idræts- og foreningsindsatsen. Puljesatsen 2003-2006. Pulje under Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.*

Maguire, J. (1991). Sport, racism and British society: A sociological study of England's elite male afro/Caribbean soccer and rugby union players. I: Jarvie, G. (red.): *Sport, racism and ethnicity.* London: The Falmer Press.

Mikkelsen, C.L (2006). *Minoriteter og foreninger.*
<http://www.duf.dk/web/data.nsf/subindex.htm?readform&UID=E2453F07AC340B9CC1256DFA00538C7E>

Mikkelsen, F. (2002). *AMID Working Paper Series. Indvandrere og civilsamfund.* En forskningsoversigt vedrørende etniske minoriteters deltagelse i civilsamfund samt kultur-mødet mellem minoriteter og danskere på arbejdspladsen, i boligområder og i foreninger. Akademiet for migrationsstudier i Danmark.

Mygind, A.; Kristiansen, M. & Krasnik, A. (2006). *Muligheder og barrierer for etniske minoriteters brug af motions- og kostinterventioner – en litteraturgennemgang.* Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Kommune.

Mørck, Y. (1998). *Bindestregsdanskere. Fortælling om køn, generationer og etnicitet.* Forlaget Sociologi København.

Navigent (2006). *Evalueringen af GAM3 streetbasketball 2006.*
[http://domino-hotel-4.uni2.net/usr/albertslund/AP.nsf/2eb5d4ce532dc497c1256d25002cb753/7168dd3ae139b3a7c12572a300300c19/\\$FILE/Bilag%201.pdf](http://domino-hotel-4.uni2.net/usr/albertslund/AP.nsf/2eb5d4ce532dc497c1256d25002cb753/7168dd3ae139b3a7c12572a300300c19/$FILE/Bilag%201.pdf)

Pedersen, L. & Selmer, B. (1991). *Muslimsk indvandrerungdom.* Århus Universitetsforlag.

Peterson, Tomas (2000): *Idrotten som integrationsarena? I: Rystad, Göran & Lundberg, Svante: Att Möta främlinger.* Lund: Arkiv förlag. s. 141-166.

Projektrådgivningen (2006). *Erfaringshåndbog - Integration og foreningsliv i boligområder.* Projektrådgivningen Københavns Kommune.

Projektrådgivningen (2006). *Erfaringsbog vedr. rekruttering og fastholdelse af piger med etnisk minoritetsbaggrund.* Projektrådgivningen Københavns Kommune.

Regeringen (2000). *Bedre integration – en samlet handlingsplan* (2000). Rapport fra regeringens ministerieudvalg om integration og utilpassede unge.

Riksidrottsförbundet (2002). *Idrott og integration. En statistisk undersökning 2002*.

Rowe, N. & Champion, R. (2000). Sports Participation and Ethnicity in England” National Survey 1999/2000. Sport England Research.

Sfeir, L. (1985). The status of Muslim women in sport: conflict between culture tradition and modernization. I: *International Review for the Sociologi of Sport*, 20, pp. 283-306.

Strandbu, Å. (2002). *Ungdom og idrett i et flerkulturelt samfunn*. Innlegg på programkonferanse, 6. maj 2002.

Strandbu, Å. (2003). Aerobic for innvandrerkvinner - et møtested for motstridende kroppsidealer? I: Hølge-Hazelton, B. (red.): *Perspektiver på ungdom og krop*. Roskilde: Roskilde universitetsforlag, s. 149-166

Strandbu, Å & Bjerkeseth, S. (1998). *Ungdom og idrett i et flerkulturelt samfunn. Litteraturoversikt og indledende analyser av Osloungdoms idrettsaktiviteter*. Novas skriftserie 6/98. Norsk institut for forskning om opvekst, velfærd og aldring.

Togeby, L. (2002): *Etniske minoriteters deltagelse i demokratiske processer, herunder politiske partier, valg og offentlig debat*. Arbejdsrapport udarbejdet for Akademiet for Migrationsstudier i Danmark.

Walseth, K. (2003): En problematisering af idretten som arena for integrasjon av etniske minoriteter. I: Hjære, M. & Mikkelsen, F.: *Den frivillige sektors bidrag til integration af flygtninge og invandere i Norden*. Nordisk Ministerråd, ANP 2003:705.

Supplerende litteratur

Andersen, M. & Aisen, A. (2004) *Evaluering af pilotprojektet idrætsguiderne*. Dansk Flygtningehjælp.

Anderson, S. (2002): *At bevæge sig – fra klient til individ. Evaluering af Idrætspolitikens Idéprogram III*. København: Københavns Universitet, Institut for Idræt.

Bengtson, B. (2004) (red.): *Föreningsliv, makt och integration*. Regeringskansliet.

Carlsson, J. (2003): *Den frivillige idrætsforening som integrationsarena. En sociologisk analyse af de frivillige foreningers teoretiske muligheder for at bidrage til integrationen af indvandrere i det danske samfund*. Speciale fra Institut for Idræt, Københavns Universitet.

Fundberg, J. (2001): Lissna, lär och liera. Om idrott som investering och diskvalificering. Artikel i antologien "*Varken ung eller vuxen*" redigeret af Mats Trondman. Stockholm: Atlas.

Fundberg, J. (2000): Invandrare och idrott, artikel i "*Idrottens själ*", redigeret af Nilsson, Bo G. Stockholm: Nordiska Museet.

Fundberg, J. (2003): nisk mångfald och integration – visar idrotten vägen? Rapport, Riksidrottsförbundet.

Fundberg, J. (2004): *Vi vs Dom: Idrottens förmåga och problem med integration*.
www.idrottsforum.org

Hjære, M. & Mikkelsen, F. (2003): *Den frivillige sektors bidrag til integration af flygtninge og indvandrere i Norden*. Indlæg fra konference den 29. november 2002 i Oslo.

Liden, H. (2001): Innvandreroorganisasjoner – integrering eller marginalisering. I: Henriksen, Lars Skov & Ibsen, Bjarne: *Frivillighedens udfordringer – nordisk forskning om frivilligt arbejde og frivillige organisationer*. Odense Universitetsforlag.

Olsen, D. (2001): *Sort på hvidt – om kulturs betydning i en fodboldklub*. Speciale fra Roskilde Universitets Center.

Pedersen, K. (2004): *Indvandrere, integration og idrætsforeninger*. Speciale fra Institut for Idræt, Københavns Universitet.

Strandbu, Å. (2001): *Flerkulturelle møter på idrettsarenaer*. Paper fra konference i 2001.

Strandbu, Å. (2002): *Ungdom og idrett i et flerkulturelt samfunn*. Indlæg på konference afholdt af Programstyret for forskningsprogrammet "Idrett, samfunn og frivillig organisering", maj 2002.

Strandbu, Å. (2006): *Idrett, Kjønn, kropp og kultur. Minoritetsjentes møte med norsk idrett*. NOVA Rapport 10/06. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. Doktorafhandling.

Trondmann, M. (2005): *Mångkulturella ideal i idrottens värld: Föreningsidrottande unga vuxnas uppfattning om mångkulturalism*.

Trondmann, M. & Dovborn, C. (2006): "*Idrott är ingenting för flickor*", säger Karolina. *Om kultur, genus och idrott*. www.idrottsforum.org

Bilag

Interviewguide (formænd/ledere)

Forenings historie

Fortæl lidt om jeres forenings historie samt udvikling? Hvornår blev den stiftet? Hvor mange medlemmer har I? Medlemmer i forhold til køn? Hvor mange ansatte, hvor mange frivillige? Hvor mange medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund? Kønsfordelingen af medlemmer med anden etnisk oprindelse end dansk? Aldersfordeling hvor mange unge medlemmer under 20 år?

Foreningens aktiviteter

Hvilke aktiviteter foregår der her udover hovedaktiviteten?
Her tænkes også på kulturelle ting som festarrangementer osv.

Foreningens værdier

Hvilke værdier og mål bygger jeres forening på?

Foreningens lokalisering

I hvilke anlæg eller faciliteter er foreningen hjemme?

Foreningens indsats i forhold til integration.

Beskriv din forenings indsats i forhold til integration.

Føler I, at det er en opgave for jeres forening at bruge ressourcer på at rekruttere børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund? Og at få dem fastholdt i jeres forening?

Hvad er jeres forenings holdninger i forhold til at have medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund?

Er der en person, der decideret arbejder med dette område i jeres forening?

Hvilke konkrete tiltag har jeres forening taget indenfor dette område?

Har I fået vejledning eller støtte fra kommunen, projektrådgivningen eller lignende til dette arbejde?

Har du/I eksempler på initiativer, hvor det er lykkedes for jer med at rekruttere børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund? Rekrutteringsmetoder?

Har I gjort noget i jeres forening for at forstå de etniske minoriteters kulturelle baggrund?

Hvorfor tror du, I de unge med etnisk minoritetsbaggrund kommer i jeres forening?

Hvad er det, der tiltrækker dem?

Barrierer samt muligheder for deltagelse i foreningsregi

I hvor høj grad har de unge eller deres forældre kendskab til samt forståelse for den danske foreningskultur?

Er de unge med anden etnisk minoritetsbaggrund motiveret for foreningsdeltagelse?

Virker de interesseret i jeres foreningsliv?

Er det en fordel at have trænere eller ledere med etnisk minoritetsbaggrund i arbejdet

med børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk?
Det er især piger med etnisk minoritetsbaggrund, der ikke deltager.
Hvordan arbejder I med at rekruttere og fastholde disse piger i jeres forening?
Er det sværere at få de unge med etnisk minoritetsbaggrund til at deltage i breddeidræt?
(Bredde- kontra eliteorienteret).
Har jeres geografiske beliggenhed en positiv eller negativ effekt?
Er der grundlæggende forskelle i synet på idræt og fysisk udfoldelse blandt de etniske minoriteter og de etniske danskere?
Er der forskel i opfattelsen af idræt som noget præsentationsorienteret, og er viden om, at idræt kan have et bredere sigte?
I hvor høj grad spiller facilitetsforhold ind?
(I forhold til selve aktiviteten og i forhold til socialt samarbejde)
Har i været nødsaget til at ændre bedefaciliteter osv.? Herunder alkohol og mad.
I hvor høj grad har de etniske minoriteters forældre indflydelse?
Hvordan nås forældrene?
Kan sproget være en barriere for foreningsdeltagelse eller foreningsarbejde?
Frivilligt kontra lønnet arbejde (Er det svært at få frivillige i jeres forening?)
Er kontingentets størrelse en barriere? Har i ændret på kontingentet?
I hvor høj grad er jeres forening afhængig af puljestøtte?

Fremtiden i foreningen

Har i fremtidige ideer eller projekter indenfor integrationsområdet?
Hvilke tiltag eller initiativer skal der til for at lette integrationen i foreningerne?

Interviewguide (trænerne/de frivillige).

Hvordan vil du definere integration?

Foreningens indsats i forhold til integration.

Beskriv din forenings indsats i forhold til integration.
Føler du, at det er en opgave for dig som træner/frivillig at bruge ressourcer på at rekruttere børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund? Og at få dem fastholdt i jeres forening?
Hvad er din forenings holdninger i forhold til at have medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund?
Hvilken atmosfære er der i jeres klub?
Har du eksempler på initiativer, hvor det er lykkedes for dig at rekruttere børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund? Rekrutteringsmetoder?
Har du gjort noget for at forstå de etniske minoriteters kulturelle baggrund?
Hvorfor tror du de unge med etnisk minoritetsbaggrund kommer i jeres forening?
Hvad er det, der tiltrækker dem?

Barrierer samt muligheder for deltagelse i foreningsregi

I hvor høj grad har de unge eller deres forældre kendskab til samt forståelse for den danske foreningskultur?

Er de unge med etnisk minoritetsbaggrund motiveret for foreningsdeltagelse?
Er det en fordel at have trænere eller ledere med etnisk minoritetsbaggrund i arbejdet med børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund?
Hvordan arbejder du med at rekruttere og fastholde piger i foreningen?
Er det sværere at få de unge med etnisk minoritetsbaggrund til at deltage i breddeidræt? (Bredde- kontra eliteorienteret).
Har du erfaringer i forhold til sammensætningen af etniske minoriteter og etniske danskere? (Hvornår går det bedst?)
Er der grundlæggende forskelle i synet på idræt og fysisk udfoldelse blandt de etniske minoriteter og de etniske danskere?
Er der forskel i opfattelsen af idræt som noget præsentationsorienteret, og er viden om, at idræt kan have et bredere sigte?
I hvor høj grad spiller facilitetsforhold ind?
(I forhold til selve aktiviteten og i forhold til socialt samarbejde)
Har i været nødsaget til at ændre badefaciliteter osv.? Herunder alkohol og mad.
Er manglende forældreopbakning en barriere? Hvordan nås forældrene?
Hvad er jeres erfaringer i forhold til at inddrage forældre af anden etnisk baggrund en dansk?
Kan sproget være en barriere for foreningsdeltagelse eller foreningsarbejde?
Er kontingentets størrelse en barriere?
Hvordan vil du vurdere arbejdet med at fastholde medlemmer med etnisk minoritetsbaggrund i sammenligning med medlemmer med dansk baggrund?
Hvordan tror du at integration foregår/sker bedst?

Interviewguide (medlemmerne).

Hvor længe har du været medlem af foreningen?
Hvordan/hvorfor startede du i foreningen?
Hvorfor er du medlem af foreningen? Er denne forening anderledes end andre foreninger, som du har kendskab til?
Hvad kan du godt lide/ikke lide ved at være i medlem i foreningen?
Hvad laver I ud over hovedaktiviteten? (Sociale aktiviteter).
Møder du nogle barrierer i foreningen, fordi du har etnisk minoritetsbaggrund?
Hvad synes din familie om, at du er medlem af foreningen?
Føler du, at foreningen er åben over for alle typer af mennesker?
Giver i hånd når I mødes? Hvis ja hvorfor?
Hvilken etnisk baggrund har jeres træner/trænere (Rollemodellens betydning). Har det nogen betydning hvilken etnisk baggrund jeres træner/leder har?
Synes du, du ved meget om det danske foreningsliv? Hvorfor betaler man kontingent osv.?
Hvorfor kommer du i foreningen? Hvad er det, der tiltrækker dig?

Tilskud til foreninger, der indgår i undersøgelsen af foreningernes vilkår for integrationsarbejdet

Følgende foreninger indgår i undersøgelsen:

- Boldklubben Skjold
- Fremad Amager Boldklub
- B 1908 Amager
- SIK Fight
- Hafnia Floorball Klub
- KATSJ
- Københavns Internationale Klub
- BK Skjold/Stevns­gade Basket
- Arbejdernes Tennisklub/ATK
- Ajax
- To the Beat

I perioden 2002 – 2007 har følgende af ovenstående foreninger modtaget tilskud til integrationsprojekter fra Københavns Kommunes Brobygningspulje og Udviklingspulje.

Brobygningspuljen

- **Boldklubben Skjold**, Pigefodbold - Rigtige piger spiller fodbold, 90.000 kr., 2002
- **Boldklubben Skjold**, Udvikling af værktøj til integration af unge nydanskere i idræts- og foreningslivet i samarbejde med Navigent, 250.000 kr., 2006
- **BK Skjold/Stevns­gade Basket**, Intro Baskethold på Hillerød­gades skole, 20.000 kr., 2007
- **To The Beat**, Integration af børn og unge etniske minoriteter via breakdans og hip-hop-musik, 130.000 kr., 2002
- **To The Beat**, forlængelse af projekt Integration af børn og unge etniske minoriteter via breakdans og hip-hop-musi, 67.000 kr., 2003.
- **To The Beat**, Gadekrydset – et projekt til involvering af klubløse børn og unge i gade­kulturens bevægelsesformer, 100.000 kr., 2005
- **Ajax København**, Børn, Trivsel og Helhed, 192.000 kr., 2002
- **Boldklubben Fremad Amager**, Indvandrer­konsulent, 143.000 kr., 2003
- **Boldklubben Fremad Amager**, forlængelse af projekt Indvandrer­konsulent, 196.568 kr., 2004
- **Hafnia Floorball Klub**, Projekt ungdomsspillere i Hafnia, 54.600 kr., 2003
- **Københavns Internationale Klub**, Rekruttering af piger, 17.666 kr., 2006

Udviklingspuljen

- **To The Beat**, Forlængelse af To The Beat, 87.220 kr. 2002.
- **Københavns Internationale Klub**, Oprettelse af International Klub, 72.500 kr., 2002.
- **Københavns Internationale Klub**, Nye aktiviteter i KIK, 46.000 kr., 2004.

- **Københavns Internationale Klub**, Rekruttering af piger til KIK, 149.720 kr., 2007
- **Ajax København**, Børn, Trivsel og Helhed, 75.000 kr., 2003.
- **Ajax København**, Opstart af aerobichold for etniske minoritetspiger/kvinder i Kgs. Enghave, 25.000 kr., 2004.
- **Hafnia Floorball Club**, Ungdomspillere delvis med anden etnisk baggrund i HFC, 21.500 kr., 2003.
- **Boldklubben Skjold**, Rekrutteringsprojekt i BK Skjold, 83.000 kr., 2004.

Integrationspartnerskaber

Der er i 2007 indgået integrationspartnerskaber over en treårig periode med fem fodboldklubber – herunder med B 1908 Amager og Boldklubben Skjold. Partnerskaberne involverer bl.a. en medarbejder mindst 30 timer om ugen i foreningen, som skal arbejde med integration. Hver forening modtager i alt 1.08 mio. kr. over tre år.

